

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenkint egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

Földbirtokosok, bér- lők és uradalmak	200 holdig	15 pengő
	500 "	30 "
	1000 "	60 "
	2000 "	90 "
	3000 "	120 "
ezen felül		150 "

Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj ... 10 "
OMGE postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 10,399

Lappótdíj OMGE-tagoknak:
Negyed évre 8 pengő, fél évre 15 pengő, egész évre 28 pengő

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutschenbacher Emil dr.,
az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: Dörsehug Tibor
Segédszerkesztő: Vermes András

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 187-954
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut. 25. Telefon: 189-932

Előfizetési árak:

„Érdős gazdasági előadások” című füzetek együtt

Belföldre	Külföldre
OMGE tagoknak:	OMGE tagoknak:
Negyed évre --- 8 pengő	Negyed évre --- 10 pengő
Fél évre --- 15 "	Fél évre --- 19 "
Egész évre --- 28 "	Egész évre --- 36 "

Belföldre	Külföldre
Előfizetőknél:	Előfizetőknél:
Negyed évre --- 12 pengő	Negyed évre --- 14 pengő
Fél évre --- 22 "	Fél évre --- 26 "
Egész évre --- 40 "	Egész évre --- 48 "

Postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 26,576

P ü n k ö s d v á r á s .

Ismét elérkezett a kereszténység harmadik nagy ünnepe, piros pünkösdi napja, amely az idén bizony nem a Krisztus tanítványaira leszállott tüzes nyelvek lángolásától, sem a pünkösdi bazsarózsa bíbor-színbe boruló virágon-pájától, hanem az egész világot megremegtető és végigpusztító háború lángosóvájának kísérteties fényétől és a világ minden sarkában petakozva omló drága embervértől piros.

A hívő keresztény számára a pünkösdi ünnep hármias csodát jelent. Jelenti először a vigasztaló és megvilágosító Szentlélek eljövételét, Krisztus apostolainak az isteni ige hirdetésére képessé lételet. Jelenti másodsor az emberiség leghatalmasabb intézményének, a keresztény egyháznak megalapozását, amelyhez mint harmadik, évről-évre megismétlődő pünkösdi csoda járul Krisztus diadalmas egyházának és tanításainak a föld egész kerekéjén való elterjedése és immár közel két évezreden keresztül való diadalmas fennmaradása és érvényesülése.

De nemcsak vallási tekintetben, hanem a földi élet minden vonatkozásában szükségét érzik az emberiség a pünkösdi csoda megismétlődésének. És mint ahogyan a hívők könyörgő imája az eget felé száll e napon: Jöjj el Szentlélek! — úgy várjuk valamennyien, esendő földi halandók azt a megváltó eszmét, azt az örök pünkösdi gondolatot, amely végre-valahára megmutatja a haladás, a boldogulás heiyét az emberiségnek, amely meghozza mindannyiunknak a szebb és jobb jövőt!

Mint ahogyan az első pünkösdi csoda Szent Péter apostolnak és társainak világgraszoló küldetését indította el, az ideai pünkösdi ünnep előestéjén ismét Szent Péter trónjának örököse ajkáról hangzott el a Krisztus rendelése szerint a világ minden népéhez intézett szótát a háború szenvedőinek meg-

vigasztalásáról, a kis nemzetek jogainak tiszteletben tartásáról és a világszerte vágyva-vágyott igazságos, tartós béke előkészítéséről. XII. Pius pápa a világ hatalmasságaihoz intézte szavait, amikor Isten és az erkölcs törvényeire hivatkozott és a Szentlélek segítségével könyörgött, hogy ismét visszatérhessen a világosság és a fényesség az emberek lelkébe s hogy a reményesség halzsama gyógyítsa meg a pusztító gyűlölködés ütötte sebeket.

Az apostoli szótát a világpolitikában útbaigazító, az áthidalhatatlanoknak tetsző ellentéteket kiegyenlítő gondolatot kereste. De ugyancsak irányítást, tájékoztatást és tervszerű elrendezést vár és keres a föld kerekéje valamennyi országának minden egyes termelője, közöttük a magyar gazda is. A legteljesebb áldozat- és munkakészséggel állunk helyt a barázdákon, a legkisebb zsellertől fel a legnagyobb birtokosig. Ámde, hogy milliók odaadó és megfeszített munkája, a természet mostohaságával évek óta vívott kemény küzdelmünk minél kedvezőbb eredményt érhesen el és minél teljesebb mértékben biztosítsa a belső rendet és közellátást, valamint a külső diadalmas helytállást, ennek a termelő munka helyes megszervezése, minden rendelkezésünkre álló eszközzel való támogatása, úgyszintén az egyesült erővel elért természetmennynek lehető leggondosabb összegyűjtése és minél igazságosabb elosztása az előfeltétele és biztosítéka. Habár telát az ideai pünkösdi adósnak maradt a régi időben megszokott virágos, ünnepi hangulat: mi pünkösdváro magyar gazdák leborulva arra kérjük a jó Istent, segítsen meg végre annyi természeti csapás után bőséges, jó természettel hazánk és az ősi határait, nemzeti önállóságáért, igazságos, tartós békéért és keresztény hitéért hadban álló magyart!

M. E. dr.

A beszoigaltatási kötelesség teljesítésébe beszámítható termények és termékek forgalma.

Részletesen ismertettük lapunkban a beszoigaltatási kötelesség teljesítésébe beszámítható termények és termékek forgalmát szabályozó folyó évi május 26-i 2980. M. E. sz. kormányrendeletet, valamint az árutorgalmi központok szervezéséről, továbbá az országos és körzeti kereskedők feljogo-

sításáról szóló május 29-i 107,500. sz. közellátásügyi miniszteri rendeletet. A „Közellátási Értesítő” folyó hó 2-i száma e két fontos rendelet teljes szövegében való közlésével együtt érdekes kommentárt közöl az új jogszabályok tervbevett végrehajtására vonatkozóan.

Szász Lajos dr. közellátásügyi miniszter legutóbbi kecskeméti beszédében megállapította, hogy a kötelező terménybeszoigaltatás következtében előálló áruforgalom megszervezése és szabályozása nagyon súlyos probléma, mert itt olyan árutömeg fog rendelkezésre állni, mint aminő Magyarországon egyszerre még sohasem szerepelt. Az alapelv,

TARTALOM:

- Pünkösdváros. (M. E. dr.)
A beszoigaltatási kötelesség teljesítésébe beszámítható termények és termékek forgalma. (— 1 dr.)
Miként tudnak megfelelni gazdaságaink a háborús termelés kötelességének? (Reichenbach Béla dr.)
„Kukoricás” és egyéb tapasztalatok Bácskában. (Surányi János dr.)
Víztorlóinak szerepe a szikjavításban. (Ferenczy Sándor.)
A takarmányzsir befolyása a sertészir összetételére. (Wetser István dr.)
Kísérletek mindenes gépekkel. (Sass Gábor.)
Az istállótrágya értékeinek elosztása a termelt növények között. (Pörnczi József.)
Törvények és rendeletek.
Könyvismertetés.
A gazdaközönség köréből. (Birkákát a Margitszigetrel) (— 5—1.)
Gazdarsági mozzanatok.
A kukorica-termelés gyűlése.
Vegyes közlemények.
Február időjárása. (Kulin István.)
A gabona- és terményplac helyzete.
Állatplaci szemle.
Tözsde, kereskedelem.
Melléklet: Több kapálás — több kukorica. (A m. kir. földművelésügyi minisztérium útmutatója a kukorica eredményesebb művelésére.)

amelyre az áruforgalom lebonyolítását helyezni kívánja, az, hogy „nem akar egykezettel dolgozni, hanem az áruforgalom lebonyolítását a kereskedelemre bízza”. Ezzel a közellátásügyi miniszter ki akarja küszöbölni azt, hogy az egyes gazda beszoigaltatási kötelességét csupán egy meghatározott személynél teljesíthesse s annak ki legyen szolgáltatva, továbbá meg akarja szüntetni a kereskedelem elburokratizálódását, az úgynevezett m. kir. állami kereskedők rendszerét, akik — a miniszter szavai szerint — nem lévén versenytársuk, nem az igazi kereskedők szorgalmával, buzgóágával és fáradtságával teljesítik kötelességüket. A kereskedelem sorából a közellátásügyi miniszter, természetesen, csak az általa feljogosított országos és körzeti kereskedőket kívánja bevonni a beszámítható áruknak bevásárlásába és a fogyasztóközönséghez való eljuttatásába. Hangsúlyozta azonban, hogy feljogosítást csak az egyes árucikkkel már eddig is foglalkozó kereskedők kapnak, akik az általuk megvásárolt árukat a közellátásügyi miniszter, vagy az általa megbízott hatóságok rendelkezési szerint fogják megvásárolni és a fogyasztók rendelkezésére bocsátani. Minthogy beszámítható árut kereskedelmi forgalombahozatal céljából nem feljogosított kereskedő a termelőtől akkor sem vásárolhat, ha a gazda esetleg nem tartana igényt arra, hogy az elidegenített beszámítható áru neki beszoigaltatási kötelessége teljesítésébe betudassék: megszűnik az egykezek ellenőrzési és nyilvántartási munkája s ezt a feladatot a közellátásügyi miniszter az

Mindennemű növényvédekezőszer,

szőlészeti és borászati eszköz és gép

megrendelhető a



Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Növényvédelmi-osztályánál
Budapest, VI., Eötvös-u. 25/a és kirendeltségeinél

Mai számunk 20 oldal

E szám ára 1 pengő

áruforgalmi központokra és saját szerveire kívánja ruházni. Megszűnik tehát az az állapot, hogy az egyikégyfelől kereskedő, másfelől egyúttal rendelkező hatóság is volt, mert a közellátásügyi miniszter senkit sem enged a közellátás céljára szükséges terményekkel és termékekkel üzérkedni, hanem mindenki a részére hivatalból megállapított járandóságért fog dolgozni.

A „Közellátási Értesítő” már említett kommentárja szerint azt a korlátozást, hogy beszámítható árut a termelők kereskedelmi forgalombahozatal céljából csak feljogosított kereskedőknek adhatnak el, az indokolja, hogy ilyen rendelkezés hiányában a termelőknek a beszállítási kötelezettség teljesítése után a beszámítható árukból feleslegként fennmaradó készletei kicsúsznának az ellenőrzésből és a nyilvántartásból, tehát könnyen a hatóságilag megállapított áraknál magasabb áron kerülhetnek úgynevezett feketepecsi forgalomba. Ellenben a termelés és a gazdasági élet folyamatoságának biztosítása céljából az új rendelkezés teszi, hogy a termelők terményeiket és termékeiket egymás között megvásárolhassák. Azonban a termelő a beszállítási kötelezettség teljesítésére való beszámítás mellett beszámítható terményt vagy terméket csak annak adhat el, akit a közellátásügyi miniszter, vagy az általa kijelölt hatóság az illető áru átvételére feljogosít. Ekként pl. bármelyik gazdaság cserélhet a másik gazdasággal beszámítható árut azért, hogy vetőmagszükségletét biztosítsa. Sőt az egyik gazdaság a másik gazdaságtól szabadon vásárolhat is terményeket és termékeket, azonban az elidegenített beszámítható árut csak abban az esetben lehet az eladó javára a beszállítási kötelezettség teljesítésébe betudni, ha azt olyan gazdának adta el, aki vásárlási engedély birtokában van.

Foglalkozik a „Közellátási Értesítő” kommentárja a 102.800. sz. közellátásügyi miniszteri rendelet 8. §-ának (6) bekezdése és 11. §-ának (2) bekezdése értelmezésével is. Ugyanis az említett rendelkezések eljövetele a gazdasági események konvenciójának kedvezményes beszámíthatása esetében lehetőséget ad arra, hogy a kedvezmény megadása ellenében a termelő bort, vagy fát is beszállíthatasson. De természetesen az ilyen áruknak a megállapított mennyiségben való átvételére is csak egyes kereskedőket fog a közellátásügyi miniszter feljogosítani. A 11. § (2) bekezdése pedig az úgynevezett monokultúrák terményeinek beszámítását engedélyezi azokra a gazdálkodókra nézve, akik szántóföldterületeknek több, mint a felén ilyen terményeket termelnek és igazolják, hogy ugyanilyen terményeket a megelőző három év valamelyikében hasonló mértékben termeltek. Az ez alapon beszállítandó terménymennyiséget szintén csak feljogosított kereskedő veheti át, noha általában az illető termények nem tartoznak a beszállítási kötelezettség teljesítése szempontjából beszámítható áruk sorába, tehát szabad a forgalmuk. A kommentár szerint ilyen módon a rendelet voltaképpen a kereskedelmi forgalom megszokott rendjét tartja fenn, amidőn az egyes árucikkeknek a termelőtől a fogyasztóig való eljuttatásán olyan kereskedőkre bízta, akik az illető árucikkek forgalmával, adásával és vételével eddig is foglalkoztak. Eppen ezért országos kereskedővé csak olyan kereskedő jogosítható fel, aki a rendelet hatálybalépésekor az ország egész területén, vagy annak nagyobb részén kereskedelmi tevékenységet folytat és az általa lebonyolított kereskedelmi forgalomhoz szükséges üzleti és üzemi berendezéssel rendelkezik. Körzeti kereskedővé pedig csak olyan kereskedő jelölhető ki, aki a rendelet hatálybalépésekor egy vagy több közellátási felügyelőség területén kereskedelmi tevékenységet folytat meghatározott árucikkekben és ehhez a tevékenységhez kellő tőkeerővel, valamint a szükséges üzleti és üzemi berendezéssel rendelkezik. Az országos és körzeti kereskedők ellenőrzését és felügyeletét a közellátásügyi miniszter az áruforgalmi központok útján fogja gyakorolni. A helyi kereskedőknek az áruforgalom lebonyolításába való bekapcsolása a rendelet szerint úgy fog történni, hogy ezek az országos és a körzeti kereskedők bizományosai gyanánt fognak üzleti tevékenységet folytatni, minél fogva a helyi kereskedők működését meg-

bízók fogják ellenőrizni. Az egyes termelőktől, természetesen nemcsak a helyi, hanem az országos és körzeti feljogosított kereskedők is vásárolhatnak közvetlenül. Ezáltal lehetővé válik egyes nagyobb kereskedelmi vállalatoknak és szövetkezeteknek, amelyek fiókkokai, helyi kirendeltségekkel, vagy falusi szövetkezetekkel rendelkeznek, közvetlen bevásárlási tevékenysége, ami azonban a helyi kereskedők bizományosi minőségben való közreműködését csak csekély mértékben érinti.

Ezután rátér a „Közellátási Értesítő” kommentárja a megvásárolt beszámítható áru forgalmának ismertetésére. Előrebocsátja, hogy az országos, körzeti és helyi feljogosított kereskedők az általuk megvásárolt beszámítható árukkal csak a közellátásügyi miniszter, illetve az általa megbízott áruforgalmi központ meghatározta korlátok között rendelkezhetnek. Az egyes áruforgalmi központok ugyanis központilag nyilvántartják a feljogosított kereskedők által megvásárolt beszámítható árukat s ezeknek az árucikkeknek a felhasználása tekintetében a közellátásügyi miniszter az egyes áruforgalmi központok útján rendelkezik. A feljogosított kereskedők tehát az általuk megvásárolt árucikkek kötelesek a kapott rendelkezéseknek megfelelően továbbadni, mert különben megvonható tőlük a jogosítvány. A beszámítható áru forgalmának ellenőrzését és nyilvántartását az árucsoportonként szervezés alatt álló áruforgalmi központok végzik, amelyeket a rendelet hatósági jogkörrel ruház fel. Minthogy azonban szüksége merülhet fel annak, hogy ezek a nyilván-

tartó és ellenőrző szervek a maguk hatósági jogkörén túlmenően maguk is belenyúljanak a beszámítható áru forgalmának lebonyolításába, a rendelet felhatalmazza a közellátásügyi minisztert arra is, hogy az áruforgalmi központokat egyes beszámítható áru közvetlen megvásárlásával, felügyelőségével és forgalombahozatalával is megbízhassa, ha például a kereskedők bizonyos árucikkeit nem tudnak hosszabb időtartamra tárolni, viszont közellátás céljából ilyen készletek tartalékolására szükség van. Ha egyes áruforgalmi központok kivételesen ilyen kereskedelmi tevékenységre kapnak megbízást, rájuk is kiterjed a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságának ellenőrzése.

A feljogosított kereskedők a saját árucsoportjuk minden egyes árujának megvásárlására nemcsak jogosultak, hanem kötelesek is. A kommentár szerint a feljogosított országos és körzeti kereskedők a beszámítható áruknak előreláthatóan több, mint kétmilliárd pengő értékű forgalmát fogják a jövő gazdasági évben lebonyolítani, minél fogva a kommentár szerint indokolt az a rendelkezés, hogy az áruforgalmi központok fenntartásához bizonyos, forgalmukkal arányban álló költséghezjárulást fizessenek. További intézkedésig egyelőre hat áruforgalmi központ megszervezése van folyamatban, amelyeknek feladata lesz a gabona, a hüvelyesek, a vetőmagvak, az állatok és állati termékek, a baromfi és tojás, végül a tej és tejtermékek forgalmának irányítása és ellenőrzése, valamint a megvásárolt árucikkeknek pontos nyilvántartása.

— I dr.

Miként tudnak megfelelni gazdaságaink a háborús termelés kötelezettségeinek?

— Reichenbach Béla dr. előadása az OMGE gazdahetén. —

Az új termény- és termékbeszolgáltatási rendszer a gazdák legszélesebb rétegét vonja be a közellátási kötelezettségbe; ezért joggal remélhető, hogy általa a közellátás számára beszállított termények és termékek mennyisége fokozódni fog.

Mivel azonban a rendelet a gyakorlatban még nincsen kipróbálva, úgy vélem, hogy nemcsak a gazdaközönség, hanem a közellátás érdekében is hasznos és közérdekű, na tárgyilagosan és szakszerűen foglalkozunk azzal a kérdéssel, hogy miként fog tudni a gazdaközönség az érvényben lévő rendeletekből származó termelési kötelezettségének eleget tenni. Közben rájövünk az esetleges nehézségekre, s egyben megvizsgáljuk azt is, hogy ezek leküzdése érdekében mit tehet a gazda, továbbá az érvényben lévő rendeletek milyen irányú módosítása volna szükséges, hogy jövő közellátásunkat minél jobb és biztosabb alapokra építhessük.

Ezzel a bevezetéssel meg is jelöltem előadásom célját. A legmegbízhatóbb választ a feltett kérdésre a jövő fogja megadni. Hogy azonban már előre is bizonyos tájékozódást nyerjünk, 42 közép- és nagyüzem, továbbá 100 kisgazdaság számtartás-statisztikai anyaga alapján vizsgáltuk, hogy ezek a gazdaságok az elmúlt 1942. évben a jelenleg érvényben lévő terménybeszolgáltatási rendszer mellett miképpen tudtak volna terménybeszolgáltatási kötelezettségüknek eleget tenni.*) E gazdaságok az OMGE üzemstatistikai adatszolgáltató gazdaságai. Hangsúlyozni kívánom, hogy az aránylag kevés számú gazdaság adataiból nem szabad az egész ország mezőgazdaságára következtetni. Bizonyos tanulságok levonására azonban ez a reprezentatív üzemstatistikai anyag is alkalmas. Figyelembe kell azonban vennünk az 1942. év rendellenesen kedvezőtlen időjárását. Kedvezőbb eredményeket kaphattunk volna akkor is, ha számításainkban tekintettel lettünk volna azokra a könnyítésekre, amelyeket a közellátási miniszter időközben életbeléptetett, s amelyek előreláthatóan még várhatók. Méréseinknek kell azt is, hogy az 1942. évben a gazdáknak még nem volt módjukban üzemtervükkel alkalmazkodni a közellátás által azóta előírt kötelezettségekhez.

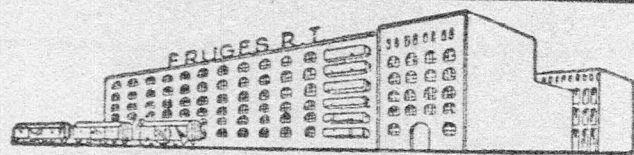
*) Az üzemi számításoknál Rencz Mária dr. és Schrikker Sándor dr. voltak segítségemre, akiknek e helyen is köszönetet mondok.

E rendelkezésünkre álló adatok szerint az említett gazdaságokra vonatkozóan azt látjuk, hogy ez a 42 közép- és nagyüzem az 1942. évben kenyérgabonából 81%-ban, zsiradékélekből 53%-ban, s szabadon választható terményekből 81%-ban tudta volna az előírt közellátási egységeket leadni.

Kitűnt az is, hogy a megvizsgált kisüzemek általában valamivel rosszabbul tudnak beszállítást kötelezettségüknek eleget tenni. A második csoportban, nevezetesen a zsidókat leadásán feltűnőbb a hiány, mint a közép- és nagyüzemeknél; kivéve az erdélyi kisgazdaságokat, ahol Farkas Árpád kolozsvári mezőgazdasági főiskolai tanártársam által rendelkezésemre bocsátott üzemstatistikai adatok alapján vizsgált gazdaságokban a kenyérgabona beszállításánál látszik a legtöbb nehézség.

Megjegyzendő, hogy minél kisebb valamely gazdaság, a család és az igasállatok ellátása aránylag annál nagyobb terhet ró a gazdára, s annál nehezebben tud közellátási kötelezettségének eleget tenni. Minél alacsonyabb a kataszter, továbbá minél változatosabb és helterjesebb a termelés, az üzemek annál egyenletesebben és jobban tudnak mindhárom csoportbeli beszállítási kötelezettségüknek eleget tenni. Viszont minél magasabb a kataszter, s ehhez képest minél egyoldalúbb és külterjesebb a gazdálkodás, mint pl. a Tiszántúli sok gazdaságában, a beszállítás annál több nehézséggel fog járni. Vizsgálatainkból az is kitűnik, hogy minél több a gazdaságban a rét- és legelő a szántóföldhöz képest, aránylag annál könnyebb a kötelező termény- és termékbeszolgáltatás, mert azonos erősségű állattartás, illetőleg termőerőfenn-tartás mellett annál kevesebb területet kell az állatok részére szükséges szántóföldi takarmánytermesztéshez igénybevenni, s így több szántóterület jut az első és második csoport pontszámának leadásához szükséges növények megtermesztéséhez. Másfelől azonban az aránylag nagy rétterülettel rendelkező gazdaságokat a szénarekvirálás fogja erősebben terhelni. Reméljük azonban, hogy az új árendszer a szalastakarmányfélék kedvezőbb ármegállapításával csökkenteni fogja azt az áldozatot, amit a szalastakarmányok és szénák rekvirálása fog jelenteni.

Végeztünk olyan számításokat is, hogy az üzemtervnek a közellátás igényeire való átállításával



Vetőmagtisztító telepe:
Budapest, IX., Soroksári-út 41. szám
Telefonszám: 144-219

Vetőmagtisztító-telepén, mely Közép-Európa egyik legnagyobb és legmodernebbül felszerelt magtisztító telepe, előnyös feltételek mellett vállal **bértisztítást, zeizik-telenítést és osztályozást.**

„FRUGES”

Terménykereskedelmi és Ipari R.T.

Központi iroda:

Budapest, V., Szabadság-tér 15. Telefon: 126-694*, 125-537, Tözsde: 114-445

Minden mennyiségben felvásároljuk legelőnyösebben az összes takarmány- és fűmagvakat, valamint hüvelyesféléket.

Termeltet a M. Kir. Földmívelésügyi Minisztérium 80.900/1941. sz. rendelete értelmében szerződéses alapon **lóherét, lucernát, biborherét, fehérherét, baltacimot, hűkkönyféléket és fűmagvakat, továbbá Viktória- és expressz-borsót, koriandert, nyúliszapukát, csibehűrt, stb.** igen előnyös feltételek mellett. Nagy tételekben termeltet **konyhakerti és virágmagvakat.**

meny-
közell
nél m
alkalm
hető, i
és áld
közép-
ilymód
kötelez
sal a
képesse
kisebb
nyel. A
mindaz

Hab
ezzel m
1944/19
elkészít
lehetőle
nyos áll
lehetőle
közellát
Vann
egészen
mód me
üzemren
i-hetség
sehogys

Igy
ezért t
lisan be
zsrípnt
szállítot
engedibe
kukoricá
gazdaság
rendszer
tében a l
ható ter
kenyérge
Kár voln
gyökeres
ezek jelen
ják a köz

Ezeken
hasonló e
ellátásügy
deből azo
minden il
önhibáján
egyes kate
eleget ten
illetőleg e

Mivel
csak bizo
három kö
tartottam
lehet az
alkalmazk
sleges, va
denekelőtt
számú ren
az egyes te
pontoszássá
mekék kü
intenzitási
igasállatok
is beleszár
egyres term
állításban
továbbá a
mékai is kö
gazdaságok

Hogy ez
ságot a jav
ismernünk
különböző t
kat. holda
tudni jutni
molunk, ak
holdról, ak
lenmag 105

Ja
óo

Fűka
üzemk

maguk hatóságai...
 nyúljanak a beszo...
 onyolításába, a beszo...
 atásügyi miniszter...
 központokat egy...
 megvásárlásával, fe...
 zozatalával is meg...
 edők bizonyos ar...
 szabb időtartama...
 ából ilyen készlet...
 a egyes aruforgalm...
 keskedelmi tevéken...
 is kiterjed a Köz...
 ságának ellenőrzés...
 saját árucsoportj...
 ásására nemcsak...
 A kommentár az...
 közeli keresked...
 áthatóan több, mint...
 lmat fogják a jövő...
 minél fogva a kom...
 rendelkezős, hogy a...
 artásához bizonyos...
 kélttséghezjárul...
 egyelőre hat ár...
 e van folyamatban...
 bona, a hűvelyes...
 állati termékek, a...
 tejtermékek forgá...
 e, valamint a meg...
 os nyilvántartása...
 -r -1 dr.

**gaink
inek?**

adatok szerint az...
 ozoan azt látjuk...
 em az 1942. évben...
 adéktételekből 53%...
 nyenyekből 81%-ban...
 egységeket leadm...
 vizsgált kisüzemek...
 ndnak beszoállít...
 A második csoport...
 adásánál feltűnő...
 izemeken; kivéve...
 hol Farkas Árpád...
 kolai tanártársan...
 izemstatistikai...
 gokban a kenyérge...
 legtöbb nehézség...
 kisebb valamely...
 tok ellátása arány...
 dára, s annál nehe...
 ztségeinek elege...
 ataszter, tovább...
 ebb a termelés...
 n és jobban tudnak...
 ltatási kötelezett...
 minél magasabb a...
 el egyoldalúbb és...
 at pl. a Tiszántú...
 tatás annál több...
 inkből az is kitű...
 an a rét- és legelő...
 annál könnyebb...
 szolgáltatás, mert...
 íleg termőerőfen...
 ületet kell az álla...
 li takarmányter...
 bb szántóterület...
 tszámainak leada...
 mesztéséhez. Más...
 tterülettel rendel...
 ás fogja erősebben...
 y az új arrendsz...
 bb ármegállapít...
 zatot, amit a szá...
 lása fog jelenten...
 is, hogy az üzem...
 aló átállításával

mennyiben javult volna vizsgált gazdaságaink közellátási mérlege. A gazdaságok legnagyobb részénél mutatkozó aránylag kisebb hiány megfelelő alkalmazkodással, illetőleg átszervezéssel ellentétehető, illetőleg pótolható volna. Az alkalmazkodás és áldozatkészség mértékétől függően, az említett közép- és nagyüzemek túlnyomó része (kb. 80-90%) ilyen módon eleget tudott volna tenni közellátási kötelezettségeinek. Megfelelő üzemi alkalmazkodással a kisüzem termény- és termékbeszolgáltató képessége is fokozható volna, de aránylag minél kisebb a gazdaság, annál kisebb várható eredményel. A kisüzemek érdekében ezirányú propaganda mindazáltal szükségesnek és hasznosnak látszik.

Habár az 1943/1944. közellátási év eredményein ezzel már aránylag csak keveset javíthatunk, az 1944/1945. közellátási év közeledő vetőterének elkészítésénél azonban igyekezzünk üzemtervünket lehetőleg úgy módosítani, hogy ha mindjárt bizonyos áldozat árán is, de az okszerűség határán belül lehetőleg alkalmazkodjunk gazdálkodásunkkal a közellátás igényeihez.

Vannak azonban olyan esetek, amikor ez az egészen speciális üzemi viszonyok és gazdálkodási mód mellett csak olyan nagy áldozatok árán és az üzemszervezés olyan gyökeres átszervezésével volna lehetséges, ami a termelés és közellátás érdekében sehogysem volna kívánatos.

Igy pl. egy Budapesthez egész közel fekvő és ezért tejgazdaságra és kertgazdálkodásra egyoldalúan beállított gazdaság egymagában képtelen a zsrpontjait leadni, mert a rendelet a tejben szállított zsiradékot a második csoportba nem engedibeszámítani, s a gazdaság aránylag csak kevés kukoricát tud termeszteni. Egy másik nagyobb gazdaság pedig olyan nagymértékben foglalkozik rendszeres sertéshizlalással, hogy ennek következtében a II. csoportban 409%-ot, a szabadon választható termények III. csoportjában is 106%-ot, de kenyérgabonában csak 38%-ot tudott teljesíteni. Kár volna az ilyen gazdaságokat üzemszervezésük gyökeres megváltoztatására kényszeríteni, mert ezek jelenlegi gazdálkodásukkal is kiválóan szolgálják a közellátást.

Ezeket a példákat azért soroltam fel, mert hasonló esetek elég gyakran előfordulnak. A közellátásügyi miniszter legutóbbi kecskeméti beszédéből azonban már arra lehet következtetni, hogy minden ilyen esetben, amikor a gazda bármint, de önhibáján kívüli okból nem tudna egészen, vagy egyes kategóriákban a közellátási kötelezettségnek eleget tenni, különleges és méltányos elbánásban, illetőleg elszámolásban fog részesülni.

Mivel az előzők szerint aránylag több gazda csak bizonyos alkalmazkodással fog tudni mindhárom kötelezettségének eleget tenni, érdemesnek tartottam annak tanulmányozását is, hogy miként lehet az üzemi megszervezésével, illetőleg üzemi alkalmazkodással adott viszonyok között a szükséges, vagy maximális pontszámokhoz jutni. Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy a 100,800/1943. K. M. számú rendelet igen különböző mértékben díjazza az egyes terményeket és termékeket. Ezzel az eltérő pontozással a beszoállítandó termények és termékek különböző talajigényét, tőke- és munkaintenzitását (amibe a konvenciók, sommásberek és igásállatok tartására fordított terményfelhasználás is beleszámít), általában a termelési költséget és egyes terményeknek a háborús termelésben és közellátásban való speciális jelentőségét kívánta a közellátási kormányzat honorálni. Figyelembe vételt továbbá az is, hogy bizonyos üzemágak melléktermékei is közvetlenül vagy közvetve szaporítják a gazdaságok pontszámait.

Hogy ezt a különböző pontszámban rejlő adottságot a javunkra felhasználhassuk, mindenekelőtt ismernünk kell, hogy a mi viszonyaink között a különböző termelési és értékesítési ágazataink útján kat. holdanként kb. hány pontszámhoz fogunk tudni jutni. Ha pl. az országos termésátlaggal számolunk, akkor a búza 800 pontot ad egy kataszteri holdról, az árpa 702, a zab 720, a kukorica 981, a lenmag 1050, a napraforgó 1080, a borsó 1139, az

Ella burgonya 1221, a szójabab 1518, a cukorrépa 2412, a lucernamag 2466, a vöröshagyma 3720, a dohány 5449 pontot biztosít. De hasonló eltérés mutatkozik akkor is, ha azt számítjuk ki, hogy az egy kat. holdon átlag termelhető takarmányfélét különböző állattartási ágazatokkal feleltetve, mennyi pontszámhoz fogunk jutni.

Igy pl. egy kat. hold szántóföldi takarmányterületre eső vegyes takarmány:

1000 búzaegységgel pontozott remontán keresztül 200;

2000 búzaegységgel pontozott állami vagy akciós ménsikókon keresztül 200;

1500 búzaegységgel pontozott kancán keresztül 300;

800 búzaegységgel pontozott egyezményes kancák tartása után 372 pontszámot ad. Ugyancsak 1 kat. hold szántóföldi takarmányterület hároméves 550 kg-os növendéken keresztül 282;

évi 1800 liter tejtermeléssel a tehéntartás fogyasztási tejjel 933;

ipari tejjel pedig 733 pontszámhoz juttat.

A birkatartáson keresztül pedig 1045 pontra tehető 1 kat. hold szántóföldi takarmányértékcsülése. A juhászatoknál segít az is, hogy sok a melléktermék és aránylag kevés a külön terület igénylő szántóföldi takarmány.

A süldőnevelésen keresztül 1 kat. holdon termelt vegyes takarmány:

30 kg súlyig.....	2600 ponttal
40	2030 ..
50	1738 ..
60	1496 ..

Mindezekben a számokban gondos mérlegeléssel mindenki megtalálhatja azt a gazdasági vagy közellátáspolitikai tervszerűséget, amelyet akár a földművelésügyi, akár a közellátásügyi kormányzat a pontozáson keresztül kívánta érvényesíteni.

Ha ilyen módon megismertük, hogy a különböző növények és állattartási ágazatok útján milyen és mennyi pontszámhoz juthatunk, s ezenkívül azt is tudjuk, hogy a jelenlegi áralakulás mellett a mi gazdaságunkban termelhető növényeknek és tartható állatoknak milyen a viszonylagos jövedelmezősége, hozzáfoghatunk annak az üzemszervezésnek az elkészítéséhez, amellyel a termény- és termékbeszolgáltatási kötelezettségünknek legkisebb anyagi áldozattal eleget tudunk tenni.

Hangsúlyozni kívánom azonban, hogy a közellátás érdekében való alkalmazkodással, illetve üzemszervezéssel semmi esetre sem szabad túlzásba menni, mert ez nemcsak a gazdára nézve jelenthet nagy vagyoni és jövedelmi áldozatot, de a köztermelésre is súlyos kárral járhat, ha valahol olyan gazdálkodási módot erőltetünk, amit az üzemi viszonyok nem indokolnak.

Üzemszervezés közben a kenyérgabonatermesztés mértékének megállapításánál arra kell törekedni, hogy a kataszteri tisztajövedelem, a termésátlag és a gazdaság saját szükségleteinek figyelembevételével, a kellő óvatossággal számítva, annyi eladható kenyérgabonánk legyen, ami az I. csoport pontszámait biztosítja. A különböző kataszteri tisztajövedelem és termésátlag figyelembevételével számításaink szerint különböző üzemi viszonyok között a szántóterület 15-40%-án kell e célból kenyérgabonát termeszteni. Minél nagyobb a kat. tisztajövedelem, aránylag annál nagyobb területen kell kenyérgabonafélét termesztenünk.

A kenyérgabonaeladás ezenkívül aránylag legjobban sújtja a belterjes gazdaságokat. Ezekben, bár a termésátlag aránylag nagy, de a kenyérgabonával bevetett terület aránylag kisebb, 20-25 százalékot szokott kiteenni, mert sokszor csak éppen ez teszi lehetővé a belterjes, sokoldalú gazdálkodást, s így marad elég szántóterület egyéb kapás, kereskedelmi, ipari és szőlőtakarmánynövények termesztésére. Ha ezek a gazdaságok az időjárás okozta termésingadozásokra úgy be akarják magukat biztosítani, hogy például egy 25%-os terméskiesés esetén is le tudják adni a kenyérgabonapontokat, akkor kalászos területüket olyan

mértékben ki kellene terjeszteniük, ami csak az intenzív gazdálkodás rovására volna lehetséges. Ennek hátránya pedig a közellátás és külkereskedelem egyéb vonatkozásaiban lenne érezhető.

Az esetenként magasnak mutatkozó kenyérgabonatermelési arány azonban jelentősen csökkenhet. Ertesülésem szerint ugyanis a közeljövőben megjelenő gabonarendelet szerint a zab mindenütt, mindhárom csoportba, így a kenyérgabonaeladási kötelezettségbe is beszámítható lesz; ezenkívül ahol ez üzemiileg indokolt és szükségesnek látszik, az árpa és kukorica is beszámítható.

A kenyérgabonaeladás gondjain könnyít továbbá a közellátásügyi miniszter legutóbb megjelent módosítása is, amellyel megengedte a cséplőrészeket a kenyérgabonabeszolgáltatási kötelezettségbe való teljes beszámítását.

Véleményem szerint a kenyérgabona leadását az is megkönnyítené, ha a hiányzó kenyérgabona erejéig a kölest is az első csoportba, illetőleg kenyérgabonának számítanák. *Elemi kár* esetén így a köles hozzájárulhatna a hiányzó kenyérgabona pótlásához, az intenzív gazdaságokban pedig *kettős termeléssel* fokozhatná a köles a kenyérgabonamennyiséget. Minden reményünk meg lehet, hogy ez a kívánságunk is teljesülhet, ha a gazdatársadalom ezt kéri.

Tárgyilagosan megállapítható, hogy a kenyérgabonaeladás lehetőségét lényegesen fokozni fogják ezek az említett, részben már megjelent, részben a közeljövőben a gabonarendelettel kapcsolatban várható módosítások.

Bár teljesüléséhez kevesebb reményt fűzök, de a kenyérgabonaeladásban könnyebbé válást jelentene az is, ha a gazdasági érdekképviseletek javaslatára a gazdaságok a munkások élelmézésére felhasznált lisztet is beszámíthatnák a kenyérgabona pontszámokba. Ezzel elsősorban intenzív gazdaságaink segítenék, mert sommásokat leginkább ezek az üzemek tartanak. De ez az intézkedés sokat segítene az erdélyi gazdaságokon is, ahol tudomásom szerint az a szokás, hogy a napszámokat is a gazdaságoknak kell élelmezni. Erdélyben úgyszólván a kenyérgabona beadásával kapcsolatban mutatkoznak elsősorban majd nehézségek. Így ezzel is csökkenthetnénk azoknak a számát, akik kenyérgabonahiány miatt nem tudnak közellátási kötelezettségüknek eleget tenni. De érdeklő ez a javaslatom mindama vidékek kisgazdaságait, ahol az a szokás, hogy a munkások a munkabér mellett élelmet is kapnak.

Azokban a gazdaságokban, ahol általában a szántóföld aránylag kisebb százalékán szoktak kenyérgabonát termeszteni, a háborús gazdálkodás tartama alatt a kenyérgabonák vetőterületét a lehetőséghez képest ajánlatos a szokottnál valamivel bővebbre szabni, mert az őszi gabonák szalmája az istállótrágya fokozásának legjobb eszköze és talajaink jó termőképességének biztosítása a háború alatt különösen fontos. Az összes közellátási kötelezettségek könnyebb teljesítésének is a jó termés a leghatásosabb eszköze.

A II. csoportba tartozó zsiradékbeszolgáltatásnál a legtöbb gazdaságban — ahol vajtermelés, liba- és kacshizlalás nincs — az eredeti rendeletek szerint az olajnövényeken kívül az árpa, kukorica, főleg pedig a sertéshizlalás jön számításba. Mint már jeleztem, a gabonarendelet szerint a zab ide is beszámítható lesz, ami egyes vidékek gazdái számára határozottan előnyös lesz.

A második csoportba tartozó zsiradékeladás alapja a kötelező olajnövény-termelés. A 7% kötelező olajnövény jó megválasztása a zsiradékpontok beszoállítása szempontjából annál nagyobb jelentőségű, minél több zsrpontot kell beszoállítani. A nem igazi kukoricatalajokon az olajnövények a II. csoportban a kukoricánál több pontszámot szolgáltatnak. Aránylag nem magas kataszter mellett a helyesen megválasztott olajnövény jó termés esetén egymagában is biztosíthatja a zsrpontokat. Legtöbbször azonban, kivált magasabb kataszter mellett, a II. csoportba tartozó kukorica-árpatermés eladásával vagy sertéshizlalással kell magunkat behiztosítanunk. Aránylag kevés az

Javítás nélkül gépei ócskavassá válnak!

8276

Az összes európai és amerikai gyártmányú gépek alkatrészeiből nagy raktárral állok rendelkezésre.

KÁLMÁN JÓZSEF

MŰSZAKI ÉS GEPKERESKEDŐ
BUDAPEST, V., KÁLMÁN-U. 14.

Telefon: 114-006, 317-189
Sürgőny cím: MEDICAGOGÉF

Fűkaszaló- és aratógépei bármily régiak is
üzemképesé tehetőek, ha a szükséges alkatrészeket beszerzi.

R.-T.
 8147
 de: 114-145
 en
 yesfélét.
 alapon lóherét,
 vakat, továbbá
 előnyös feltételek
 at.

olyan gazdaság, amely vajgyártásra és eladásra van berendezkedve. Ezek a gazdaságok a vajjal, a sovány tej értékesítésén kívül országos átlagban egy kat. hold takarmánytermő területre vonatkoztatva kb. 533 zsrpontoszámot tudnak elérni. Értékelésem szerint a közellátás a vajat csak azokban a községekben fogja zsrbeszolgáltatásként elfogadni, ahol tejgyűjtő üzem nincs, illetőleg ahol a piaci viszonyok a tej közvetlen értékesítésére nem alkalmasak. Nagyon sok gazdat érdekelhet, hogy egy hold kukorica országos átlagtermése közvetlen eladással 981 pontot ad. Ha azonban ugyanezt sertésállalással értékesítjük, 145 kg-os hizott sertésen keresztül összesen 1256, 180 kg-os hizott sertés után pedig összesen 1414 pontszámhoz jutunk, amiből kb. 77% a II., 23% pedig a III. csoport egységeiből számít.

De mit csináljon az olyan gazdaság, amelyik ezideig nem foglalkozott sertéshizlalással, mert üzemi viszonyai jobban megfelelnek a sertés-tenyésztésnek, illetve a süldőeladásnak? Átterhet a sertéshizlalásra. Ehhez azonban megfelelő szállás és szakértelem is szükséges. De vajjon szabad-e a mai abrakhiány mellett a sertéshizlalást ott erőltetni, ahol ennek nincsenek meg az üzemgazdasági előfeltételei és ahol előrelátható a felételezett takarmányok kedvezőtlen értékesülése? Ha az eddig süldőneveléssel foglalkozó gazdaságok sertéseket is akarnak hizlalni, minden egyes koca apasztása árán megakartott abrakkal két hizósértést tudunk előállítani. Kérdés azonban, hogy végeredményben *előszűr-e* a tenyészkoák számát ilyen módon is apasztani és emellett azt a munka-beosztást is megszüntetni, amely az üzemi adottságok szerint a multban a süldőnevelő, a tenyészítő és hizlaló, végül a süldővásárló és egyben sertéshizlaló üzemek között kialakult? De azok a gazdaságok, amelyek eddig süldőnevelők voltak és így a II. pontban zsradekhiányuk van, hiába töprengenek e kérdéseken. Az eddig érvényben lévő rendeletek szerint kénytelenek lennének sertéshizlalásra is áttérni és arra berendezkedni. Ezeket az aggályaimat a Közellátási Hivatalban is előadtam és erős a hitem, hogy a csökkent sertéshizlalásra való tekintettel a süldőnevelő gazdaságok eladott süldőit bizonyos arányban be fogják számítani a zsradekpontokba. Ez a közérdekű rendeletmódosítás nemcsak a sertésnevelésnek és hizlalásnak válnék javára, hanem igen sok gazdaságban megoldható a zsradekesoport beszolgáltatásával kapcsolatos gondokat.

Nehéz továbbá a tejgazdasággal intenzívebben foglalkozó gazdaságoknak is a zsradek csoportjában a közellátásnak eleget tenni; kivált abban az esetben, ha az illető gazdaságok egyben a szántóföld nagyobb százalékán cukorrépa vagy szeszgyári, étkezési, illetve vetőburgonyát termesztenek, s így nem jut elegendő terület kukorica termesztésére, mivel a tejszír az eredeti rendelet szerint nem számít a zsrpontoszámokba.

Mivel a tej teljes értékű táplálék, amely élettani kutatóink és orvosaink szerint mindent pótol, míg a tejet semmiféle pótolja, a tejtermelő gazdaságokat nem szabad a tehénlétszám apasztásával kapcsolatos üzemátvezetésre kényszeríteni, hisz a háborús tejjelátás amúgyis kevés.

A Tejtermelő és Tejszövetkezetek Országos Szövetségének hathatós közbenjárására, értesülésem szerint, a Közellátási Hivatal hozzá fog járulni ahhoz, hogy minden 100 liter tej után esedékes 140 pontból 10 a II. zsradek csoportban, 130 pont pedig a III. csoportban kerülhessen elszámolásra, amit mindenesetre köszönettel kell tudomásul vennünk. Mindjárt leszögezhetjük azonban, hogy az említett intenzív tejtermelő üzemek érdekében kívánatos és szükséges volna a tejszír valamivel magasabb pontozása. Ha azonban ez linearisan közellátási érdekből nem volna keresztölvihető, akkor sem ajánlanám az intenzív tejüzemek leépítését, illetve átállítását, mert értesülésem szerint a jeltől nagyobb mérvű beszámítást is kaphatnak esetenként azok a gazdaságok, amelyeknek üzemi viszonyai és a tejellátás terén felmutatott érdemei ezt indokolják.

A II. csoport zsrhiányának pótlására szóba jöhetne a vásárolt vagy kiutalt kukoricával való sertéshizlalás is, feltéve, hogy a sertéshizlalásra be vagyunk rendezkedve és sikerül megfelelő áron abrakhoz jutni. Ilyen módon a II. csoportban a sajátnevelésű 45 kg-os süldő eladása helyett, ennek 145 kg-ra való hizlalásával 41%-kal több zsrpontoszámhoz juthatunk, mint amennyivel a vásárolt abrakért ugyanezen a II. csoportban megterhelhetünk. Mászóval 5 drb saját süldő vásárolt abrakkal hizlalva 2 drb átlagban 145 kg-os hizott sertésnek megfelelő zsrpontoszámhoz juttat. Igaz, hogy a III. csoportban kevesebb pontszámunk lesz, mintha a süldőket soványan értékesítettük volna, de a legtöbb gazdaságban a III. csoport kielégítése nem okoz gondot és ott a hiányon úgyis könnyebben segíthetünk. A zsrhiány pótlásának még jobb módszere volna a sertéshizlalásra berendezett gazdaságokban, ha vásárlás útján sikerülne nemcsak abrakhoz, hanem beállítani való süldőhöz is jutni. Az ilyen szerencsének mondható és nehe-

zen elérhető esetben az illető gazdaság a vásárolt 45 kg-os süldőnek 145 kg súlyra való felhizlalásával 82%-kal több zsrpontoszámot szerezhetne, mint amennyivel megterhelhetné. Mászóval öt vásárolt süldő vető abrakkal, átlag 145 kg-ra meghizlalva, négy ugyanilyen súlyú hizónak megfelelő zsrpontoszámhoz juttathat.

A II. csoport egységeinek leadásával kapcsolatban rá kell mutatnunk arra a sérelemre is, amely a kapásnövényeket, így pl. a kukoricát, burgonyát, répát részesen műveltető gazdaságokat azáltal éri, hogy a termésből kiadott $\frac{1}{4}$, vagy $\frac{1}{2}$ rész nem számít be a beszolgáltatási kötelezettségbe, a rendeletek legalább is csak az arató- és cséplőrészt beszámíthatóságáról intézkednek. A kiadott kapásrész beszámítása kívánatos volna. Itt azonban utközik a termelési, közellátási és mezőgazdaság-szociálpolitikai érdek. Úgy látom, hogy ebben a kérdésben bajos a közérdek szem előtt tartásával közmegegyezésre a mai helyzetben változtatni!

Végül a II. csoport beszolgáltatási kötelezettségével kapcsolatban a cukorrépa nagyobb arányban termeszto gazdaságok is nehéz helyzetben vannak. A cukorrépa-termesztés általában magas kataszteri tisztajóvedelmű gazdaságokban folyik és így nagyszámú zsradekpontszám leadására köteleztetnek. Ahol azonban a cukorrépa a szántóföld nagyobb, pl. 10%-án felül termesztenek, az ilyen gazdaságokban a gabonaféléken, szegődményföldeken, s a cukorrépagazdaságok fokozott trágyázásához szükséges nagyobb arányú takarmánytermesztésen felül annál kevésbé marad a zsrpontoszám leadásához szükséges kukorica megtermesztéséhez szabad szántóterület, minél nagyobb arányban foglalkoznak cukorrépa-termesztéssel.

Ezzel kapcsolatban figyelembe veendő szempont még az is, hogy pl. 10–15% cukorrépa termeszto gazdaság, nagyobb mennyiségű kukoricát már üzemi szempontból sem tud termeszteni, nevezetesen

1. az őszi munkatorlódások,
2. a megfelelő búzaelvetemények hiánya miatt, mely ilyen módon előállna.

Az aránylag kevés kukorica pedig, amely a cukorrépa nagyobb arányban termeszto gazdaságokban sokot lenni, az igásállatok, tehének, esetleg kocák és süldők takarmányozásához feltétlenül szükséges, sőt rendszerint nem is elégséges.

Véleményem szerint hasonló nehézséget okoz bármely más, III. csoportba tartozó növény, pl. többi közt a fonalkender, fonallen termelése is, amelynek termesztese kötelező. Amilyen százalékban is valamely gazdaságban e növények együttes területe, olyan mértékben csökken a gazdaságok zsradektermeszto képessége. Ez a méltánylást érdemlő üzemi törvény-szerűség százalékban is kifejezhető, amit feltétlenül figyelembe kell majd venni e gazdaságok elszámolatásánál. Az említett ipari növények termesztése ugyanis szintén közellátási érdek.

A III. csoportnak, egyes vidékektől eltekintve, országos átlagban a legkönnyebben fogunk eleget tenni. E csoportban ugyanis a gazdák annyiféle termék és termék közt választhatnak, hogy az üzemi alkalmazkodás itt aránylag a legkönnyebb.

Külterjes és belterjes gazdaság egyaránt megtalálhatja, hogy az adott gazdasági viszonyok közt miként tud a szabadon választható termények és termékek csoportjában közellátási kötelezettségeinek aránylag a legkönnyebben eleget tenni.

A III. csoportba tartozó egységek leadásában segíti a gazdákat az is, hogy a legutóbb megjelent rendelet szerint az 1943-as nyírású gyapjú, s az 1943 március 13-ika óta elrekvírt szarvasmarhák is beszámítanak az 1943–44. közellátási év kötelezettségének teljesítésébe.

Itt egyedül a lótenyésztés érdekeit nem látom eléggé biztosítva, ami véleményem szerint kivált a lótenyésztéssel erősen foglalkozó kisüzemekre hátrányos. Kívánatos volna, ha a törzskönyvezett és törzskönyvelésre előjegyzett tenyészkanak is megfelelő pontszámot kaphatnának a III. csoportban, ahogy azt az OMGE lótenyésztési bizottsága tudtommal már elő is terjesztette. Nem kélltem, hogy előbb-utóbb sikerül a lótenyésztés érdekében a rendelet olyértelmű módosítását is keresztülvinnünk.

Az elmondottak összességüképpen végezetül a következőkben foglalhatom össze az előadásom elején feltett kérdésre véleményemet.

Ha csak a Gondviselés csapászámba menő rossz természettel nem sujt bennünket, a magyar föld, a magyar mezőgazdaság és a magyar gazdák közönség összessége a közellátási kormány várakozásának eleget fog tenni. Fontos azonban, hogy ne bizzuk magunkat egyedül az új termés és termékbeszolgáltatási rendszerre. A műszaki világban, ahol kőre, vasra, betonra építenek, többszörös biztonsággal dolgoznak. A közellátásnak, amelynek az időjárás bizonytalanságával és az emberi gyöngeséggel is kell számolnia, még fokozottabb biztonságra van szüksége. Ezért csak helyeselhetjük a közellátási kormányt az a szándékát, hogy köteles óvatosságból a csépléssel kapcsolatosan a termés számbavételével a közellátás második biztonsági vonalát is ki akarja építeni.

Erre mulhatatlanul szükség is lesz, mert csak így remélhető, hogy azok a terményfeleslegek, amelyek meggyszódéseim szerint számos gazdaságban és aránylag nagy mennyiségben mutatkoznak fognak, ne folyjanak szét, hanem a legális forgalom útján kerüljenek a közellátás vérendszerebe és ne legyen szükség a közellátás biztonságá érdekében a rekvirálások eddiginél nagyobb mérvű bevezetése.

A gazdaságokban a leadási kötelezettségen felül jelentkező készletek fedezni fogják azt a hiányt, ami a gazdaságok egy részében elő fog állni, ahol akár a kataszter, akár a speciális üzemi viszonyok és gazdálkodási mód, akár a mostoha időjárás következtében hiány fog mutatkozni.

Ha pedig a Gondviselés megsegíti, s a közellátási miniszter az eddigi jóindulattal igyekszik korrigálni és pótolni a rendelet esetleges hiányait és a gazdák közönség is saját jól felfogott érdekében az eksteri-ség határára belül lehetőleg alkalmazkodik a közellátás érdekeihez, akkor az is remélhető, hogy aránylag kevés lesz az olyan gazda, aki önhíbján több, ne tudna eleget tenni termelési kötelezettségeinek.

Szeretném, ha ezzel az OMGE igazgatósága kívánságára közérdekből vállalt nehéz és haldatlan tárgyú előadásommal sikerült volna olyan anyagot szolgáltatnom az együttes szakosztályi gyűlésnek, amely kellő megvitatás után, határozati javaslatba foglalva nemcsak a gazdák közönségnek, hanem az ország közellátásának is javára válna!

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

„Kukoricás” és egyéb tapasztalatok Bácskában.

Írta: Surányi János dr.

Az a felismerés, hogy a kukorica interzív ápolásának igen nagy a befolyása a termesztés sikerére, megindította a magyar gazdák találékonyaságát is abban az irányban, hogy lehet-e és mi módon az ápolási munkálatokat, jelesül a kukorica kapálását megkönnyíteni, azaz a kapálások számát a termesztési költségek jelentős megnagyobbítása nélkül növelni. Maga az alaptétel egyáltalán nem új dolog; minden szakkönyv int arra, hogy a kukorica ápolása nem állhat csak 1–2 kapálásból (és a felesleges töltögetésből), s hogy a kukorica csak akkor lesz igazán gyomirtó növény, ha földjének gyomtalanításáról többszöri kapálással és a tenyészidő vége felé esetleg kézi gyomlálással is gondoskodunk. Ma már a kapálások sokféle haszna a gyomirtáson kívül is annyira ismeretes, hogy bátran elavultnak tarthatjuk azt a nézetet, amely a kapálások csak gyomirtó, vagy pedig csak nedvességmegőrző jelentőséget tulajdonított.)

A gyakoribb kapálásokra való törekvéssel logikus összefüggésben van az a gondolat, hogy ezek az olcsóbb és gyorsabb fogatos erdővel legyekek végrehajthatók, és pedig nemcsak a kukorica tenyészidejének első felében, hanem mindaddig, amíg csak szükség van rájuk, tehát a tenyészeti idő vége felé is. Ez pedig természetesen maga után vonja a tenyészterület növelését, akár sorba, akár fészekbe vetünk. Valóban ennek érdekében mind többen kardoskodnak szóval és írással is. A nálunk termesztett sokféle kukoricafajta legmegfelelőbb tenyészterületét jól ismerjük, és ezért csakis arról lehet szó, hogy ezekkel arányosan növeljük a tenyészterületet akkor, ha a művelést, kapálást végig fogatos erővel akarjuk végezni. Világos, hogy nem járhatnak a helyes úton azok, akik egy kistermetű, korai és kevésbé termőképes fajta tenyészterületét olyan nagyra kívánják kitágítani, mint a későbbben érő, nagytestű és termőképesebb fajtákat, például a lófogúakét. Még ez utóbbiakban is lehet különbség, mert pl. a „Red King”, vagy a „Bánkúti korai lófogú” termőképessége a többi lófogú számára megfelelő, nagyobb tenyészterületen nem juthat érvényre.

A ritkább vetéssel kapcsolatban megint természetesen felvetődött egy másik kérdés is, nevezetesen a többszörös művelés éppen a ritkaság ellen-súlyozására, a nagy tenyészterület jobb kihasználására. Ez sem új dolog. Régióta ismeretes azonban, hogy a többszörös művelésnek az előzetes számításoknak megfelelő sikere szoros összefüggésben van az időjárási viszonyokkal és a talaj jóságával, különösen vízgazdálkodó képességével. Másrészt az is igaz, hogy a talaj jobb beárnyékolása — akár a rendes, sűrűbb vetéssel, akár a nagyobb tenyészterületen fészekként több tövel — csak használhat a talaj kultúrallapotának. Nem mondhatjuk tehát azt, hogy e téren már nincs szükség további tapasztalatok szerzésére, a régebbi

¹⁾ Lásd legutóbb a „Kukoricatermesztésünk megkésztésére” című cikket a 22. számban.

²⁾ Erről szövegt a „Köztelek” mult évi 47. számában megjelent. „A kukorica és az aszály” című cikk is, meg a „Kapásnövények olcsó, jó és biztos termesztése” című, a szerző kiadásában a közellátásban megjelent röpirat.

kisér-
tekin-
fokoz-
ban.
növe-
hogy
rület

R
vidé-
ameli-
tanu-
mult-
napj-
pény-
több-
200
veté-
vona-
nyit-
kova-
A ké-
a fél-
heng-
A tu-
rögté-
jó n-
majd-
A tu-
a ma-
Ot-
kivül-
korai-
egész-
feltúr-
külör-
ben t-
képp-
term-
egy f-
ez eg-
szára-
menn-
hatju-
hogy-
szám-
N
hogy-
kítim-
amely-
esck-
műve-
kapja-
kövel-
esete-
mástr-
bírtol-
azon-
meszt-
Sz-
letek-
is sok-
forgó-
tok é-
nem l-
sóival-
mesztó-
és ag-
A
ezidős-
az álla-
rét és-
Fő-
rica és-
1201-
1205-
nősen-
ságok-
fajta-
ismert-
B. 120
termők-
ki lehe-
sorban-
gazdas-

9) Lás-
számá-
valamint

9) Lás-
számá-
valamint

9) Lás-
számá-
valamint

9) Lás-
számá-
valamint

9) Lás-
számá-
valamint

9) Lás-
számá-
valamint

9) Lás-
számá-
valamint

9) Lás-
számá-
valamint

kísérletek felújítására, kipótlására főként abban a tekintetben, hogy a többtöves művelés mennyire fokozza a meddőséget, különösen száraz időjárásban. Ez, valamint a csövek kisebb súlya, azaz a növények kisebb egyedi termése az oka annak, hogy többtöves műveléssel nem lehet a termést a terület egységén a számításoknak megfelelően fokozni.³⁾

Régebben feltűntést kellett egy jellegzetes délvidéki kukoricatermesztési mód, a Hermann-féle, amelyet Gyárás ismertetett 1907-ben megjelent tanulmányában. Erre gondoltam, amikor a közelmúltban bácskai utazásom alkalmával május utolsó napjaiban *Dungyarszky* György kamendini és kölpényi gazdaságait meglátogattam, hogy megnézzem többek között ott az idén kísérletképpen mindjárt 200 kat. holdon bevezetett különleges kukoricavetési eljárást. Ez abból áll, hogy a kukoricát megvonalozott táblára 1 m-es kötésbe vetik, fészekenytél nélkül, egy erre a célra megszerkesztett tuskóval, amelynek képét bemutatom (46. sz. kép). A készülék méretei: a hengeres rész átmérője 20 cm, a félgömb alakú legalsó rész tetejének távolsága a henger alsó széléig 10 cm, a nyél hossza 80 cm. A tuskót 11–12 cm mélyen nyomják a földbe, rögtön utána vetnek 3–4 szem kukoricát, erre egy jó marék komposztot az állótrágyát dobnak, majd az egészet a föld színéig földdel húzzák be. A tuskó által tömörített vetőágyban (hengerhatás) a mag gyorsan és jóformán bánytalanul kelt ki.

Ottlétemkor a kukorica kb. 20 cm magas volt rendkívül erős fejlődéssel, széles levélzettel, jól elütve a korábban sorba vetett kukoricáktól, úgyhogy az egész környéken ezek a kísérleti táblák általános feltűnést keltettek. Hozzá tartozik az így kezelt különleges természetű lényegéhez, hogy 1–1 fészeken túlnyomóan 3 növényt hagyunk meg, kísérletképpen kettőt és négyet is. Ilyen esetben a gazda természetesen számítását végez és azt mondja: ha egy fészeken csak egy kg kukorica terem csövesen, ez egy kat. holdon kerekben 57 q csöves és kb. 37 q száraz szemes termést jelent. Hogy ezt a várakozást mennyire igazolja majd a valóság, kíváncsian várhatjuk. Mindenesetre a köz érdekében is kívánatos, hogy a valóságos eredmények megfeleljenek a számításoknak.

Nem téveszthetjük természetesen szem elől, hogy a gazdaságok talaja jellegzetesen bácskai, kitűnő, mindent megtermő televényes vályog, amelyen tapadó sár sohasem képződik és nagyobb esők után is pár óra múlva szerkezetromlás nélkül művelhető. A gazdaságokban mindig a kender kapja a trágyát, ezt követi a búza és búza után következik a kukorica. Ott hallottam egy érdekes esetet, amely egyrészt a környékbeli földek jóságára, másrészt a kukorica öntözésére jellemző. A családi birtokból 80 hold hosszú ideig berbe volt adva és azon a bérlo 60 évig állandóan kukoricát termesztett.

Szokásom szerint a növénytermesztési kísérletek megtekintése során „környezettanulmányt” is szoktam végezni; megtettem ezt most is a szóbanforgó gazdaságokban. Mivel az így nyert tapasztalatok és adatok egészen rendkívüliek, azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha azokat a „Köztelek” olvasóival is megismertetem, mert mind a növénytermesztő, mind az állattenyésztő, mind pedig a közigazda és agrárpolitikus számára tanulságosak lehetnek. A kamendini és kölpényi gazdaságok területe ezidő szerint 3640 kat. hold; ebből 1180 hold bérlet az államtól. Szántó összesen 3125 kat. hold, a többi rét és legelő.

Fő növényei a gazdaságoknak a búza, a kukorica és a kender. A búza vezérfajtája a „Bánkúti 1201”, kisebb részben a rendkívül kitűnő minőségű 1205-ös és a régi „Hatvani 3490”, amelynek különösen Koraiságáról jó tapasztalatai vannak a gazdaságoknak. Az 1934–1936. években végzett országos fajtaösszehasonlító búzakísérletek eredményeinek ismertetése során azt állapítottam meg, hogy „a B. 1205 búzának rendkívül jó minőségében és termőképességében rejlik nagy értékű legjobban ki lehetne használni azáltal, ha termesztését első sorban és főként a legjobb kezeléssel álló nagyobb gazdaságaink karolnák fel, amelyek így a leg-

³⁾ Lásd többek között a „Köztelek” 1936. évi 1–2. és 43–44. számában megjelent, „A kukorica meddőségéről és egyébéről”, valamint a „Kísérletek ligetes kukoricaműveléssel” című cikkeket.

fokozottabb külföldi igényeknek is megfelelő, különleges búzát állíthatnának elő egyenletes minőségű nagy tételekben”. Ezt a gondolatot ebben a bácskai nagy gazdaságban tehát megvalósítva láttam. (Nem egykönnyen megoldható növénykörtani kérdés: Mi lehet az oka annak az egészen feltűnő és még nem észlelt jelenségnek, hogy a kamendini gazdaságban egy tábla 8 holdas darabján a „B. 1201” búza zabosbüköny után tele van porüszöggel, holott ugyanazzal a vetőmaggal elvetett többi része a táblának kukorica után, mint a gazdaság más búzavetési is, teljesen mentes a porüszögtől? Ökológiai hatás vagy talán — f. lve mond m ki — csíafertőzés?)

A gazdaságban termesztett kukorica fajtája: Fleischmann-féle („F”) sárga lófogu; most vezetik be kísérletképpen a nagyon korai „Red King” termesztését is. Az őszi árpa „Hatvani 445”; őszi zabot is termesztenek változó sikerrel. Az ipari növények között fő helyet foglal el a kender, rostonak közel 600, magnak pedig 70 kat. holdon. Külön érdekesség az őszi len 175 kat. holdon termesztve; az idén rosszul sikerült len termesztésekre



46. sz. kép. Kamendini kukoricavető tuskó.

való tekintettel vigasztaló látvány a térdem felül érő, eredetileg Eszék vidékéről származó és már 10 év óta termesztett őszi len.

A ricinus 100 holdon (részben uborka köztessel), sok napraforgó, repace, a konzervgyár részére termesztett fehér és fekete mustár, mák (kísérletképpen őszi is), többfajta szója egészítik ki az ipari növények hosszú sorát.

A lucernát 24 cm-es sortávolságra vetik, ami szinte tökéletes gyomtalanítást tesz lehetővé. Különböző feltűnő jelenség a gazdaságokban a mindenütt tiszta táblák, útszélek, mesgék, a nehéz munkáviszonyok ellenére is. Szalastakarmányok még a zabosbüköny, a mohar és a kukorica. A gazdaságok csalamádénak régóta termesztik a feketemagvú cukorcirkot, amely rendes körülmények között és fiatalon vágva három kaszálást is szokott adni. Az idén erről a növényről páratlanul érdekes tapasztalat volt szereshető. Egy táblarészen a múlt évben maguk termesztették ezt a cirkot, de a verebek annyit kárt tettek benne, hogy földje terítve volt maggal. A terület rendes őszi mélyszántásban részesült, mely alól az idén olyan sűrűn kelt ki a cukorcirkok, hogy fogással megritkítva is „kefesűrű” lett. Az idén a „Sumac” cukor- vagy édescirkot termesztését is meg akarták kísérteni, azonban gazda tervezte, a magkereskedő végez: a szándék meghiusult, mert

hámozott régi cukorcirkomagot kapott a gazdaság „Sumac” mag helyett. Bizonyára ez más természetűekkel is megessett.⁴⁾ Eddig jó tapasztalatai vannak a gazdaságoknak a takarmánymályvával és a sertéscsemegével (comfrey) is. Az előbbi területük már 50, az utóbbi 8 kat. hold. A cikória-, a saláta- és a sárgarépa-termesztés teszi még változatosabbá a gazdálkodást.

Szervesen kapcsolódik a gazdaságokhoz a 3 iparüzem: az újvidéki konzerv- és szérumgyár és a kölpényi kender- és lengyár.

A konzervgyár részére termesztenek a gazdaságok 240 holdon borsót, és éppen az adja a gyár borsókonzervjeinek kiváló minőségét, hogy a reggel leszedett zöldborsó azonnal feldolgozásra kerül és este már mint kész konzerv hagyhatja el a gyárat. Az elvett borsót lehántolva és fénysítve hozzák forgalomba. A gyár önellátását szolgálja még a zöldbab és — amint már említettem — a mustár-termesztés is. Feldolgoz továbbá a gyár 1 évben 5–600 vagon paradicsomot, kb. 50 vagon almát pépnek és kb. 15 vagon más gyümölcsöt betöltnek és íznek. Külön nagy üzemág a húskonzerv-gyártás (jelenleg a honvédség részére); ottlétem napján 45 marhát vágtak erre a célra. A konzervgyár idényszérien 100–350 munkást foglalkoztat.

A kitűnően felszerelt, 120 munkással dolgozó és már 18 éve működő szérumgyár a M. Kir. Állat-egészségügyi Intézet ellenőrzésével főként sertéscsemegé-, orbánc- és lépfene-szűrmot állít elő. Erre a célra a kamendini és kölpényi gazdaságok évenként kb. 3000 sertést szállítanak be a gyár melléti szállásokba. A gazdaságok mangalica, Yorkshire és Berkshire sertést tenyésztnek, a békeévekben 500 kocával. A kocaállomány most takarmányhiány miatt felére csökkent. Kamendinben van az országnak talán legnagyobb, 140 méter hosszú fiaztatója. A szérumgyárhoz egy húsarúgyár is kapcsolódik, mely a legfinomabb minőségű zsírt, kolbászféleket és füstöltárut állít elő. A zsírolvasztás a legkorszerűbb dán módszerrel, gőzzel tisztítják; az így előállított zsír teljesen tiszta, hófehér, szagtalan és víztelenített.

A kölpényi kendergyár egy idényben 75 vagon tiszta kenderrostot és kócot, ezenkívül 25 vagon lenrostot és kócot állít elő. A gazdaságok a magkender is kettős gabonaszortávolságra vetik, amely ilyenformán szintén feldolgozható rostlú. Nagy elnye ennek a gyárnak az is, hogy közvetlenül a „Ferenc József” csatorna mellett fekszik, így a már ismert kiváló minőségű gyártmányai vízúton is elszállíthatók. Ezt az előnyös fekvést víztelep létesítésére is ki akarja használni a jövőben a gazdaság, továbbá egy felújítandó legelő öntözésére is.

Az „esztétikát az ökonomiában” a kamendini felivér és a kölpényi amerikai ügető-ménes képviseli 16–16 anyakancával. Mind a tellyérek, mind az ügetők „kamendini ménes” név alatt futnak a versenypályákon, sok sikert szerezve eddig gazdájuknak és a bácskai lötenyésztésnek.

Lüktető élet és a korszerű eszmékkel való egyttaladás jellemzi ezeket a gazdaságokat, amelyek a mai nehéz viszonyok között is igyekeznek a lehető legtöbbet és legjobbat termelni. Az iparüzemekkel való egybekapcsolódásuk pedig olyan különleges nemzetgazdasági érték, amely — mint a nagybirtok hivatása, értelme és jelentősége — minden közigazda és agrárpolitikus szem előtt kell, hogy tartsa.

MEZŐGAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Ballenegger Róbert dr.

Víztárolóink szerepe a szikjavításban.

Írta: Ferenczy Sándor főintéző.

Valamennyien hallottunk azokról az öntözési kísérletekről, amelyeket a kormány az ország több helyén is megindítani szándékozik, s amelyek közül egyet, a hortobágyit már meg is indított. Az öntözési eredeti célja a termelés fokozása volt. Az öntözési kísérletek közben azonban, mintegy ráadásul, olyan

⁴⁾ Lásd „Hogyan termesztjük az új cukor- vagy édescirkot” című cikket a 17. számban.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
Telefonszám: 125-284 Budapest, V., Arany János-utca 2. Távi címe: Salgóköszén

SZÁLLÍT:
gőzekecszántáshoz:
dorogi és baglyasaljai

csépléshez:
dorogi, baglyasaljai, salgótarjáni,
mizserfai, kisterenyei és bárnai

DARABOS ÉS KOCSKASZENET
DOROGI ÉS SALGÓ BRIKETIET

eredmények adódtak, amelyeket senkisémet látott előre. Alapjában ezekre szeretném felhívni a figyelmet, amikor röviden beszámolok a hortobágyi víztároló medence nemzetgazdasági jelentőségéről.

A kísérleteknek ez a nem várt eredmény a szikes talaj megjavításának lehetősége.

Magunk is elgondolkozhatunk azon, miért is nem jutott ez rögtön eszünkbe? Ez az eredmény magától kínálkozik, azzal az öntözési formával, amelyet az Alföldön való meghonosításra a kormány kiválasztott. Ennek megvalósítása eszméileg igen egyszerű. Az alapelv az, hogy olyan vidéken, ahol a csapadék elmarad, erre az időre a vizet tárolómedencébe összegyűjtjük és ebből a szükséghez mérten vezetjük a földekre. A víz összegyűjtése úgy történik, hogy nagyobb területen magas gátakat emelünk és ebbe bevezetjük vagy beleszivattyúzzuk valamelyik folyó vizét. Az ilyenfajta víztároló létesítésére leginkább sík terület alkalmas. De a legtöbb helyen, így hazánkban is, a szélsőséges éghajlat, az egyenlőtlen csapadékeloszlás éppen a sík vidékre esik. Így tehát a szükséglet és a lehetőség önkéntelenül kapcsolatban áll egymással.

Az ország egyik legalkalmasabb területe az ilyenfajta víztároló létesítésére a Hortobágy-puszta. Mint tudjuk, ennek a területnek nemcsak a vízszegénység és a csapadékhiány volt az átka, hanem talán ennél még súlyosabb baj az, hogy hazánkban főként ezen a vidéken következett be és terjed még ma is a szikesedés.

A tárolót a földművelésügyi kormány eredetileg öntözési kísérleteknek elvégzésére létesítette. Ide tartozik az a kérdés is, hogy a különböző növények közül melyek azok, amelyeket öntözéses gazdálkodás mellett érdemes termelni, vagyis, amelyek az öntözővizet meghálálják. De éppen ilyen fontos annak a kiderítése is, hogy földművelő lakosságunk milyen magatartást mutat a számára igen szokatlan öntözés iránt. (Már itt is megjegyezhetjük, hogy a kezdeti döccenők után, az eredmény a lehető legjobb volt.) Az, hogy az öntözés befolyással lehet a szikesedés megállítására, legfeljebb mint távoli lehetőség ötlött fel. A szíkek legfeljebb csak az ú. n. kimosására gondoltunk, amire vonatkozóan szintén folytak kísérletek biztató eredménnyel.

A hortobágyi víztároló az említett elvek alapján a Hortobágy-folyó és az abba torkoló vízfolyások széles medre mellett készült.

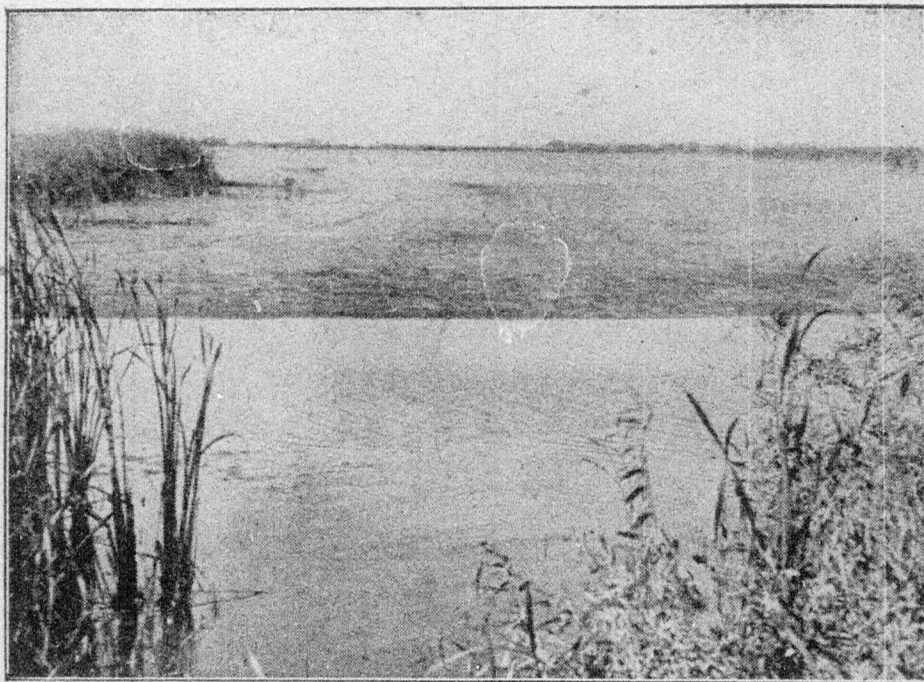
A tároló egy hatalmas medence (307 kat. hold) képét mutatja. A Hortobágy-puszta egyik legrosszabb szikes területén létesült. A gát átlagos magassága 1,8 m, a medence átlagos mélysége 1,38 m. A víz bevezetése Francis-rendszerű turbinákkal, levezetése a tónak egyik legmélyebb pontján, a leeresztő zsilipen át a Hortobágy-folyóba történik. A tároló 2 millió m³ hasznos víz befogadására alkalmas. A duzzasztómű a hortobágyi csárdától 1300 m-re délre épült, természetes mélyedés felhasználásával. Területe: 1,7 km², tervezett vízmagassága: 90 m az Adriai tenger felett, befogadóképessége: 2.450.000 m³. Átlagos vízmélysége telt állapotban: 1,38 m. A körtöltés hossza: 5370 m, koronamagassága: 90,50 m, koronaszélessége: 2 m, sok helyen 3 m. Rézsűinek a hajlása: 1:1,5. A töltést hullámverés ellen rőzsefonás, természetes gyékény és nád védi.

A tárolómedence és a hozzátartozó művek az 1935-1938. évi különböző mezőgazdasági károk által sújtott inséges években épültek. Építésük a környező községek inséget szenvedő lakosságának adott kenyeret. Maga a tárolómedence 90.000 P-be került.

A tárolómedencének, mint már fentebb is említetttem, gyakorlati jelentősége az, hogy csapadékszegény évszakokban a növényzetet az öntözésre alkalmas területen megfelelő mennyiségű vízzel látja el. A tároló vizével az öntözés a következőképpen történik: a tárolómedencéből a víz az első számú zsilip megnyitásával az első számú főcsatornába kerül. A főcsatornából ugyancsak a zsilipeken át a második, illetve a harmadrendű csatornába folyik. Az öntözőcsatornákból a táblákra, illetve a harmadrendű csatornába folyik. Az öntözőcsatornákból a táblákra, illetve a növényzethez szivornyák segítségével juttatjuk a vizet.

A tárolónak az öntözésen túl adódó rendkívüli jelentőségére csak néhány évi kísérlet elteltevel eszméltünk rá. Ekkor bontakozott ki ugyanis előttünk teljes egészében az a kép, ami a gondosabb megfigyelőt már az első esztendőben is meglepte. A víz-medence körül minden telepítés, sőt minden látható folyamatossági nyom nélkül, már az első esztendőben megjelentek a nád, sas, gyékény, káka és a jellegzetes mocsári növényvilág kisebb egyedei. Megjelentek a vízimadarak. Olyan kép tűnt elénk, mintha a 100 évvel ezelőtti lápvilág egy buja darabja bukkanat volna elénk kulturált formában. A jellegzetes madárvilág olyan tarka és ornitológiai szempontból annyira értékes volt, hogy a tároló környékét rövidesen védett területnek nyilvánították. A medencében megjelent a hínár. Ekkor volt tapasztalható az a tény, amelyet az előbbi jelenségek után eleve természetesen kellett volna vennünk, hogy a medence fenekén nyilván iszaposodás indult meg. Hiszen nyilvánvaló, hogy az állandóan érkező víztömeg óriási mennyiségű üledéket hord magával és minéllyt a víz megnyugszik, lerakja a medence aljára. Oda, ahol eddig a szik virágzott. A lerakódás természetesen nem egyenletes, hanem a mélyedéseket követi. Van hely, ahol a réteg vastagsága a 80 cm-t is elérte, de átlagban 4 év alatt 20 cm-re becsülhető.

E tapasztalatok alapján merült fel az a további gondolat, hogy vajjon az így lerakódott iszap alkalmas-e az alatta levő szikes föld megjavítására? A minőség kérdésében a tudománynak kellett döntenie. Ezért leghelyesebbnek véltem a lerakódott iszapot szakértői vizsgálat alá bocsátani. *Mados László dr. ny. rk. tanár* a következő eredményt küldte meg vizsgálata eredményeül:



47. sz. kép. A hortobágyi tárolómedence képe víztelenítés után.

Vizsgálati eredmények.

	Az iszap	Az eredeti feltalaj legfelső rétege
pH-érték vízben	6,8	6,3
pH-érték n. KCl-ben	6,3	5,7
CaCO ₃ -tartalom	—	—
Hidrolitos aciditás	6,5	11,2
Hygroszkóposság (hy)	1,91	1,55
Összes só %	0,06	0,04
Szódá %	—	—
Organikus kötési szén % ..	4,82	4,95
Humusz %	8,30	8,52
Összes nitrogén %	0,408	0,403
Összes foszorsav %	0,0725	0,0577
Adsorbált bázisok:		
Kalcium mg e. é.	9,92	10,35
Magnézium mg e. é.	11,50	8,33
Nátrium mg. e. é.	8,26	6,74
Összesen	29,68	25,42
Adsorbciós Na-telítettség %	27,80	26,50

A megvizsgált iszap könnyű-vályog jellegű, humuszban dús üledék. Szénsavas meszet nem tartalmaz, de majdnem neutrális reakciója. Nagy humusztartalmára való tekintettel ennek ellenére számottevő hidrolitos aciditást mutat.

Szikes jellege a 27,8%-os Na-telítettségében rejlik, mert különben az összes sótartalma mindössze 0,06% és szódát egyáltalában nem tartalmaz.

Összes nitrogéntartalma az ásványi jellegű talajainkhoz viszonyítva nagyon magas, ami a nagy humusztartalommal leli magyarázatát. Az összes foszfortartalma viszont az átlagosnál alacsonyabb, káliummal valószínűleg jól el van látva, mert az iszap a Hortobágy füves, legelőnek használt térségéről mosódott össze.

Egészbenvéve az iszap a hortobágyi szikes jellegű talajok feltétlenül összegyűlvé, javító hatással bír, s az ilyen módon megnövekedett termőrétegű talaj feltételül nagyobb értékű, mint eredetileg volt.

Figyelemreméltó, hogy az iszap alatt található eredeti feltalaj legfelső rétege az összegyűlt új iszaphoz nagyon hasonló összetétellel bír. Mintán a tároló eredetileg is mélyedés volt, ahol iszapos felületi réteg gyűlt össze, az eredeti feltalaj hasonló származásának is tekinthető, mint az új lerakódás.

Budapest, 1943 január 12.

Mados László
egyetemi nyilvános rk. tanár.

Mint látjuk, a szikesedést okozó szódá teljesen eltűnt, nincsen az iszapban, de nincsen már a régi, eredeti talajrétegben sem.

A vizsgálat lényege az, hogy az iszap minősége rendkívülien alkalmas a szikesedés ellensúlyozására. Az üledék minőségére nyilván befolyással volt a Hortobágy-puszta trágyázott, mivolta, vagyis az a körülmény, hogy a tízezerszámra legelő állatok nagymennyiségű trágyát hullatnak el évente. A trágya a hóolvadással és esővel a Hortobágy-folyóba és onnan a tárolóba kerül.

A gondolatok további alakulását már olvasóim is el tudják képzelni és m. gukává tudják tenni. A kérdés csak az lehetett, nyerhetünk-e elég iszapot és kiterjeszthetjük-e a most már iszaposították is nevezett rendszert az országnak mindazokra a területeire, ahol szikesedés mutatkozik? Mindkét kérdésre igennel felelhetünk. A kellő mennyiségű iszap megszerzése nyilvánvalóan az időtől függ. Ha négy év alatt 20 cm iszapot nyertünk, akkor 20 év alatt olyan termőréteget kapunk ezen a különben teljesen terméketlen területen, amely mindenfajta kultúrnövényünk termelésére alkalmas.

A második kérdés csak az, vajjon nem jár-e rendkívüli kiadással az iszaposított tárolók továbbbivése? Ez semmiképpen sem járhat annyi költséggel, mint amennyi értéket nyerünk a megvalósítással.

A tároló létesítésének költségét igen jelentékenyen apasztja, illetve megtéríti az a körülmény, hogy a tároló — eltekintve attól, hogy az öntözése óriási nemzetgazdasági hasznot hajt — önmagában is életképes üzem, amely saját magát igen rövid idő alatt amortizálja. Említettük, hogy ahol megjelenik a víz, ott rövidesen megjelennek a víznövények, madarak és ha úgy akarjuk, a halak. Mindezek igen nagy hasznot hajthatnak. Álljon itt például, mint a hortobágyi kísérleti gazdaság legnagyobb eredménye az, hogy ezek a melléktermékek tekintett dolgok milyen jövedelmet nyújtanak. A tároló vízében halat is tenyészthetünk. 1942 tavaszán a következő halivadék-állományt helyeztük a medencébe:

- Ponty: 40 ezer db (átlag 3 dkg).
- Húrca: 2 ezer db (átlag 60 dkg).
- Süllő: ikra.
- Az őszi lehalászás eredménye:
- II. osztályú ponty 1.555 kg
- III. osztályú ponty 12.819 „
- Húrca 3.033 „
- Süllő 66 „
- Csuka 190 „
- Kárász 8.215 „
- Összesen 25.878 kg hal.

Meg kell jegyezni, hogy ebben a halállományban még nincsen benn a „szeméthal”, amely 80 g volt. A szeméthalat az állatokkal etettük meg. A tő hozadéka ezek szerint kb 100 kg hal. Ez nem mondható ugyan fényes eredménynek, de tekintve, hogy a talaj teljesen hasznavehetetlen és szikes, azonkívül a halakat soha nem etettük, a területet

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111—310, 112—914

Sürgőny cím: MEGALER, BUDAPEST

Foglalkozik:

Mindenemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, **hizlalási hitelek nyújtásával.**

Gazdatársadalmi intézmény.

Mindenemű állatkivitelt legelőnyösebben lebonyolítunk. Meghívásra a szakértőnket a helyszínre küldjük.

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:

BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú, és juhoknál:

Budapest - Ferencváros - Marhavásártér

Sertéscknél: 8038

Budapest - Ferencváros - Sertésvásártér

jellegű, humuszban...
de majdnem neutrális...
ekintettel ennek ellenére...
ben rejlik, mert különben...
szódát egyáltalában nem...
legű talajainkhoz visz...
tartalomban fele magy...
z átlagosnál alacsonyab...
ert az iszap a Hortobágy...
ott össze.
kes jellegű talajok fel...
en módon megnövekedett...
kü, mint eredetileg volt...
található eredeti fe, talaj...
yon hasonló összetétel...
volt, ahol iszapos felület...
sónló származásának is

Mados László
nyilvános rk. tanár.

szóda teljesen
incsen már a régi,

az iszap minősége
és ellensúlyozására.
befolyással volt a
ívólta, vagyis az
mra legelő állatok
tnak el évente.
vel a Hortobágy-
ül.

ását már olyasóim
éva tudják tenni.
ünk-e elég iszapot
a most már isza-
tt rendszert az
ra a területeire,
tkozik? Mindkét
lhetünk. A kellő
szerzése nyilván-
gg. Ha négy év
nyertünk, akkor
termőréteget ka-
ben teljesen ter-
mely mindenfajta
elésére alkalmas.

csak az, vajjon
kiadással az isza-
ívése? Ez semmi-
annyi költséggel,
nyerünk a megva-
nek költségét igen
illetve megtéríti
y a tároló — el-
az öntözése óriási
tot hajt — önma-
em, amely saját-
alatt amortizálja.
ahol megjelenik
megjelennek a vízi-
és ha úgy akar-
dezek igen nagy
például, mint a
legnagyobb ered-
meknek tekintett
itanak. A tároló
k. 1942 tavaszán
nyt helyeztük a

1,555 kg
12,819 „
3,033 „
66 „
190 „
8,215 „
25,878 kg hal.

en a halállomány-
eméthal", amely
okkal ettük meg.
00 kg hal. Ez nem
ynek, de tekintve,
tetellen és szikes,
ettük, a területet

PESTEN
CÍMZENDŐK:

trjú. és juboknál:
arhavásártér

8038

ortóvásártér

jobban hasznosítani nem lehet. Ha a tenyészhal kg-ját átlag 2-50 pengőben számítom és a szemét-hal kg-ját 50 fillérbe, akkor a tároló halhozama egy év alatt 68,000 pengő. Ebből leszámítva a lékelési és halászási költségeket, 3000 pengőt, marad 65,000 pengő.

Nézzük, milyen jelentősége van a tároló medencében a gyékénynek és a nádnek? Mekkora területet foglaltak el 4 év alatt a tárolóban?

1. Turbina felől: benőtt felület 13.7 kat. hold.
2. Juhföld felől: benőtt felület 10.1 kat. hold.
3. Tanya felől: benőtt felület 11.3 kat. hold.
4. Országút felől: benőtt felület 31.2 kat. hold.

Összes benőtt felület 66.3 kat. hold.
A benőtt terület a tároló medence felületéhez viszonyítva: 21%.

Nád: az összes benőtt területnek kb. 20%-a, azaz 10 kat. hold, 1 kat. holdról mi kb. 1000 kéve nádat aratunk.

Anádmai értéke (10,000 kéve à 90 fill.) 9000 P.
Az összes benőtt területnek 80%-a gyékény: 56 kat. hold.

1 kat. holdról 50 q gyékényt termelünk. A ienti területből kitermeltünk 40 kat. holdat á 50 q, azaz 2000 q-t. A gyékény ára q-kint átlg 4.50 P .. 9,000 P

Összesen 18,000 P

Ebből levonjuk a vágatási költségeket 2,500 ..

Marad 15,500 P

Származott halból 65,000 ..

Összesen 80,500 P

Külféle költségek (amortizáció, fenn-
tartási, turbinaór évi fizetése) 20,500 ..

Marad 60,000 P

A fenti adatokból láthatjuk, hogy a tároló medence kö.ü belül kat. holdankint 6.5 q búzaértéket (195 pengőt) hoz.

Itt meg kell említenem, hogy a kitermelt gyékény legnagyobb részét, amely fonásra alkalmas, az ország különböző háziipari szervezetei dolgozzák fel. Ennek óriási nagy szociális jelentősége van, mivel a munkásokat abban az időben foglalkoztatja (télvíz idején), amikor más munkaalakom nincsen. A kitermelt nádat részben tetőfedésre, részben kivitelre használják fel. A gyékényből az ismert háztartási cikkek (szatyor, lábtörölő, papucs, melegágytakaró, ekhós kocsifedők) kívül katonáink részére gyékénycsizmákat készítenek, amelyek jó szigetelők lévén, a hidegtől védenek. A gyékény azért is igen jelentős, mivel nagy cellulozetartalma van.

Ha ezzel szemben figyelembe vesszük a Hortobágy-pusztának jelenleg legeltetéssel való hasznosítását, akkor azt látjuk, hogy 1 kat. hold 20 P-t jövedelmez.

Mindezekből világosan kitűnik a cél s azt hiszem, emellett nem is kell szót emelnem. Az én feladatomban csak az volt, hogy bemutassam az elképzelésem szerint való lehetőséget arra, hogy nemzetgazdasági jövedelmünket fokozzuk, népünk boldogulását elősegítsük és ezzel hazánk ügyét szolgáljuk. A megvalósítás már nem egy ember dolga, hanem mindnyájunké.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete nem öncél, hanem eszköz a gazdatársadalom kezében, biztosítási érdekeinek védelmében Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat, élet stb biztosítás)

**TAKARMÁNYOZÁS
ÉS
ÁLLATELETTAN.**

Rovatvezető: Weiser István dr.

A takarmányzsír befolyása a sertészsír összetételére.

Írta: Weiser István dr.

A jelenlegi takarmányozási helyzetet a takarmányhiányon kívül az *egyoldalú* takarmányozás beálltának lehetősége is jellemzi. Normális viszonyok idején a gazda különböző haszonszerű, fajú, korú és nemű állatait jól bevált takarmányozási szabványok szerint etette, figyelembevéve, hogy a napi fejadagnak keményítőértékben kifejezett takarmányértéke megfelelő legyen és az adag a legdrágább táplálóanyagból, az emészthető fehérjéből a szükségesnél sem kevesebbet, sem többet ne tartalmazzon. A jelenlegi viszonyok között a gazda csak azt etetheti, ami rendelkezésére áll, miért is állatainak takarmányát nem tudja olyan változatosan összeállítani, mint azelőtt, ami könnyen egyoldalú etetéshez vezet.

Az utóbbi időben az egyoldalú takarmányozásnak három esete jutott tudomásomra és az abból származó következmények olyan érdekesek, hogy érdemes azokról külön megemlékezni.

Mind a három eset hizosertésekre vonatkozott, mégpedig olyan értelemben, hogy kukorica és egyéb gabonaféle hiányában, a kiutalt napraforgópogácsából a rendes adag többszörösét etették, mégpedig huzamosabb időn át, aminek a következménye a szalonna és zsír konzisztenciájának színének és ízének megváltozása volt. Két gazdaságban csak nagyipari, tehát 6-7%-nyi olajat tartalmazó napraforgópogácsát etettek a sertésekkel, azonban olyan mennyiségben, hogy időnkint az állatok takarmánya kizárólag ebből állott. A harmadik gazdaság egy közeli olajütőtől csere útján kismalmi pogácsához jutott és abban a feltevésben, hogy nagy olajtartalma folytán hizlalo értéke igen nagy lesz és sertései gyorsabban lesznek készek, 40%-ot meghaladó mennyiséget kevertek a pogácsából a többi abrakhoz.

Mielőtt az ilyen módon termelt zsír rendellenes voltának okára rámutatnánk, hasonlítsuk össze a három emészthető tápláló anyagnak, a fehérjének, szénhidrátoknak és zsírnak testzsírt termelő képességét.

Tudvalevően a sertés kerekén 30%-kal jobban értékesíti a felszívódott tápláló anyagokat, mint a szarvasmarha. *Fingerling* G. ezirányú kísérletei szerint a sertésben a fenntartó takarmányon felül etetett, megemésztett fehérjének 100 g-jából 36.3 g, 100 g keményítőből 35.5 g és 100 g olajból 88 g testzsír képződik.

A takarmányzsír értékesítése a szervezetben úgy történik, hogy a vékonybélben a zsírbontó fermentumok a glicerinnél és zsírsavakból álló neutrális zsírt az említett két alkotórészre hasítják, mielőtt azonban ezek a bélfalakba beágyazott nyirokérdényekbe és ezekből a vérkörbe bejutnának, a fermentumok a glicerint és zsírsavakat az illető állatra jellemző, tehát fajazonos testzsírra egyesítik, vagyis sertésekben sertészsírrá, juhban juhzsírrá, stb.

Ez a folyamat azonban csak akkor megy végbe ilyen módon, ha a takarmányzsír mennyisége nem túlságosan nagy, hanem csak annyi, hogy azt a jelenlévő zsírbontó fermentumok a leírt módon el tudják bontani.

Túlságosan sok zsír adagolása esetén ennek egy része *eredeti összetételben szivódik fel és rakódik le*, úgyhogy a testzsír öss. etétele az idegen zsír mennyi-

sége szerint kisebb-nagyobb mértékben annak tulajdonságait mutatja.

Ezt kísérletileg elsőnek *Henriques és Hansen* állapították meg olyan módon, hogy 3 hónapos malacok takarmányához lenolajat, illetve kókusz-zsirt adtak. A kísérlet folyamán az állatok hátából időközönként egy réteg szalonnát vágtak ki, amelynek összetétele az etetett kétféle olaj tulajdonságait vette fel.

Ugyanígyen módon járt el *Soxhlet*, aki 3 malaca közül az egyiknek takarmányához lenolajat, a másikéhoz kókusz-zsirt, a harmadikéhoz marhafaggyút kevert.

A leölt állatok zsírja mélyreható módon különbözött nemcsak a rendes sertészsírtól, hanem olvadási pontja és kémiai állandói (jódszám, stb.) az etetett háromféle zsírhoz állottak közel.

Bár ezekből a kísérletekből kétségtelenül kitűnik, hogy a táplálékként felvett nagyobb mennyiségű idegen zsír egy része mint olyan változatlanul átmehet a szervezetbe, mégis kívánatosnak tartottam, hogy e kérdést magam is megvizsgáljam. Az említett kísérletekben ugyanis olaj, illetve zsíradék alakjában *külön* kapták az állatok az idegen zsírt, amelyet a takarmányhoz külön hozzákevertek. Kívánatosnak látszott a szóbanlévő kérdést olyan kísérleti berendezéssel is megvizsgálni, amely szerint a zsírt nem adagoljuk külön, hanem az etetett takarmány sejtjeibe bezárva, mint annak lényeges *szerni* alkotórészt.

Ilyen kísérleteket végeztem néhány év előtt süldőkön, mégpedig olyan módon, hogy a kísérleti állatok egyik csoportja kizárólag nagyipari lenmagpogácsát kapott 6-7% olajtartalommal, a második csoport kizárólag extrahált lenmagdarát, amelynek olajtartalma 1.7% volt. Kerekén 6 hónapig tartottam az állatokat ilyen módon és levágásuk után megállapítottam a szalonna és a többi zsír összes fizikai és kémiai állandóit.

Nemcsak színben és ízben állott fenn a két csoport zsírjára nézve nagy különbség, hanem eltérők voltak az olvadási pont, merevedési pont és a kémiai állandók is. Ezek a lenmagpogácsával etetett állatoknál közel állottak a lenolajhoz, az extrahált darával táplált állatoknál pedig a normális sertészsírhoz.

Kísérleteim tehát azt mutatták, hogy egyoldalú, huzamos ideig tartó takarmányozás a sertészsír összetételét mélyreható módon meg tudja változtatni. Más szerzők ugyanezt állapították meg a vajra nézve és közismert, hogy annak színét, ízét, lágy vagy kemény voltát a takarmányozás révén erős mértékben tudjuk befolyásolni.

Ezekből a kísérletekből könnyen vonhatjuk le a tanulságot a gyakorlat részére. A napraforgópogácsa mind süldőknek, mind tehénnek kedvező takarmánya. Malac és süldő takarmányában 25-30% az izomzat erőteljes fejlődését biztosítja, ha pedig fejőstehén tejelő-abrakját úgy akarjuk összeállítani, hogy 1 kg kevert abrak 3 liter teje legyen elegendő, úgy 33% napraforgópogácsával a szükséges emészthető fehérjének több, mint felét fedeztük, s egyúttal biztosítottuk a vaj megfelelő minőségét.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Kund Ede.

Kísérletek mindenféle gépekkel.

Írta: Sass Gábor.

Még a háború első éveiben megindult magyarnémet tárgyalások során megállapodás történt abban, hogy a német gépipar kísérletezésre gazdasági gépeket enged át nekünk, hogy itt próbát lehessen velük tenni és megállapíthassuk, melyeket lehetne célszerűen nálunk is alkalmazni. A

Előrelátó gazda
már most
beszerzi **burgonyaszedő-
gépét**

Időt, költséget, munkaerőt takarít meg vele és megőrvi természetét az elfagyástól. Kevés vonóerőt igényel, teljesítménye nagy, munkája kifogástalan. Tessék ismertetőt kérni.

GYÁRTJA:
WEISS MANFRED Acél- és Fémművei Részvénytársaság, CSEPEL.

Eladási központ:
AGRARGLOBUS Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.T.
Budapest, V., Szent István-körút 12. Telefon: 126-681. Sürgőny cím: AGROBUS



PESTEN
CÍMZENDŐK:
trjú. és juboknál:
arhavásártér
8038
ortóvásártér

később felmerült akadályok miatt a szállítások hosszabb ideig késtek, míg azután tavaly nyáron már érkezett néhány gép és az elsők kipróbálására sor kerülhetett.

A próbára behozandó gépek kiválogatásában az volt a vezető irány, hogy olyan gépekkel ismerkedhessünk meg, amelynek nálunk nem készülnek, de amelyeknek mégis szüksége mutatkozik. Így a választás először is a kapásnövények művelésére való gépekre esett, azután a termények betakarítását végző gépekre. Ugyanis a

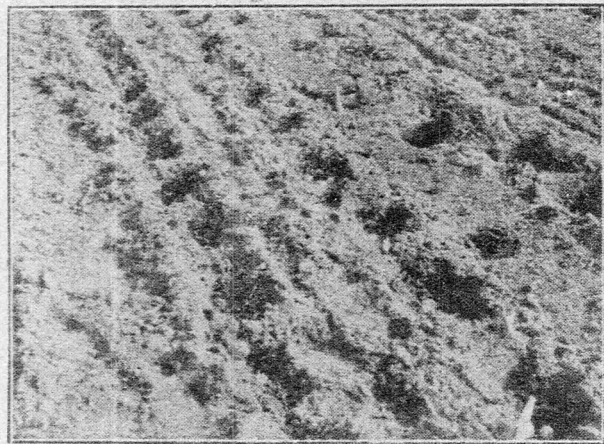


48. sz. kép. Sack-féle gép lyukvágó csillaggal.

háborús körülmények főképpen a kapás növények termelésének fokozását kívánják, hiszen jól ismert dolog, hogy ezek termelésével jóval több, másfél-kétannyit, sőt még több táplálékérték lehet egy bizonyos földterületről szerezni, mint pl. gabonafélékkel, most pedig ez a fontos. De egyébként is törekedni kell arra, hogy a földterület kihasználása a táplálékérték termelés szempontjából minél jobb legyen, különösen akkor, ha például a gazdaság állatok tartására termel takarmányt.

Azonban a kapásnövények termelése sok kézi munkába kerül, ez pedig éppen ma, a háborús körülmények miatt hiányzik, tehát a két dolog, a kapások termelésének fokozása és a munkaerő hiánya egyaránt igen fontossá teszi a kapások termelési eszközeinek fejlesztését, a fejlett gépek alkalmazását.

Nálunk még mindig igen sok egysoros (Planet és más elnevezésű) kapálógépet használnak a gazdák kapásaik művelésére (rossz magyarsággal „lókapa”-knak nevezik őket), pedig ezek az eszközök már nem mondhatók korszerűnek az



49. sz. kép. A lyukakba szórt gumók.

újabb eszközök mellett. Ezek a gépek csak egy sort művelnek egyszerre, ezért a ló vonóerejének kihasználása sem teljes, de különösen az ember idejét hasznosítják kedvezőtlenül a több sor művelésére alkalmas gépekkel szemben.

Egyik olyan eszköz, amit az utóbbi években Németországban sok kísérletezés és szerkesztési munka után fejlesztettek ki, a burgonyaművelőgép, vagy amint általában nevezik nálunk, a mindenes. Szerkezetét nagyjából ismerttettem a „Köztelek” 1941. évi II. számában, most tehát főképpen a behozott gépekkel folytatott kísérleti munkát ismertetem.

Két különböző gyártmányú géppel dolgoztunk, az egyik a Sack-féle kétsoros gép, a másik a Stoll, torgau gyár háromsoros gépe. Még két másik gyártmány is útban van, azonban ezek a kellő időre nem érkeztek meg.

Mind a két gép igen gondosan elkészített szerkezet, minden darabjukon látszik az a törekvés, hogy minél egyszerűbb legyen a gép kezelése. Csavaros kötések csak ott vannak, ahol az egyes részek között szükséges a szilárd kapcsolat; azok a csavaranyák, amelyeket egyes részek kicserélésekor le kell venni, rájuk hegesztett füllel készültek, úgyhogy csavarkules nélkül, egy görbített vasrudacsával lehet őket lecsavarni, megszorítani. A lyukvágó csillagok szárát, a töltőgétek tartóit beakasztós szerkezetekkel lehet fel-

erősíteni, úgyhogy kicserélésük egy-két kézmunkával, szinte pillanat alatt megtörténhetik.

Mind a két gép majdnem teljesen vasból készült, tarlórészeik négyzetes és háromszögös, vagy kör alakú keresztmetszetű, acéllemezből hegesztett csövekből vannak. Az ilyen tartók súlya esékély és mégis igen nagy a szilárdságuk, csavaró terheléseket is jól bírnak. Mind a két gépen igen ügyes a kormányzás megoldása, a Stoll-féle gép kerekei lengőcsapokon vannak, az automobilhoz hasonlóan. Az ilyen kormányzás különösen lejtős területeken bizonyult jónak, vele a gépet jól egyenesben lehet tartani, nem esúszik el oldalra, ha a lejtésre merőleges irányban haladunk vele.

A burgonya vetése az ilyen géppel mindenestre sokkal gyorsabban megy, mint pusztán kézi munkával (kapával), vagy eke után. A lyukvágó csillaggal igen sok felesleges földmozgást takaríthatunk meg az ekéhez képest. Az ekével és kapával mélyebb helyet lehet készíteni a gumók számára, és általában az a felfogás, hogy a burgonyát minél mélyebbre kell vetni, mert ezáltal több nedvességhez jut a gumó és jobban fejlődik. Erre vonatkozóan pontos kísérleteket kellene végezni; lehet, hogy a mélyebb vetés jobban türi a nálunk gyakori szárazságot, de a lyukvágó szerkezetet bizonyára nem lenne nehéz úgy átalakítani, hogy mélyebb lyukakat vájjon, ha erre csakugyan szükség van. Kísérleteinket kötött földeken végeztük, valószínű, hogy homokos földön jóval mélyebben bír a lapát dolgozni.

A lyukvágó csillaggal készített lyukakba szórt gumók alsó része a föld eredeti felszínétől 6–8 cm-re volt, a töltőgétekével húzott barázda feleke pedig 10–12 cm mély volt, tehát a kettő között nem volt nagy különbség.

A vágott lyukakba kézzel dobálják az emberek a gumókat; említett eikkemben leírtam és képen is bemutattam az erre a célra igen jól használható vállra akasztható kosarat. A vágott lyukakba álló helyzetből, előremenés közben könnyen bele lehet dobni a gumókat, ezek pontosan egyenletes távolságokra kerülnek. Ha ellenben ekével húzott sorba vetünk, a munkásnak minden gumó elhelyezésekor mélyen le kell hajolnia, hogy a ledobott gumó el ne guruljon, de a növények távolsága mégsem lesz egyenletes és természetesen sokkal fárasztóbb és lassúbb a munka, mint a lyukvágó után.

A lyukvágó csillag tányérjára több- vagy kevesebb ást lehet feltenni, ezek nyelét is rövidre, vagy hosszúra lehet kihúzni és ezzel a növények távolsága nagy határok között szabályozható.

Ha a burgonya elhelyezése a vágott lyukakba megtörtént, következik a takarás. Erre a célra leakasztjuk a lyukvágó csillagokat és feltesszük a behúzószerszámokat. Ha nagyobb a gazdaság, akkor célszerű több gépet szerezni, ezeknek egyik esonortja lyukat vág, a másik takar.

Ha a mindenes-gép adta lehetőségeket jól hasznunkra akarjuk fordítani, természetesen kell a munka menetét irányítani, a lyukak vágásának, a burgonya elhelyezésének, a behúzásnak úgy kell előrehaladni, hogy se az emberek meg ne akadjanak, mert a lyukvágó elmaradt és nincsenek még betöltetlen lyukak, se a behúzóknak ne kelljen megállania, mert nincsenek burgonyával berakott lyukok. Ügyelni kell arra is, hogy a lyukak ne maradianak két-három óránál hosszabb ideig takaratlanul, hogy ki ne száradjanak.

Az elvetendő területen szekereken vagy zsákokban megfelelően elosztva előre el kell helyezni a burgonyát, hogy az embereknek minél kevesebbet kelljen járniuk. Ki kell számítani, hogy egy kosár burgonya milyen hosszúságú sor vetésére elegendő, ilyen távolságokra kell tenni a zsákokat, mindenesetre annyit kell kivinni, hogy a terület bevetésére elegendő legyen, a szükséges mennyiség az ismert módon könnyen kiszámítható.

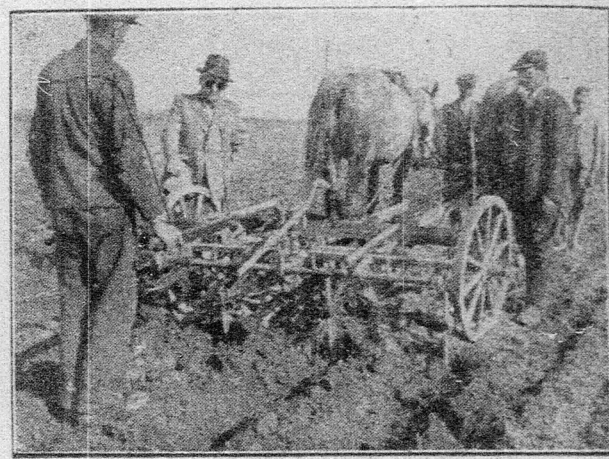
A mindenes-gép, amint erről már szintén megemlékeztem, a burgonya további művelési munkáira, töltögetésre, kapálásra is felhasználható, sőt répa és más növények kapálására is, tehát igen hasznos eszköz.

Burgonyaültetési kísérlet mindenes gépekkel.

(1943 április 6.)

A gép megnevezése	Lyukvágás	Betakarás	Megjegyzés
	vonóró kg		
Sack-féle (kétsoros).....	52.7	90.4	2 db lyukvágó csillag, előttük lazító kapa, 3 db takarószerszám, szárnyak „töltőgétek” helyzetben.
Stoll-féle (háromsoros) ...	80.7	204.8	3 db lyukvágó csillag, előttük lazító kapa, 4 db takarószerszám, magasra töltő helyzetben.

Kísérleteink során megállapítottuk a gépek vontatására szükséges húzóerőt is, az eredmények a táblázatban vannak. Miként látható, a lyukvágás nem kíván nagy erőt, a takarás, töltögetés már inkább, de az sem több, mint amit közepes, jól táplált lótol el is lehet várni. Sajnos, a mostani rossz takarmányozási viszonyok miatt lovaink nincsenek a legjobb állapotban, ezért a takarásban eléggé össze kellett szedniük erejüket. Homokos földön mindenesetre jóval kisebb ellenállások keletkeznek.



50. sz. kép. A Stoll-féle gép mint takaróeszköz.

Talán nem lesz érdektelen, ha megemlítem, hogy a mosonmagyaróvári főhercegi uradalomban kísérletet tettek egy régi szerkezetű burgonyavetőgéppel, amelyik a vetést teljesen elvégzi. A gép szerkezetében elég sok mozgó rész van, nagy a súlya, négy ökör kellett húzásához és ezeknek is elég munkát adott. Szerkezte ügyesen kigondolt munka, de úgy látszik, hogy mint a többi hasonló gép, a gyakorlatban ez sem felelt meg, már igen régóta nem használták. Munkája elég jó volt, de helyenkint elmaradt a vetés, ez mindegyik ilyen burgonyavetőnek közös hibája. Hiba az is, hogy csak a vetésre alkalmas, ennek néhány napi munkája után egész éven át nem használható.

A mindenes azonban valóban sokféle célra alkalmas, ezért igen hamar elterjedt és feltétlenül érdemes foglalkozni vele. Talán nálunk hiányként fog jelentkezni az, hogy korábban kapálására csak addig lehet használni, amíg a kukorica alacsony, magasabb növények többsor művelésére külön erre a célra alkalmas vázat kell a kapálógéphez készíteni, ennek megoldása újabb feladat.



51. sz. kép. Régi burgonyaültető gép.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM ÉS SZÁMTARTÁS.

Rovatvezető: Ormándy János dr.

Az istállótrágya értékének elosztása a termelt növények között.

Írta: Pörnczell József.

A gazda egyik legnehezebb számtartási munkája az, amit a fenti cím feltüntet. Ez az oka, hogy a legtöbb számtartást vezető gazda elsiklik felette, vagy jobb esetben egyszerű elosztási kules alkalmazásával oldja meg feladatát. Az elosztási kules nem számol a vetésforgó egyes növényeivel, figyelmen kívül hagyja a termelési viszonyokat, a terméseredménnyel sincs semmi összefüggése. Következik ezekből, hogy kilencven százalékban téves és a valóságot messze elkerülő eredményt ad.

Allításom igazolására íme a példa: ha négy-évenként trágyázunk, akkor a trágyázás költségéből 40%-ot az első, 30%-ot a második, 20%-ot a harmadik, 10%-ot a negyedik esztendő termésének a terhére írunk. Ma ez az általános elosztás. Hol

sántít? Ott és akkor, amikor nem veszi figyelembe a termelt növényeket. Növénytermelésünk mai rendszere mellett elképzelhetetlen az, hogy mind a négy év növénye trágyaéhes legyen. Ma a nitrogén-gyűjtő növények termelése olyan kiterjedt, hogy négy-öt évenként ismétlődik a vetésforgóban. E talajgazdagító növények a norfolki négyesben a harmadik évben kerülnek a trágyázás után. Mi jöhet terheljük meg ezeket 20% trágyázási költséggel, amikor inkább adnak, mint kapnak a talajtól. A hüvelyes növényeket sokszor istállótrágyázás kapás után vetjük. Hogyan írhatunk terükre 30% trágyázási költséget, amikor talajgazdagítók és javítók.

Emiatt sántít az eddigi és általános trágyaértékelő rendszer. Ha nem terhelhetjük meg ezeket a növényeket trágyázási költséggel, akkor trágyaérték elosztásunk módszere teljesen felborul. Talán még hibásabb ez a módszer akkor, amikor a három-évenkénti trágyázás költségeit iparkodunk elosztani. 50-30-20% a kulcs. Mintha tudná a vetésforgóban szereplő növény, hogy három év után friss trágyát kap a talaj, tehát bővebben jut, többet vehet fel mint négyévenkénti trágyázás esetén.

Mivel sehol nem hallottam és nem olvastam eddig arról, hogy valaki ezen a kulcsszázalékon lényegesen változtatott volna és mert szakkönyveink is csak nagy átlagoknak tekintik őket, szükségesnek látom az istállótrágya értékelési módszereket ismertetni. Szükségesnek tartom ezt azért is, mert ezt a növénytermeléssel összefüggő nehéz, de nagyon fontos számtartási munkát éppen a megfelelő módszer hiánya miatt meglehetősen elhanyagolták.

Az én módszerem kiindulási pontja is ugyanaz, mint az eddigieké; a trágya hatásának százalékos elosztása, azonban itt is a különbséggel, hogy a talajgazdagító növényeket átugratom. Ezek trágyát nem használnak fel vagy ha igen, legalább annyit vissza is adnak a nitrogén-gyűjtéssel, tehát nem is terhelhetem meg őket istállótrágyázási költséggel.

Figyelembe vettem azt is, hogy homokos vagy laza talajokon a trágya gyorsabban kifejti hatását, mint a hidegebb agyagtalajon. A növénytermelő ezért homoktalajon gyakrabban trágyáz. Három terméssel, ha mind a három növény trágyaéhes, teljesen feléli a homok a trágyát. Agyagon az ötödik és talán a hatodik növénynek is jut. Ez utóbbi már inkább a talaj készletét fogyasztja. Homoktalajon is így jár a negyedik növény, ha három elődje trágyaéhes: kénytelen a talaj készletéhez nyúlni.

Természetes ezek általános szempontok. Az időjárás okozta gyenge termés esetén, amikor a növény nem volt képes a trágyát kihasználni, a hatáselosztás kitolódik. Ezt feltétlen figyelembe kell vennünk és mérlegelnünk, hogy az istállótrágya értékelés nehéz munkája nyomán minél inkább megközelítsük a valóságot.

A trágya hatásának százalékos elosztását a fontosabb vetésforgókban a közölt táblázatban foglaltam össze.

Ismétlem, ez az összeállítás csak vezérfonál. Átlagos termés és átlagos termelési viszonyok, időjárás az alapja. A termelési viszonyok okozta gyengébb termés a talajban több táplálékanyagot hagy vissza az utána következő növény számára. Ilyen esetben nem lehet olyan nagy százalékkal megterhelni az illető növényt. All ez fordítva is. A gyakorlati gazda fenti összeállítás után mindig meg fogja a helyes arányt találni.

Korszerű gazdaságvezetés a trágyatermelést külön ággként kezeli. A termelt trágya értékét az egyes állattenyésztési ágak javára írja és megterheli vele a növénytermelést. Csak ilyen módon tudja a két fő gazdasági ágat összekapcsolni. A trágyázás költsége trágyaértékből és emberi, fogatos és gépmunka költségekből adódik. Ha külön ággként kezeljük, akkor a trágya értékét egy összegben kimutathatjuk. Az évenként termelt trágya értékének elosztása a termelt növények terhére olyan munka, amelyet eddig a legtöbb számadást vezető gazda elhanyagolt. Kétségtelen, hogy ennek a következménye nem lehetett egyéb, mint téves eredmény az állattenyésztési és növénytermelési ágakban.

Az előbbi bekezdésben említettem, hogy a közölt táblázat csak átlagos viszonyok között közelíti meg a valóságot. Ha a termelési viszonyok olyan változásokat okoznak a növénytermelésben, hogy a trágyázás költségét nem tudják abban az évben kihasználni, magától értetődő lenne a ki nem használt trágyaértéket átvinni a következő termelési év növénytermelésének a terhére. Ez lenne a helyes mód. De egyszerűsítés miatt még sem ezt használjuk. A trágyatermelés értékét minden esetben elosztjuk a termelés évében termelt növényeink terhére és nem viszünk és nem hozunk át egyik évről a másikra semmit. Ismétlem, teljesen tárgyilagos számtartási munka a trágyázást tekintve az lenne, ha az évi terméseredmény és trágyázási költség között felállítanánk az arányt. De mivel ez a trágyaértékek állandó átvitelével és áthozatalával járna egyik évről a másikra, azért mellőzzük.

Ahogy a gyakorlatban a gazda nem hagyja egyik évről a másikra trágyáját kihasználatlanul, hanem amint megérett, azt a növények alá kihordja, a számtartó is felhasználja a trágyaértéket teljes egészében a folyó termelési év növényei terhére.

Ezeket azért bocsátottam előre, mert bizonyosan lesz olyan számadást vezető gazda, aki gondolkodik a leírtak felett és hasonló következtetésekre jut. Ezért előre megadtam a választ.

Ha a trágyatermelést külön ággként kezeljük, akkor az évente termelt trágya összetételét ismerjük. Ehhez hozzáadjuk a munka és fogat, esetleg egyéb költségeket: gépmunka, telep költségei, stb., akkor ismertté válik a trágyázás összköltsége. A továbbiaknak ez a kiindulási pontja.

A trágyahatás elosztását ismerjük. Hogyan tudjuk ezt az ismeretet a továbbiakban hasznosítani? Ki kell először számítanunk azt, hogy az egyes növényeket hány százalék trágyázási költség terheli. Ennek tudatában már ismeretes lesz pengőben is a trágyázás költsége az egyes növényeknél, hiszen az az összeg, ami az évi trágyatermelés értékösszegét mutatja, már ismeretes.

Az egy növényre eső trágyázási költségsszázalékot a következő képlet alapján számítjuk ki:

$$X \text{ növény trágyaköltség-százaléka} = \frac{\left\{ \begin{array}{l} X \text{ növény területének szorozva a trágyahatás százalékaival, szorozva százzal} \end{array} \right\}}{\left\{ \begin{array}{l} a \text{ vetésforgó növényterületeinek és trágyahatás százalékaival szorozva} \end{array} \right\}}$$

Egy egyszerű példa a képletet megvilágítja. Szántóterület 40 hold. A norfolki négyes vetésforgó alapján műveljük. Kukorica, árpa, lóhere és búza követi egymást.

Felállítjuk a trágyahatásszázalék elosztását:

Kukorica	50%
Árpa	25%
Lóhere	0%
Búza	25%

Minden növényből 10 hold a bevetett terület. Keressük meg a búzára eső trágyaköltségsszázalékot a képlet alapján:

$$10 \text{ hold búza trágyaköltség-százaléka} = \frac{10 \times (\text{búza terület}) \times 25}{10 \times 50 + 10 \times 25 + 10 \times 25}$$

Az adatokkal behelyettesített képlet számokkal: $10 \times 25 \times 100$

$10 \times 50 + 10 \times 25 + 10 \times 25$, a műveletek elvégzése után $25.000 = 25\%$ búzatermelésünk trágya-
1000

költsége a trágyázás összes költségéből. Az összes költség például 2000 P, akkor ebből a búzára esik 500 P trágyázási költség.

A kukorica trágyaköltség-százaléka: $10 \times 50 \times 100$

$10 \times 50 + 10 \times 25 + 10 \times 25$; a műveletek elvégzése után $50.000 = 50\%$. A 2000 P trágyázási
1000

költségéből a kukoricára 1000 P esik.

Eszrevehetjük azt, hogy a képlet törtjének a nevezője nem változik. Az mindig ugyanaz. Tehát nem kell minden egyes növénynél végig vezetnünk a számítást. A nevező mindig az összes trágyát felhasználó növények területe és a trágyahatásszázalék szorzatainak az összege. Ha ezzel az összeggel elosztjuk bármely növényterület és trágyahatás szorzatát (számlálót), akkor ennek a kérdéses növénynek a trágyaköltség-százalékát kapjuk.

A példa nagyon egyszerű volt. A területek a növényeknél egyeztek és csak egy vetésforgóból állt a növénybeosztás. A képlet gyakorlati alkalmazása miatt vettem fel.

A trágya hatásának százalékos elosztása a fontosabb vetésforgókban.

Trágyázás után	Háromévenkénti trágyázással (homokon)	Belterjes és zsaroló	Norfolki négyes	Ötös forgó	Hatos forgó	Zsaroló négyes vagy hetes forgó
Első termés	60%	60%	50%	40%	40%	40%
Második termés	talajjavító	30%	25%	30%	30%	30%
Harmadik termés	40%	10%	talajjavító	talajjavító	talajjavító	20%
Negyedik termés	—	—	25%	20%	20%	10%
Ötödik termés	—	—	—	10%	10%	a talaj készletéből
Hatodik termés	—	—	—	—	a talaj készletéből	..
Hetedik termés	—	—	—	—	—	..

táplálkozik a növény

BIODIT
D-VITAMIN
TAKARMÁNYPÓTSZER

A fejlődésmozgó állattenyésztés biztosítója

A kedvezőtlen időjárás miatt, a friss széna és lucerna vitamintartalma is bizonytalan.

A **BIODIT**

póttakarmány viszont mindig garantáltan 150.000 nemzetközi egység D-vitamint tartalmaz. Ezért használatunkkal való etetése nyáron is

nélkülözhetetlen,

mert így biztosíthatjuk az erőteljesebb fejlődést és a takarmány jobb kihasználását.

Beszerezhető:

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNél

Budapest, V., Alkotmány-utca 29. és vidéki kirendeltségeinél.

Kérjen részletes ismertetőt!

Lássunk egy nehezebb példát:

A vetésforgóban a növények területe és a trágyahatás százaléka a következő:

40 hold kukorica ... 50%	25 hold rozs ... 25%
10 „ kukorica ... 40%	30 „ zab ... 20%
100 „ búza ... 25%	60 „ pillangós ... 0%

Először számítsuk az állandó nevezőt: $40 \times 50 + 10 \times 40 + 100 \times 25 + 25 \times 25 + 30 \times 20 + 60 \times 0 = 6125$.

Amelyik növény trágyaköltségét ismerni akarjuk, annak a növénynek a terület- és trágyahatás-százalék szorzatosát osztjuk az állandó nevezővel. Vegyük sorra fenti példa növényeit:

kukorica $40 \times 50 + 10 \times 40 = 2400 \times 100 = 240.000 : 6125 = 39\%$
búza $100 \times 25 + 100 = 250.000 : 6125 = 41\%$
rozs $25 \times 25 + 100 = 62.500 : 6125 = 10,2\%$
zab $30 \times 20 + 100 = 60.000 : 6125 = 9,8\%$
Összesen: 100%

Az összeg mindig 100. Amennyiben nem jön ki, valami hiba van a számításban.

Vegyük elő egy még nehezebb példát.

A gazdaság növénytermelési rendjében több vetésforgó alapján a növények területe és trágyahatás-százaléka a következő:

10 hold répa ... 40%	30 hold illétményföld ... 40%
20 „ burgonya ... 40%	10 „ rét ... 30%
10 „ burgonya ... 30%	20 „ legelő ... 25%
15 „ len ... 25%	80 „ búza ... 20%
20 „ rozs ... 10%	10 „ búza ... 10%
30 „ árpa ... 30%	30 „ zab ... 20%

Még nagyobb egyszerűsítés miatt szorozzuk be az egyes növények területét trágyahatásuk százalékaival:

Répa ... $10 \times 40 = 400$
Burgonya ... $\left. \begin{matrix} 20 \times 40 = 800 \\ 10 \times 30 = 300 \end{matrix} \right\} = 1100$
Len ... $15 \times 25 = 375$
Illétményföld ... $30 \times 40 = 1200$
Rét ... $10 \times 30 = 300$
Legelő ... $20 \times 25 = 500$
Búza ... $\left. \begin{matrix} 80 \times 20 = 1600 \\ 10 \times 10 = 100 \end{matrix} \right\} = 1700$
Rozs ... $20 \times 10 = 200$
Árpa ... $30 \times 30 = 900$
Zab ... $30 \times 20 = 600$
Összesen ... 7275

Az egyes növények trágyaköltség-százalékát megkapjuk az előzők alapján, ha a növények terület- és trágyahatás-százalékának szorzatát, ami az egyes növények utáni szám, szorozzuk százzal és osztjuk az állandó nevezővel.

Lássuk az eredményt a fenti növényeknél:

Répa ... $400 \times 100 / 7275 = 5,50\%$
Burgonya ... $1100 \times 100 / 7275 = 15,10\%$
Len ... $375 \times 100 / 7275 = 5,15\%$
Illétményföld ... $1200 \times 100 / 7275 = 16,55\%$
Rét ... $300 \times 100 / 7275 = 4,12\%$
Legelő ... $500 \times 100 / 7275 = 6,87\%$
Búza ... $1700 \times 100 / 7275 = 23,30\%$
Rozs ... $200 \times 100 / 7275 = 2,75\%$
Árpa ... $900 \times 100 / 7275 = 12,40\%$
Zab ... $600 \times 100 / 7275 = 8,26\%$
Összesen ... 100,00%

Ha tudja a gazda, hogy milyen értéket képvisel pengőben egy év alatt a trágya és a ráfordított munka, akkor ezt az össztrágyázási értéket osszuk fel az egyes növények terhére a kihozott százalékok alapján.

Az istállótrágya értékének elosztása a termelt növények között olyan számtartási és üzemtani munka, ami ma még sok helyen ismeretlen. A kérdésbe nem nyúltunk bele, mert nem volt megfelelő módszer. Nem állítom azt, hogy az itt közölt minden tekintetben megfelelő és kifogástalan. Lehetnek és vannak is hibái. Azonban több, mint egy évtizede alkalmazom a gyakorlati életben ezt, s úgy látom, hogy jobb módszer ma még nincs. Tíz év elteltével szükségét éreztem annak, hogy nyilvánosságra hozzam. Sokszor olvasunk ma már a trágyatermelés nagy fontosságáról, különösen az állattenyésztéssel kapcsolatban. A múltban az volt a gazdavélemény, hogy ha az állat utáni trágya ingyenbe marad, az már elég haszon az állattenyésztés javára. Sokszor bizony ráfizettünk számtartásunk szerint még a trágyára is. Talán a növénytermelés javára helytelen trágyaértékelés volt ennek az oka. Ha az értékelés helyes, az állattenyésztési és növénytermelési ág javára egyaránt igazságos, akkor további végtelenül fontos és szép üzemtani tevékenység a trágya értékének helyes elosztása. E téren még a kezdet kezdetén halad az itt ismertetett módszer. Talán kiinduló pontja lesz a további haladásnak!

A Gazdák Biztosító Szövetkezete a magyar gazdasági társadalom alapítása. Kartelen kívül. (Tűz-, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: **Mutsehnbacher Emil dr.**

II. Árszabályozás.

Az apróbörök legmagasabb ára.

A közellátásügyi miniszter 28.000. számú rendelete folyó hó 2-ától kezdve újonnan szabta meg az apróbörök, vagyis a juh-, bárány-, kecske-, gida- és szörme-esikőbörök legmagasabb termelői árát — az erdélyi különleges prém-báránybörök kivételével —, még pedig az I. minőségű légszárú 40 mm-es gyapjútarló merinó-gyapjást (AAAA-tól AB-ig) kilogrammonként 460 P-ben, a 20 mm-esét 390 P-ben, az ennél alacsonyabb gyapjútarlósét 180 P-ben. A cigája juhbőr legmagasabb ára a darabsúly arányában kg-ként 340-380, a rackajuhbőr 390-410 P, a báránybőröké 410-530 P. Külön sorolja fel a rendelet az erdélyi különleges prém-báránybörök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői árát, amely minőség szerint darabonként 180-30 pengő között váltakozik. A kecskebörök legmagasabb termelői ára darabonként 380-960 pengő közt váltakozik, az I. minőségű gidabörökéért 1-320 P között, a szörme-cétra alkalmas tejesikőbőr legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára pedig minőség szerint darabonként 450-30 P.

1-17 pengő az újbungonya hivatalos ára.

A közellátásügyi miniszter 30.100/1943. K. M. rendeletével megállapította az újbungonya termelői és fogyasztói árát. A rendelet értelmében Budapesten a fogyasztói ár különként 1 pengő 17 fillér.

V. Honvédelem.

Levelezés szovjethadifogságban lévő honvédekkel.

Szovjethadifogságban lévő egyes magyar hadifoglyok hozzátartozóikhoz Törökországon át levelezőlapon értesítést küldtek. Egyes lapokon a magyar hadifoglyok csomagok, főleg élelmiszerek küldését is kéri.

Mivel az Oroszországban hadifogságban lévő magyar hadifoglyok részére a csomagok küldése, valamint az azokkal való levelezés kérdésében megállapodás nincsen, az erre illetékes magyar szervek, elsősorban a magyar vöröskereszt és a posta a kérdés rendezésére szükséges lépéseket már megtették és annak szabályozásáról a naposajtó útján a nagyközönséget annak idején tájékoztatni fogják.

A hadifoglyokkal való levelezésre a magyar vöröskereszt külön e célra szolgáló levelezőlapot fog kiadni és csak ezeket a lapokat továbbítja. Csak az írjon, aki hozzátartozójától már kapott levelezőlapot, miután egyéb úton (például rádió) kapott közlések bizonytalanok.

VI. Közellátás és anyaggazdálkodás.

Az idei terméssű burgonya szállítása.

A 108.700. számú közellátásügyi miniszteri rendelet értelmében folyó hó 6-ától az idei terméssű burgonyára is érvényesek a múlt évi burgonyára a 110.400/1942. számú közlekedésügyi miniszteri rendeletben meghatározott szállítási rendelkezések.

A beszolgáltatási kötelezettség teljesítésébe beleszámít az igénybevett vágómarha és az 1943. évi nyírású gyapjú.

A hivatalos lap folyó hó 6-án közölte a közellátásügyi miniszter 108.510. számú rendeletét, amelynek értelmében az 1943. évi március 13. napjától igénybevett, továbbá jelen rendelkezés hatálybalépésének napjától igénybevett és közfogyasztásra levágás céljából eladott vágómarha és mezőgazdasági termelők 1943-44. évi beszolgáltatási kötelezettség teljesítésébe beszámít. A mezőgazdasági termelő a gazdakönyvet kiállító hatóságtól kérheti, hogy igénybevett, vagy eladott vágómarháját beszolgáltatási kötelezettség teljesítésébe számítsák be.

A termelő a kérelem előterjesztésével egyidejűleg köteles az elidegenítést tanúsítani, valamint jegyét a nyilvántartó hatóságnak bemutatni. A nyilvántartó hatóság megállapítja a termelőtől igénybevett, vagy a termelő által eladott vágómarhának meghatározott búzaegység értékét s azt a vételi jegyen feltüntetett súlynak megfelelően a termelő gazdalapjára és gazdakönyvébe bevezeti.

Ha a termelő részére gazdakönyvet még nem állított ki, a vágómarha búzaegység-értékét a gazdakönyv kiállításakor azonnal be kell vezetni. A nyilvántartó hatóság a bevezetéssel egyidejűleg a vételi jegyre is rávezeti, hogy az abban tanúsított elidegenítés a termelő beszolgáltatási kötelezettségének teljesítésébe beszámított.

A községi előjáróság (polgármester) folyó évi július hó 10-ig köteles a termelőt az illetékes kiállítási, feljegyzésben értesíteni, hogy hatósága területén július 1-ig hány igénybevett vágómarha hány búzaegységgel számítottatott be a termelő beszolgáltatási kötelezettség teljesítésébe.

Ugyanekkor kimondta a 108.800. számú közellátásügyi miniszteri rendelet, hogy a mezőgazdasági termelőnek folyó évi terménybeszolgáltatási kötelezettségébe a folyó 1943. évben nyírt gyapjút szabad beszámításba, tehát az 1943. július 1. előtti idejű nyírású gyapjút is, amennyiben az a Futurának vagy bizományosának adatott el. A gyapjútveletről a Futura jegyzéket készít a nyilvántartó hatóságok számára, amelyek ezeket az adatokat átvezetik az egyes gazdajelzőkbe és a gazdakönyv bemutatásakor a termelő gazdakönyvébe is.

A Futura köteles a községi előjáróságnak a gyapjú vásárlásával meg a rendelet hatálybalépése előtt megbízott bizományos nevét és telephelyét bejelenteni. A bizo-

mányosok és tisztviselők arképes igazolványt kapnak. A Futura részéről a községhez történt bejelentés alapján a hatóság az adatokat nyilvántartásba veszi és a gazdakönyv bemutatásakor a termelő gazdakönyvébe itt bejegyzi.

Rendelet a polgári lakosság textilellátásáról.

A Budapesti Közlöny folyó hó 8-án közölte az iparügyi és közellátási miniszter 31.000. számú rendeletét a polgári lakosság ellátására szükséges textilárak előállításának és forgalmának szabályozása tárgyában.

A rendelet szerint a polgári lakosság ellátására csak a rendelet A-E. mellékletében felsorolt textilárak szabad előállítani. A textilközpontról egyetértve engedély adható olyan cikkek előállítására is, amelyek az említett mellékletekben felsorolva nincsenek.

A rendelet alapján előállított árakat a rendeletben, illetőleg a rendelet mellékletében meghatározott jelzésekkel kell ellátni. Az iparügyi miniszter a közellátási miniszterrel egyetértve határozza meg azt, hogy az egyes textilárak előállító vállalatok a rendelet alapján előállított textilárak közül mennyit kötelesek készíteni és mennyit készíthetnek. A feldolgozó, felhasználó iparos a rendelet alapján előállított textilárakat csak olyan célra használhatja, dolgozhatja fel, amilyen célra az illető textilárak a rendelet szerint előállították.

Kenyérgabonajeggyel ellátottak kenyér- és lisztjegy igénylése.

A közellátásügyi miniszter 523.250/V. szám alatt körrendeletet intézett valamennyi közellátási kormánybiztoshoz a kenyérgabonajeggyel ellátott őstermelők részére kenyér- és lisztjegy kiadásának eltöltéséről tárgyában. A fontos rendelkezés szövegéről a következő:

A 3600/1942. M. E. sz. rendelet olyképpen rendelkezett, hogy az 1943. évi május havi kenyérgabonát csak május hónapban, a júniusi és júliusi fejadagot pedig csak június 1. után szabad megőrölni. Ezzel a rendelkezéssel biztosította azt, hogy az őstermelőknek visszahagyott kenyérgabonát megfelelő beosztással legyen felhasználható és az az ellátási év végéig elegendő legyen. Ha tehát valaki ennek a rendelkezésnek ellenére kenyérgabonakészletét szabályellenesen, idő előtt felőrölteti és felhasználja, úgy saját hibájából válik ellátatlanná.

Amennyiben olyan őstermelők fordulnának a hatóságokhoz kenyér- és lisztjegy kiadásra iránt, akik kenyérgabonával az egész évre el voltak látva, azoknak kenyér- és lisztjegyet kiadni nem szabad.

Amennyiben az ilyenek a helyi hatóság megállapítása szerint tényleg teljesen liszt és kenyér nélkül vannak, gondoskodjanak a hatóságok arról, hogy ezek a hatósági áron lisztet olyan feltétel mellett szerezhesse be, hogy azt az új terméssű megfelelő mennyiségű gabonában természetesen szintén pénzügyi számolás mellett visszaadják. Ez a mennyiség azonban a létfenntartásához szükséges és az ellátatlanok részére megállapított alapfejadagot semmi körülmények között nem haladhatja meg.

Kiterjesztették az uszorabíróság hatáskörét.

A Budapesti Közlöny folyó hó 3-án közölte a kormány 3170. M. E. számú rendeletét, amely az uszorabíróság hatáskörét a honvédeletről szóló 1939. II. t. c. 206. §-ában, továbbá a magyar állam biztonságát és nemzetközi érdekét veszélyeztető egyes cselekmények büntetéséről szóló 1940. XVIII. t. c. 6. §-ában, úgyszintén annak 5. és 8. §-ában meghatározott és a közellátás érdekét veszélyeztető büntetésekre, illetőleg vétségekre is kiterjeszti, továbbá lehetővé teszi, hogy az uszorabíróság a közellátási jogszabályba ütköző kihágás tárgyában is eljárhat abban az esetben, ha úgy találja, hogy a vád tárgya ilyen kihágással minősül.

Az ülnököket a földműveléssel foglalkozó szakferfiak köréből a bíróság székhelye szerint illetékes mezőgazdasági kerületi kamara, az ipari és kereskedelmi foglalkozásúak köréből a kereskedelmi és iparkamara jelöli ki. Az ülnököknek a tárgyalásról való elmaradása esetében a rendelet felhatalmazza az uszorabíróság elnökét arra, hogy a hiányzó ülnököket az ítéletábrába elnöke, illetve sürgős szükség esetén a törvényszék elnöke által kijelölt ítelőbíróval helyettesítse.

Kenő- és hengerolaj adnak a traktorokhoz és eséplőgépekhez.

A vidéki mezőgazdasági termelőket és géptulajdonosokat nagyobb mértékben érdekli az Ipari Anyaghivatal ásványolajipari osztályának a mezőgazdasági célra (esépléshez, szántáshoz, bérszántáshoz) használt kenő- és hengerolaj kiszolgáltatásának megkönnyítésére vonatkozó az a közlése, hogy kizárólag mezőgazdasági célra használt kenő- és hengerolajok beszerzésére az anyaghivatal ásványolajipari osztálya engedélyt ad az ásványolajkereskedők által hetenkint benyújtandó igényléseikre.

A kenő- vagy hengerolaj forgalombahozatalával foglalkozó kereskedő a 9700/1940. Ip. M. számú rendeletben foglalt korlátozáson felül külön engedély nélkül kenőolajból esetenként legfeljebb 50 kg-ot, hengerolajból pedig legfeljebb 30 kg-ot kiszolgáltathat, ha a fogyasztó ezideig tőle rendszerint nem is vásárolt. A vevő büntetőjogi felelősséggel az eladónak nyilatkozatot köteles adni arról, hogy a megvásárolt mennyiség a vásárlás napján meglévő és szabad rendelkezése alatt álló mennyiséggel együtt nem haladja meg azt a mennyiséget, amelyre nekibán a hónapban valóban szükség van.

Ezenkívül a vevő alkalmas módon (községi előjáróság, bíróság, jegyző, eséplési felügyelő, gazdasági felügyelő aláírásával, pecsétjével) tartozik igazolni, hogy eséplőgéppel, traktorral rendelkezik és eséplési vagy szántási munkát végez. Ha a vevő nem egy, ha-

feszített munkára hívta fel a gazdatársadalmat. *Sztrácsik* Andor Dénes m. kir. gazdasági főtanácsos, a kamara igazgatója, beszámolt a legutóbbi közgyűlés óta végzett munkásságról, különösen kiemelve az egyes akciók lebonyolítása során elért eredményeket. Ezután a mezőgazdasági bizottságokat élénkebb tevékenységre hívta fel, majd az első kamarai kísérletügyi szakosztály megalakulását és eddigi működését ismertette. *Konkoly Thege* Sándor államtitkár a földművelésügyi miniszter üdvözlét tolmácsolta. Elismeréssel nyilatkozott a kamara működéséről, annak szelleméről, különösen kiemelve a gazdákat, valamint a hatóságok, hivatalok és a többi mezőgazdasági szervek között fennálló összhangot, továbbá, hogy a kamarának az elmúlt évben két úttörő tevékenysége volt: elsőnek tömörítette önálló szövetségbe a Kisalföld növénytermesztő gazdáit és elsőnek létesített kamarai kísérletügyi szakosztályt. Rámutatott a silőgazdálkodás, valamint a kukoricaszárral való takarmányozás fontosságára. A mezőgazdaság súlypontja a jövőben az állattenyésztésen fog nyugodni; ennek alapja viszont a helyes növénytermesztés, ennek megfelelő megszervezése és fejlesztése. Igen fontos a tömegek szakoktatása. Ezen a téren sok a tennivaló és fontos feladat vár a kamarákra is. *Pintér* Béla felszólalásában a mezőgazdasági és ipari áraknak a mezőgazdaság rovására való eltolódását sérelmezte. Az árak arányosítását kérte és szigorú intézkedéseket a zugkereskedelem ellen. *Vitéz Jaross* Andor ny. miniszter beszédében elismeréssel nyilatkozott a kamara elmúlt évi működéséről és az erről kiadott jelentéséről. Az ipari és a mezőgazdasági árak között nincs meg az összhang. A mezőgazdaság premizálása helyett gyökeres intézkedéseket, az árszínvonal alapvető rendezését kérte. Az elhangzott felszólalásokra *Rázgha* Károly elnök kimerítő választ adott, majd *Sztrácsik* Andor Dénes igazgató ismertette az 1942. évi zárszámadást, a személyzeti és folyó ügyeket, a kamarai tagok igazolását és a beérkezett indítványokat. A Kisalföldi Növénytermesztők Szövetsége folytatólagosan ugyancsak a kamarai vármegyeháza nagytermében tartotta rendes közgyűlést *Albrecht* királyi herceg elnöklésével, aki megnyitó beszédében méltatta a szövetség eddigi működését és teljes támogatásáról biztosította a szövetséget. *Kőrössi* József igazgatói jelentésében beszámolt a szövetség eddigi eredményeiről, különösen kiemelve a szaporító gazdaságok számának igen nagymérvű emelkedését, aminek következtében a Kisalföld vetőmagellátása biztosítottnak vehető. Több felszólalás után *Konkoly Thege* Sándor államtitkár mondott beszédet, amelyben elismerését fejezte ki a szövetség munkássága iránt és a földművelésügyi minisztérium támogatásáról biztosította a közgyűlést.

Cukorrépatermelők gyűlése.

A Magyar Cukorrépatermelők Országos Szövetsége június 5-én Budapesten, a „Köztelek” székház tanácstermében *vitéz Purgly* Emil ny. földművelésügyi miniszter, felsőházi tag, elnök elnöklésével választmányi gyűlést tartott, amelyen a m. kir. pénzügyminisztérium képviselőjén *Czéh* József dr. miniszteri tanácsos, a m. kir. földművelésügyi minisztérium képviselőjén *Kausay* Tibor dr. miniszteri osztálytanácsos jelennek meg. A választmány *Fabricius* Endre m. kir. gazdasági főtanácsos és *Serbán* Iván dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, főelőadók előterjesztései alapján foglalkozott a cukorrépatermelés időszaki kérdéseivel.

A választmány tudomásul vette, hogy a m. kir. pénzügyminiszter a folyó termelési évre vonatkozó cukorrépatermelési érdekképviseleti megállapodást jóváhagyta.

A választmány foglalkozott ezután a cukorrépa forgalombahozatalának szabályozása és a répa minőségének kérdésével. *Vitéz Purgly* Emil elnök rámutatott arra, hogy az eddigi gyakorlat szerint a répamagot a cukorgyárak szolgáltatják a gazdaságoknak és így teljesen egyoldalú érdekből történt a kiadott répavetőmag minőségének eldöntése. Rámutatott, hogy a „Z” és a „ZZ” mag sem közgazdasági, sem magángazdasági szempontból nem felel meg, mert kétségtelenül megállapított, hogy az „N” és „E” magból termesztett cukorrépa kat. holdankint mind cukormennyiségben, mind melléktermékekben többet szolgáltat. Megállapította azt is, hogy a kívánatos magminőségre való átállítás nem történhet meg máról holnapra, de mégis mindent el kell követni, hogy ez az átállítás minél gyorsabban megtörténjen. A szövetség meglehetősen nehéz helyzetben van — mondotta a továbbiak során *vitéz Purgly* Emil —, mert a szükséges mennyiségnek csak mintegy fele olyan, amely a kívánt szempontoknak megfelel. Bár nem barátja a behozatalnak, de ha azt nézi, hogy az milyen nemzetgazdasági hasznot nyújt, úgy részben erre az

útra kellene áttérni. Kijelentette, hogy a szövetség nem fog addig nyugodni, amíg ez a kérdés véglegesen rendezve nincsen. Ezután a szövetség több éven át folytatott cukorrépa-fajta összehasonlító kísérleteivel foglalkozott, majd hangoztatta, hogy a mezőgazdasági beruházási alapszeget fedeztetni nyújt a cukorrépa mag nemesítésének fejlesztéséhez szükséges anyagiakra. Kívánatos, hogy a régi cukorrépa nemesítők, akik bevált rendszerrel dolgoznak, jobb répa mag-árat kapjanak, mert így a gazdák is jobb maghoz fognak jutni.

A kérdéshez *Hlavaty* István szólt hozzá, aki a kisgazdák részéről hangoztatta, hogy a cukorrépatermelés egyik alapfeltétele a megfelelő mag. *Ivánkay* Kálmán szerint a cukorgyárak kezéből ki kell venni a magkérdést és a cukorrépa magtermelőknek megfelelő répa mag-árat kell adni.

A kedvezőtlen tavaszi időjárás folytán kipusztult cukorrépa vetések kötelező pótlására vonatkozó rendelet ismertetése kapcsán tudomásul vette a választmány, hogy a szövetség felterjesztésben kérte a kormánytól, hogy a pótvetéshez szükséges répamagot a cukorgyárak díjtalanul bocsássák a gazdák rendelkezésére. A répa termelőknek ez nem új kívánsága, mert régebben is a pótvetéshez szükséges magot a cukorgyárak ingyen adták. *Czéh* József dr. pénzügyminiszteri miniszteri tanácsos kijelentette, hogy a szövetség felterjesztését a kormányzat a legnagyobb jóindulattal fogja kezelni.

Foglalkozott ezután a választmány az ipari növények 1943/44. évi kötelező termesztéséről készült rendelettervezettel, amely a cukorrépatermesztést bizonyos mértékig kiterjeszteni óhajtja. *Niesovits* György a tárgyhoz szóla rámutatott, hogyha a kormány megfelelő cukorrépa-árat biztosít és ha lesz elegendő munkás, úgy lesz elegendő cukorrépa a jelenlegi területek kiterjesztése nélkül is. *vitéz Purgly* Emil elnök kifejtette, hogy az egyéb ipari növények kötelező termesztése által a gazdák teljes mértékben igénybe vannak véve, a gazdák annak eleget is akarnak tenni, amit a beszolgáltatási rendelet előír, de a beszolgáltatási rendeletnek csak úgy tud eleget tenni, ha biztosítva van, hogy egy másik kéz egyoldalúan nem állít fel leküzdhetetlen akadályokat. A rendelettervezetre vonatkozóan javasolta, hogy a szövetség kérje a kormányt, hogy a szövetséghez intézett kérdésre adandó válasza pár hónapig várakozzék, amikor már a terméseredmények, valamint az egész rendszernek gyakorlati eredményei ismeretesek lesznek.

Tudomásul vette végül a választmány, hogy a szövetség által a nyersrépaszelet minimális szárazanyagtartalmának rendelettel való szabályozása tárgyában a kormányzathoz intézett felterjesztése eredménnyel járt, amennyiben megjelent az idevonatkozó rendelet és ez a nyersrépaszelet minimális szárazanyagtartalmát 65%-ban állapítja meg.

VEGYESEK.

Házasság. *Baranyovits* Ferenc dr. m. kir. kísérletügyi főadjunktus és *Wirthl Hanne* Budapesti házasságot kötöttek.

Cimadományozás. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Szilágyi* Mihály kenderesi gazdavezetőnek a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a m. kir. gazdasági tanácsosi címet adományozta.

Zsivánovits Béla gazdasági főtanácsos. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Zsivánovits* Béla m. kir. gazdasági tanácsosnak, a Pest vármegyei Gazdasági Egyesület igazgatójának a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a m. kir. gazdasági főtanácsosi címet adományozta. A magas kitüntetés a gazdatársadalmi érdekképviseleti munkásság elismerése és jutalmazása. *Zsivánovits* Béla ezen a téren kifejtett, hosszú évtizedek óta lelkes egyszerűséggel és következetességgel végzett tevékenységével tünt ki és nyerte el a legfelsőbb elismerést. Működését, érdemeit a gazdaközönség jól ismeri és méltányolja is azzal a hálás elismeréssel, amellyel munkáját kíséri. Nemcsak szűkebb munkaterületén, Pest vármegyében örvend általános közkedveltségnek a gazdák körében, hanem mint az OMGE-nek lelkes híve és munkása, országos vonatkozásban is részt vesz a gazdatársadalmi életben. Kitüntetése így az egész ország gazdaközönségében osztatlan örömet kelt és amikor ebből az alkalomból a gazdák jókívánságait tolmácsoljuk, mint régi, hűséges munkatársunknak a magunk részéről is sok sikert és elismerést kívánunk további működéséhez.

Battha Pál kitüntetése. A kormányzó úr főmegtisztasága a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Battha* Pál miniszteri tanácsosnak a közszolgálat terén kifejtett kiválóan értékes munkásságáért elismerése tudtul adassék. A legfelsőbb helyről nyert kitüntetése

Battha Pálnak elsősorban az állattenyésztő gazdatársadalom körében kelt osztatlan örömet, mert személyében a hazai állattenyésztés fejlesztésének egyik legelső irányítóját ismeri és becsüli. Nevéhez és személyes ténykedéséhez fűződnek a magyar állattenyésztés előbbrevitele érdekében az utóbbi esztendőben kezdeményezett összes nagy szabású és korszerű intézkedések, amelyeknek eredményeként remélhető, hogy a békés viszonyok visszatértevel a magyar állattenyésztés kontinentális viszonylatban is az első helyek egyikén fog szerepelni. Kiváló szervezőképességével céltudatosan kapcsolja egybe mindazokat a tényezőket, amelyek az állattenyésztés és az azzal kapcsolatos gazdasági üzemágak, valamint intézmények ügykörébe tartoznak és ezt a lehetőséget gyakorlati szempontból is jól tudja érvényesíteni a közérdek javára, úgyis mint a földművelésügyi minisztérium tejjgazdasági, rét- és legelőgazdasági, valamint az állami mezőgazdasági birtokok ügyeit intéző osztályainak főnöke. Működésében mindig szoros kapcsolatot tart fenn a magyar gazdatársadalommal, annak érdekképviseleteivel és állattenyésztő testületeivel, ami a gyakorlati eredmények sikerét fokozottan biztosítja. Reméljük, hogy *Battha* Pál közéleti munkásságát, amely az OMGE-ből indult el, az eddigiekhez hasonlóan még sok szép siker és elismerés fogja jutalmazni.

Rovatvezetőnk kitüntetése. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Thiringer* Vilmos m. kir. jószágfőfelügyelőnek, lapunk kiváló rovatvezetőjének a közszolgálat terén kifejtett értékes munkásságáért elismerése tudtul adassék. *Thiringer* Vilmos magas kitüntetése kiváló érdemeket jutalmaz, amelyekre pályáján tanúsított teljesítményeivel, alapos szaktudásával és kitűnő képességeivel méltán rászolgált. Ezek biztosították számára sikereiben gazdag működését pályáján és ezeknek köszönhető, hogy személyében a magyar gazdaközönség kiváló szembéért, lötenyésztésünk lelkes és eredményes irányító munkást nyert. Lötenyésztésünk rovatunk kiváló vezetőjének kitüntetése alkalmából lapunk nevében őszinte jókívánságainkat fejezzük ki, együttal az egész magyar gazdaközönség, elsősorban a lötenyésztő gazdák örömet tolmácsolva munkássága elismerése felett.

Gazdatisztai kinevezések. A Wooster-uradalom tisztikarában *Bukoveczky* László, *Hajdu* László és *Kastner* Guidó főintézőket tisztartókká nevezték ki.

Diszpolgárrá választás. A tolnavármegyei m. kir. gazdasági felügyelőség vezetőjét, lászófalvi *Eördögh* Zoltán m. kir. gazdasági főfelügyelőt, a tolnavármegyei *Szakály* nagyközség képviselőtestülete egyhangúlag a község diszpolgárává választotta. Ezt a szép erkölcsi elismerést nevezett gazdasági főfelügyelő a község gazdatársadalmi boldogulásának előmozdítása érdekében kifejtett céltudatos és eredményes munkájáért, az érdekeltek mély hálafeleként nyerte el.

Az Országos Törzskönyvelő Bizottságnak, úgyis mint az Allattenyésztő Szervezetek Országos Szövetségének egyes albizottságai az OMGE tavaszi gazdabetének keretében gyűlést tartottak, amelyeken a földművelésügyi minisztérium részéről megjelent *Konkoly Thege* Sándor dr. államtitkár és *Battha* Pál miniszteri tanácsos. A *szarvasmarhatenyésztési albizottság* ipácsi *Farkas* Ferenc földirtokos elnöklésével tárgyalta a bizottság munkakörének kiterjesztésével kapcsolatos kérdéseket, a tejellesselnevelés rendszerének módosítását és a központi tejszírvizsgálatok megszervezését. A hazai pinzgau jellegű szarvasmarha standardjának és törzskönyvelésének kérdéseit, a szarvasmarha elit-törzskönyv egyes feltételeinek módosítását, a bivalytörzskönyvelés kérdését és még több más, a tenyésztő egyesületek hatáskörébe tartozó időszaki kérdést. A *juhnyésztési albizottság* *Schandl* József dr. egyetemi tanár elnöklésével tárgyalta a merinó fajta-csoport keretén belül tejelőcsoport létesítésének kérdését, valamint megállapította a juhtörzskönyvelés decentralizálására vonatkozó irányelveket. A *sertésnyésztési albizottság* *Eberwein* Károly elnöklésével a sertések takarmányértékesítő képességének megállapítására vonatkozó eljárásokat tárgyalta, majd foglalkozott azokkal az irányelvekkel, amelyeknek alapján a sertés-törzskönyvelés munkájában az országos sertésnyésztő egyesületek, a kerületi állattenyésztő szövetségek, a vármegyei állattenyésztő egyesületek együttműködni fognak. A gyűlésekről szóló részletes beszámoló tartalmazó jegyzőkönyveket a bizottság tagjai, valamint a tenyésztő szervezetek későbbi időpontban meg fogják kapni.

Gazda- és szövetkezeti nap Nagyatádon. A „Falú” Magyar Gazda és Földmívelő Szövetség június 3-án Nagyatádon gazda- és szövetkezeti napot rendezett. A gazda- és szövetkezeti nap tanácskozási *Mayer* János v. földművelésügyi miniszter, a Falu-Gazdaszövetség elnöke nyitotta meg. Beszédében hódolattal emlékezett meg a [kormányzó úr országjárásáról, hálaival honvédeinkről és kegyelettel hőseink

vésztő gazda-
brómet, mert
fejlesztésének
süli. Nevéhez
k a magyar
en az utóbbi
egyszabású és
redményeként
nyok vissza-
kontinentális
én fog szere-
cél tudatosan
ket, amelyek
os gazdasági
ykörebe tar-
szempontból
avára, ügyis-
tejgazdasági,
állami mező-
osztályainak
kapcsolatot
nmal, annak
testületeivel,
fokozottan
közéleti mun-
a az eddigi-
ismerés fogja

ermányzó a
terjesztésére
ír. jószág-
őjének a köz-
asságáért el-
mos magas
z, amelyekre
alapos szak-
u rászolgált.
gazdag mű-
nhető, hogy
kiváló szak-
lményes irá-
ovatumk ki-
ből lapunk
zük ki, egy-
elsősorban
va munkás-

er-uradalom
László és
neveztek ki.
egyeci m. kir.
alvi Eördög
a 'olnavár-
estülete egy-
totta. Ezt a
lasági főfel-
dogulásának
atos és ered-
y alájának

gnak, ügyis-
rszágos Sző-
IGE tavaszi
ak, anelye-
széről meg-
amtitkár és
arvasmarha-
Ferencé föld-
ság munka-
rdéseket, a
sát és a köz-
t. A hazai
ardjának és
smarha elít-
át, a bivaly-
a tenyésztő
erü kérdést.
ef dr. egye-
gerinó fajta-
tesítésének
ntörzsköny-
rányelveket.

Károly el-
esítő képes-
eljárásokat
irányelvek-
rzkönyvelés
ő egyesüle-
gek, a vár-
ütműködni
beszámolót
ság tagjai,
ésőbbi idő-

on. A „Falv”
június 3-án
nt rendezett,
zását Mager
Falv-Gazda-
tében hódo-
úr ország-
ettel hóseink

ről, majd méltatta Nagyatádi Szabó Istvánnak a gazdatársadalom megszervezése érdekében tett kezdeményezését. Ezután *Fabinyi Tibor* dr. miniszteri tanácsos *Bánffy Dániel* báró földművelésügyi miniszter üdvözlését tolmácsolva, rámutatott arra, hogy a mezőgazdaság ma voltaképpen termelési hadsereg, amelynek helytállásától függ az ország sorsa. *Czermann Antal* dr. országgyűlési képviselő, a Falu-Gazdaszövetség ügyvezető elnöke tartott ezután előadást „A nemzet biztonsága és jövője” címmel. Kifejtette, hogy a magyar élet legbiztosabb alapja a mezőgazdasági termelés; ennek előfeltétele pedig az ipari és mezőgazdasági árszínvonal közti aránytalanság megszüntetése, az egységes gazdaközvélemény megteremtése, a békére való átmenet előkészítése. Ezeknek a céloknak az elérése érdekében dolgozik a Falu-Gazdaszövetség. *Krudy Ferenc*, a képviselőház alelnöke, a Falu-Gazdaszövetség társelnöke tartott ezután előadást „A mezőgazdasági haladás útja” címen. Előadásában rámutatott a többtermelés és minőségi termelés fontosságára. *Szekerés László* dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, a Falu-Gazdaszövetség ügyvezető igazgatója terjesztette elő ezután a határozati javaslatot, amelyben többek között kimondta a gazdanap közönsége, hogy örömmel üdvözi *Kállay Miklós* miniszterelnöknek a mezőgazdasági betegségek biztosítását és általában a mezőgazdaság társadalmi biztosítása továbbfejlesztésére vonatkozó kijelentését, kéri az ipari és mezőgazdasági árak mielőbbi arányosítását, a békére való átmenet-gazdálkodás előkészítését és végül a termény-beszolgáltatási rendszernek a kisgazdatársadalom érdekeihez és termelési viszonyaihoz simuló méltányos végrehajtását. *Petracsék Lajos*, *Horváth Vendel*, *Festetics Domonkos* gróf, *Rajcz Gyéza* és *Egerszegi Sándor* felszólalása után a gazdanap közönsége elhatározta, hogy hódoló táviratot intéz a kormányzó úrhoz és táviratilag köszönti *Kállay Miklós* miniszterelnököt és *Bánffy Dániel* báró földművelésügyi minisztert.

A magyar szövetkezés ereje a trianoni határ mellett. A magyar ésszel és a szövetkezeti együttműködés gondolatát ünnepelte Nyírábrány község gazdatársadalmi az elmúlt vasárnapon. A leomlott trianoni határon fekvő tiszta magyar földműves község életében a hitelszövetkezet négy évtized óta, a Hangya szövetkezet pedig 25 esztendeje a legfontosabb gazdasági szerv, amelyek segítségével győzte le a község az országosonkítás következtében rá nehezedő hátrányokat. A bensőséges ünnepséggel megtartott szövetkezeti napon megjelent *Schandl Károly* OKH alelnök-vezérigazgató, *Gergelyffy András* belügyi államtitkár, *Jékey Ferenc* főispán, *Révay István* gróf felsőházi tag, *Meskó Zoltán*, a Szövetkezeti Liga igazgatója, továbbá a járás és a község vezetősége és gazdatársadalmi. *Kövendy Gyula* földbirtokos, hitelszövetkezeti elnök üdvözlő szavai *Hegedűs Béla* igazgatóság tag előadása után *Gergelyffy András* államtitkár, a kerület országgyűlési képviselője mondott nagyhatású beszédet. A szövetkezet alapja a szolidaritás gondolata — mondotta *Gergelyffy András* —, ezt hirdetni különösen a mostani világégésben időszerű. Ma az egyéni érdekeket félretéve, minden erőt a közös célra kell fordítani. A népek küzdelmében kis nemzeteknek a szorgalom, műveltség és erkölcs biztosít megfelelő helyet. Ezt szolgálják a szövetkezetek Magyarországon, mikor az egyesek összefogását hirdetik és építő, a kisembereket felemelő munkát végeznek. *Schandl Károly* az OKH nevében köszöntötte a szövetkezeti nap résztvevőit, s előadásában a földbirtokos szövetkezeti mozgalmat ismertette, amelynek különös jelentősége van a magyar nemzeti birtokpolitika terén. Nyírábrányban négy szövetkezeti földbirtokos működik közel 2000 holdon, amelyen kb. 300 család talál megélhetést. *Meskó Zoltán* a Hangya központ nevében szólalt fel, majd *Selegy János* g. kat. lelkes zárvárával ért véget a nyírábrányi szövetkezeti nap, amelynek sikerét értékes énekszámok és szavaltatok is jelentősen emelték.

Ezüstkalászos gazdává avattak 50 sebesült hőst. A budapesti Szent Margitsziget-i m. kir. honvéd ortoped-sebészeti kórház hadisérült honvédei részére szervezett és a m. kir. földművelésügyi miniszter fennhatósága alatt álló 125. sz. m. kir. téli gazdasági tanfolyam záróvizsgáját június 3-án tartották a kórház tantermében. A tanfolyam vizsgáján 50 sebesült honvédet avattak ünnepélyes külsőségek között ezüstkalászos gazdává. A záróvizsgán megjelentek a miniszterelnökség, a honvédelmi minisztérium és a hadtestparancsnokság kiküldöttjei, a földművelésügyi miniszter képviselőjében *Kapitány Géza* dr. igazgató, vizsgabiztos nyitotta meg a vizsgálatot. *Vass András* dr. főhadnagy, tanfolyam-vezető beszámolója után kezdetét vette a hallgatók elméleti vizsgája. A nagy meglepéssel lefolyt vizsga befejezése után a hallgatók önképz- és gazdakörének diszgyűlését tartották meg, amelynek

gazdag progr. mmját *Zsembery Zsigmond* százados, gazdaköri elnök beszámolója nyitotta meg. A miniszteri vizsgabiztos ezután kiosztotta a bizonyítványokat. Valamennyi hallgatót kitűnő eredménnyel avattak ezüstkalászos gazdává. A záróvizsgát követő egyszerű gazdaebéd után a honvéd hadisérült ezüstkalászos gazdák jól sikerült műsoros délutánt rendeztek a MAC-pavillon mellett felállított szabadtéri színpadon.

A Maramarosvármegyei Állattenyésztők Egyesülete most tartotta évi rendes közgyűlését *Szekely Ákos* dr. országgyűlési képviselő elnöklésével. A közgyűlés az érdekelt állattenyésztő gazdaközönség részéről elhangzott egyetelmű kívánságnak megfelelően az egyesület munkakörének az egész régi történelmi közigazgatási területre való kiterjesztését mondta ki. *Majd Csizsár Sándor* ügyvezető igazgató ismertette az egyesület 1942. évi működését. Az igazgatói jelentéshez elsőnek *Tahy Béla* m. kir. gazdasági felügyelő, a földművelésügyi minisztérium kiküldöttje szövegeztetett hozzá, rámutatva az egyesület működésének kiemelkedő eseményeire és ismertette az állattenyésztő egyesületek újabb feladatait. Utalt a rétek és legelők karbantartásának fontosságára, amely nélkül a havasi legelőkre utalt Maramaros vármegyében okserző állattenyésztés nem lehetséges. Az Országos Törzskönyvelő Bizottság képviselőjében megjelent *Horn Artúr* dr. OMGE titkár rámutatott azokra a nagy értékekre, amelyek a vármegye borzderes szarvasmarhaállományában rejlenek és vázolta a borzderes tenyészmahakivitel jövőbeni lehetőségeit. A gazdákat az állatoknak a korszerű elvek alapján való fokozott és célszerű tenyész kiválasztására buzdította, majd a havasi legelők előnyös kibaszolásának lehetőségét ismertette. A közgyűlés ezután elnöknek ismét *Szekely Ákos* dr. országgyűlési képviselő, földbirtokos választotta meg, majd *Szery József* dr. állategészségügyi tanácsos néhány időszerű kérdést érintő felszólalásával ért véget a gyűlés.

A Kisalföldi Zöldmező Szövetség közgyűlése. Május 30-án volt Mosonmagyaróváron a M. Kir. Mezőgazdasági Főiskola dísztermében a Kisalföldi Zöldmező Szövetség, valamint a Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület és a Vármegyei Legelőjavító Társaság közgyűlése. Ezt megelőzően tartották a szövetség növénymentesítő telepén a gyakorlati szénafelrakási és fűnyárbemutatót, a nemesítő telep és a villanykerítés megsejtelését. A földművelésügyi miniszter *Tobak Lajos* dr. miniszteri osztálytanácsos és *Siposs Gábor* dr. m. kir. gazdasági felügyelő képviselte. A közgyűlésen *Albrecht királyi herceg* elnökelt. Az elnökölő királyi herceg lendületes beszédben vázolta az elmúlt gazdasági évet, a szövetség munkáját és célkitűzéseit, majd felkérte *Gruber Ferenc* dr. ügyvezető alelnök-igazgatót évi jelentésének megtételére. *Gruber Ferenc* dr. beszámolt a személyi változásokról, közölte, hogy a földművelésügyi kormány jóindulata folytán már megfelelő szak- és segéderőkkel rendelkezik és az új munkaévet a legjobb reményekkel kezdte meg. A nagy eredményeket fölmutató beszámoló után *Dercsényi Sándor* szövetségi pénztáros számolt be a pénztári forgalomról, majd *Bitler Miklós* dr. ügyvezető-elnök felolvasta az elmúlt évi legelőversenyek eredményét. Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegyében első lett a Kónyi Legeltetési Társulat 89 ponttal. Komárom vármegyében első lett a Naszályi Legeltetési Társulat 82 ponttal. Végül *Albrecht királyi herceg* elnök kiemelte a földművelésügyi miniszter által ajándékba adott lábas szénapajta-utalványokat.

Öntözési mozgalmak a Kis-Alföldön. A Pest-megyei Dunavölgyi Leecapoló és Öntöző Társulat több százezer holdnyi árterületébe tartozó gazdák nagyobb csoportja, a nyári aszályos szárazság ellensúlyozására, nagyszabású mozgalmat indított a dunavölgyi leecapoló esaternáknak öntözésre való berendezése végett. Tekintettel arra, hogy a Kis-Alföldnek szárazsággal által legjobban sújtott területe Budapest székesfővárostól alig 50-60 km-re van, a főváros közelsége, de országos szempontból is igen nagy jelentősége van a tervezett öntöző művek elkészítésének. Az elmúlt napokban nagyszabású gazdaggyűlés volt Kunszentmiklóson, ahol a helyi gazdasági érdekképviseletek és a Magyar Élet Pártja vezetői egyhangulag elhatározták, hogy mindent elkövetnek az öntözőcsatornák sürgős megépítése és elsősorban az öntözést biztosító, Dömsödnél épülő dunai összekötő vízvezetősatorna mielőbbi kiépítése és befejezése végett. Az öntöző csatornák megépítésével előreláthatólag 100-150 ezer hold — részben kopár, részben egészen gyöngyűvel borított — szikes terület válna gazdaságilag hasznosíthatóvá és igen nagy jelentősége volna, ha a mai, szinte terméketlen területek jó kaszálóká, rizstermő területekké válnának és a mélyebb területeken rendszeresen vezetett halastavak lehetne létesíteni. A mozgalmat, amelyet *Kelemen Imre* dr. jószágigazgató, földbirtokossal az élen Kunszentmiklós gazdái irányítanak, az érdekelt hatóságok, valamint a

gazdasági érdekképviseletek minden irányban a legmelegebben pártolják és támogatják.

Gyümölcsfeldolgozó üzem Tiszakartán. A napokban mutatta be a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete a földművelésügyi minisztérium, a vármegye, a járás és az érdekeltek előtt tiszakartói gyümölcsfeldolgozó üzemét, amely sokoldalúságánál fogva a Tiszazugnak felvirágoztatásához nagyban hozzá fog járulni. Az üzem mustbesűritéssel, gyümölcs felkész és kész gyártmányok előállításával, gyümölcs- és más pálinkák készítésével foglalkozik, ugyanígy egy szeszgyári berendezés is felállítás alatt áll. A földművelésügyi minisztérium részéről megjelent *Hazay Árpád* dr. miniszteri tanácsos. A megjelenteket *Somssich Gyula* gróf dr. felsőházi tag, titkos tanácsos, alelnök-vezérigazgató üdvözlölte. Az üzem bemutatásával kapcsolatban avatták fel annak közvetlen szomszédságában Szabolcska Mihály, hazánk egyik nagy költőjének emlékoszlopát, amelyet részint a község, részint pedig a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete azon a helyen állított fel, ahol Szabolcska Mihály szülőháza volt.

Állattenyésztő szervezetek gyűlései. Az Ungvármegyei, Ungi közigazgatási kirendeltségi és Ungvár városi Állattenyésztő Egyesület június 17-én, esütörtökön délelőtt 10 órakor Ungváron, a vármegyei közgyűlési termében rendkívüli közgyűlést tart. — A Nógrád vármegyei Állattenyésztők Egyesülete június 19-én, szombaton délelőtt 11 órakor *Balassagyarmaton*, a vármegyei közgyűlési tanácstermében tartja évi rendes közgyűlését. — A Székelyföldi Állattenyésztő Egyesületek Szövetsége június 20-án, vasárnap, *Székelyudvarhelyen* délelőtt 10 órakor a vármegyei közgyűlési termében igazgatóválasztmányi, ugyanazon délelőtt 11 órakor pedig a vármegyei közgyűlési termében évi rendes közgyűlést tart. A közgyűlésen *Mészáros József* dr. m. kir. gazdasági főfelügyelő, az Országos Törzskönyvelő Bizottság képviselője az állattenyésztés fejlesztésének feltételeiről tart előadást.

A vetések állása és a mezőgazdaság állapota. A földművelésügyi minisztérium előző héten kiadott jelentése szerint a legutóbb kiadott hivatalos vetésjelentés óta eltelt két héten az időjárás az évszakhoz képest igen hűvös és szeles volt, az eső mennyisége pedig az ország szántóterületének nagyobbik felében ismét alatta maradt az átlagnak. Az őszi repacevetések általában ritkák, alacsonyok, lassan fejlődtek. Legnagyobb részben elvirágoztak. Kötésük sok helyen hiányos volt, a megmaradt becők képződése azonban kielégítő. A bolha a vetésekben jelentékeny károkat okozott. Repaceból ezidőszert gyenge-közepes termés várható. A learatásra kerülő terület a kiszántások miatt a múlt évihez viszonyítva kb. 25%-kal kisebb lesz. A búzavetések további fejlődésére a hideg idő nem kedvezett. Sok helyen alacsony száruak és ritkák maradtak. Az északkeleti és keleti megyék kivételével kikalászoltak, sőt virágzásnak is indultak. Egyes vidékek mélyben fekvő részein elenyésző fagykárt szenvedtek. Ezidőszert legjobbak a búzavetések a Kisalföldön, Dunántúlon és Bácskában, viszont váratlanul gyengék a Tiszántúlon. A rozs a hideg időjárás miatt fejlődésében visszamaradt, ritka, alacsony és egyenlőtlen. Több helyen a fagy virágzásában érte és többé-kevésbé jelentékeny kárt tett benne. A virágzásnak az időjárás nem kedvezett s a kalászok helyenkint ablakosak lesznek. A kalászok általában rövidiek. Helyenkint még virágzásban vannak, de legtöbb vidéken már elvirágoztak. Meleg időjárást kívánnak. Ezidőszert aránylag legjobban a rozs a Dunántúlon és a Kisalföldön, az Északi Dombosvidék és Erdély egynéhány megyéjében. Az őszi árpavetések a hűvös idő miatt általában lassan fejlődnek. Legtöbb helyen közepes magasságúak. Sok helyen ritkák, foltosak. Legtöbb vidéken kikalászoltak. Kalászuk közepes fejlődésű és csak néhol érték el a kívánt hosszúságukat. Meleg időben és langyos esőre még javulhatnak. A tavaszi árpavetések fejlődését a hűvös időjárás, de különösen az éjjeli lehülések hátráltatták. Szárban vannak, alacsonyok, legfeljebb közepes magasságúak és helyenkint ritkák. Sok helyen gyomosak. Egyes vidékeken hasban vannak, néhol kikalászolnak, az Alföldön és a déli részeken már kikalászoltak. A májusi eső hatására némileg javultak ugyan, de további fejlődésükhöz feltétlenül meleg időre és csendes esőre lenne szükségük. A zabvetések eléggé egyenletesen és elég sűrűn keltek. Az aránylag kevés májusi esőzésekre fejlődésnek indultak ugyan, de általában még mindig alacsonyok, több megyében gyomosak. Nagyon részben szárban, néhol hasban vannak. A kukorica-
vetések elég jól keltek, de a hűvös idő miatt sok helyen sárgás színűek és igen lassan fejlődnek. A kései vetések még kelőben vannak. Első kapálásuk legnagyobb részben befejezés előtt áll. Sok he-

lyen egyelik. Több helyen jelentékeny fagykárt szenvedtek. További fejlődésükhöz bőséges esőre és meleg időre lenne szükségük. A *burgonyavetések* közepesen fejlődtek. A koraiak a melegebb vidékeken néhol virágzanak. Első kapálásuk legnagyobb részét befejezték. Sok helyen töltögetik. Több megyében a mélyebben fekvő részekben a fagy leperzselte. További fejlődésükhöz meleg időre és bőséges esőre lenne szükség. A *cukorrépa* és *takarmányrépavetések* repcebogár- és bolhakáros miatt kiszántott területeinek újravetését (helyenkint kétszeri, sőt háromszori pótvetését) befejezték. A pótvetések egyes vidékeken ritkán és gyengén, de általában közepesen keltek. A korábbi vetések egyelése folyik. A fagy a vetésekben nagyobb kárt nem okozott. Meleg és esőt kívánnak. A *kerti vetemények* fejlődése közepes. Több helyen fagykárt szenvedtek. További fejlődésükhöz meleg időre és esőre lenne szükségük. Az *uborka* késői vetésének kelése folyamatban van. Fejlődésüket a hűvös idő hátráltatta és sok helyen a fagy károkat okozott. A *babvetésekben* a fagy a mélyebben fekvő részekben nagy károkat okozott. (40–100%). Sok helyen a pótvetések már elvégezték. Ahol fagykár nem volt, ott is csak közepesen fejlődnek, mert a hűvös idő fejlődésükre nem kedvező. Melegebb és fagymentes vidékeken néhol virágzanak. Helyenkint már kapálják. A *borsó* fejlődése kielégítő. A koraiak virágzásban vannak. Hűveléképződésük elég jó. A *szójabab* jól kelt és elég szépen fejlődik. A fagy jelentékeny kárt a szójabab-vetésekben nem okozott. Több helyen már kapálják. A *lencse* elég jól kelt és közepesen fejlődik, esőt kíván. A *káposztapalánták* kiültetése az ország nagyobb részében megtörtént. Jól megeredtek. Helyenkint a cserebogárpajor okozta kár miatt kiszántották. A kiszántott lenvetések helyébe is sok helyen napraforgót vetettek. A *kender* közepesen kelt és a hűvös időben csak lassan fejlődik. A korai vetésük erősebbek és sűrűbbek. A *lenvetésekben* a bolha igen nagy károkat okozott, ami miatt sokat kiszántottak. A megmaradt vetések elég jól fejlődnek. A *dohány* palántázása a hűvös idő miatt később és még mindig folyamatban van. A palánták erőteljesek. Fejlődésükhöz meleg időt és langyos esőt kívánnak. A *szántóföldi takarmányok* közül a lóhere és lucerna fejlődését a hűvös idő hátráltatta. Alacsonyok és gyengék. Virágzanak. Első kaszálásuk folyamatban van. Gyenge termést adtak. Meleg esőt kívánnak. A zabosbüköny további fejlődéséhez meleg időre lenne szükség. A baltacim kaszálása folyik. A csalamádé lassan fejlődik. A *rétek* és a *legelők* fűnövése a hűvös idő miatt gyenge. A *gyümölcsfák* közül a barack, a cseresznye, a meggy és a szilva szépen virágzott és jól kötött. A barack és a cseresznye jó, a meggy és a szilva közepes termést ígér. Almából és körtéből ezidőszert jöközöpes termést várható. A korai cseresznye érik, kisebb mennyiségben már piacra is került. Fagykár almában, dióban, helyenkint a szilvában volt. A *szőlők* fejlődését az utóbbi hetekben bekövetkezett éjszakai hőmérséklet súlyosodás és szelek általában hátráltatták. Az Alföldön, valamint egyéb borvidékek síkvidéki szőlőiben május 21., 23. napjain fagyok voltak. A kártétel az említett szőlőkben átlagosan 20–25%-ra tehető. A legközelebbi hivatalos vetésjelentést június 19-én teszik közzé.

Lódiázások Borsodban. A Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület lótenyésztési szakosztálya május hónapban tartotta meg a szokásos tavaszi lódiázásait, 16-án Ónodon, 23-án Mezőkövesden és 30-án Edelőnyben. A díjazásra kizárólag kisczagdak hajthatták fel anyakancáikat és kancacsikóikat, hidegvérű lovak kivételével. A bírálóbizottság munkája ez évben sem volt könnyű, mert a háborús viszonyok, a katonai igénybevételek, a takarmányhiány, stb. miatt a felhajtott anyag a tavalyihoz képest mennyiségben kisebb, minőségben nagyobb visszaesést mutatott. Ha kisebb mértékben is, de örvendetes javulás tapasztalható a kisczagdafogatok kiállításánál, amely körülmény a bírálóbizottság évek óta tartó felvilágosító munkájának és a szakosztály igazgatója által a kisczagdak számára összeállított és nekik a díjazást előtt megküldött „Utmutató”-nak tulajdonítható. Az anyakancák díjazásánál I. díjat nyert Ónodon Pápai Sándor, Mezőkövesden Gáspár György, Edelőnyben Keresztesi Dezső kancája. A hároméves csikók csoportjában I. díjat nyert Ónodon Kiss Zoltán, Mezőkövesden Konecz István, Edelőnyben Vadász Lajos csikója. A kétéves csikóknál I. díjat nyert Ónodon Nagy

András, Mezőkövesden Nagy Albert, Edelőnyben Keresztesi Dezső csikója. Az egyéves csikóknál I. díjat nyert Ónodon Kondrát Antal, Mezőkövesden Vacsai János, Edelőnyben Szabó József csikója. A kisczagdafogatok díjazása során I. díjat nyert Ónodon Torda János, Mezőkövesden Csörgő József, Edelőnyben Rácz István fogata. Az I. díjakon kívül még számos más díjat osztottak ki.

Kedvezményesárú szénaszárító-nyárs. A földművelésügyi minisztérium a szakszerűbb szénakészítés és a kedvezőtlen időjárás szálatazkormányzó hatásának csökkentése érdekében az ország összes zöldmező-alakulatainak bevonásával kedvezményesárú szénaszárító-nyárs akcióval kezdeményezett. Az akcióban azok a közös legelővel rendelkező érdekeltségek vehetnek részt, amelyek a tulajdonkat képező köz- vagy közöselgelőn a legelőtekarítási munkálatokat és a trágyázással kapcsolatos teendőket előírászerűen és idejében elvégezték, valamint azok a zöldmező-titkárok és zöldmező-gazdák; továbbá állattenyésztő egyesületi tagok, akik 100 kat. holdnál nem nagyobb összterületű földön gazdálkodnak. A jelenlévők közül elsősorban azok a legelőérdekeltségek, zöldmező-gazdák és állattenyésztő egyesületi tagok részesülnek a kedvezményben, akiknek birtoka állattenyésztési mintaközségekben van, továbbá a mintalegelők tulajdonosai, vagy pedig az Országos Zöldmező Szövetség által rendezett legelőversenyben díjat nyert gazdák. Az akcióban résztvenni szándékoznak közvetlenül az illetékes zöldmező-alakulatnál kell jelentkezniük. A nyársakból igényelni egyelőre csak 1 kat. holdra szükséges 100 darabot lehet. Az igénylőknek a kötelezővény beküldésével egyidejűen a szénaszárító nyársak árának 50%-át Erdély és Kárpátalja területén darabonként 70 fillért, az ország többi részén pedig darabonként 1-30 pengőt kell az illetékes zöldmező-alakulat postatakarékpénztári csekkszámlájára befizetni.

Javaslat a legelőinség enyhítésére. Mint ismeretes, földművelésügyi miniszteri rendelet az 1942. XV. t.-c. alapján a zsidóktól megszerzett 5 kat. holdnál nagyobb és 100 kat. holdnál kisebb mezőgazdasági ingatlanokat elsősorban a földműves vitézek földhözjuttatása céljára az Országos Vitézi Széknek bocsátotta rendelkezésére. Mivel ezek között egyes községekben vannak olyan mezőgazdasági ingatlanok is, amelyek teljes egészükben, vagy részben feltétlen legelőterületek vagy rétek, a miskolci gazdakamara most felterjesztésben javasolta, hogy a felvidéki országrészben különösen súlyos legelőinség enyhítésére kizárólag az ilyen ingatlanokat a községi legeltetési társulatok nyerjék el tulajdonul, esetleg egyelőre hasznóbérbe. Legelő- és rétterületek szerzése, vagy a meglévők bővítése egyes községek boldogulását érinti is a közösség érdekeit szolgálja.

Német-magyar növényegészségügyi együttműködés a pajzstetűveszély elhárítására. Legutóbb német növényegészségügyi bizottság érkezett Magyarországra a gyümölcstermelést veszélyeztető pajzstetűvek terjedésének tanulmányozása céljából. A bizottság tagjai a magyar növényegészségügyi szakférfiakkal tanácskozást folytattak a pajzstetűveszély elleni védekező módszerek kidolgozása érdekében. A megbeszélések célja volt közös munka keretében legelőszőlő és legeredményesebben megakadályozni a gyümölcskértető pusztítását. A helyszíni szemléken, valamint a német-magyar tárgyalásokon magyar részről vitéz Antalffy Sándor dr. miniszteri tanácsos vezetésével Urbányi Jenő dr. mezőgazdasági kísérletügyi főadjunktus, Kadocsa Gyula dr. kísérletügyi főigazgató, a Növényegészségügyi Intézet igazgatója, Szélnyi Gusztáv dr. kísérletügyi főadjunktus és Hinfner Kálmán dr. kísérletügyi főadjunktus, a Növényegészségügyi Szolgálat vezetője vett részt. A német-magyar növényegészségügyi bizottság munkatervet állított össze azoknak a kísérleteknek elvégzésére, amelyek szükségesek a pajzstetűveszély mielőbbi elhárítására.

Gyógynövénybevéltő tanfolyam Kolozsvárott. A kolozsvári M. Kir. Gyógynövénykísérleti Intézet (Kolozsvár, Monostori-út 3. sz.) a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének megbízásából, kellő számú jelenlévő esetén Kolozsváron július 5-től 10-ig gyakorlati irányú és bemutatásokkal kapcsolatos gyógynövénygyűjtő, természet- és bevéltő tanfolyamot tart. A tanfolyamok díjmentesek, ellátásról és lakásról mindenki maga tartozik gondoskodni. A tanfolyam vizsgával kapcsolatos és sikeres elvégzése gyógynövénybevéltői engedély elnyerésére jogosít. Amennyiben a tanfolyamra jelentkezők résztvesznek a szabadegyetem előadássorozatán, úgy rendkívül kedvezményes ellátásban lehet részük. A tanfolyamra jelentkezni lehet június 30-ig a kolozsvári gyógynövénykísérleti intézetnél.

Kölesön permetezőgépek Erdélyben. A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége a szőlőfűrt peronoszpóra hatásosabb leküzdése érde-

kében a múlt évhez hasonlóan a f. évben 150 db „Fürkész”-rendszerű porozókészülék bocsátott egyes községi előjáróságok, illetve a m. kir. marosvásárhelyi szőlészeti és borászati kerületi felügyelőség rendelkezésére azzal az utasítással, hogy a készülékeket a hegyközségek, gazdakörök, esetleg más gazdasági közület bevonásával használatra az érdekelte szőlőgazdáknak kölcsönözzék ki.

Pályázati hirdetés. A Kárpátaljai Mezőgazdasági Kamara egy segédtitkár, egy fogalmazó, egy külső fizetési (járás) gazdasági egyesületi titkár) és egy irodatiszti állásra pályázatot hirdet. A meg-hirdetett állások javadalma segédtitkárnak az állami rendszer IX. 3. fiz. osztálynak, fogalmazónak a X. 3. fiz. osztálynak, a külső tisztviselőnek a XI. 3. fiz. osztálynak és az irodatiszti állásnál a XI. 3. fiz. osztálynak felel meg. Az útmányokkal felszerelt pályázati kérvények a Kárpátaljai Mezőgazdasági Kamara elnökségéhez (Ungvár) július 25-ig nyújtandók be.

Gazdasági állás- és munkaközvetítés. A M. Kir. Országos Gazdasági Munkaközvetítő Hivatal közlése szerint a következők keresnek munkát: Bottyan Márton (Budapest, II. Szabad-u. 28., földszint 8.) siketnéma, irni és számolni tudó fejős kanász vagy gyalogos béres, szőlőműves. 49 éves, munkabíró. Szabó János (Budapest, Ulói-ut 23.) vizsgázott gépész, csepélesi idényre tüzes géphez gérezelőnek. Ágoston János (Budapest, IX., Szvetenay-u. 12., I. 16.) lakatos, mozdonyvezető, géphez értő mesterember. Fáskeri Antal (Szolnok, Meder-u. 16.) gazdasági ispannák vagy gazdának, esetleg irtási alkalmaztatásra. Györey István (címe a nórádvármegyei gazdasági felügyelőség) gazdasági ispan, többévi gyakorlattal. Fekete Pál (Máriahalom) 25%-os hadirokkant gazdasági ispan, 51 éves, óskeresztény, nős, kétgyermekes. Cziko Lázár (Csíkszentsimon 343. hsz.) 20 éves szakképzett gazdasági gépész-kovács. Bálint Imre (Csíksomlyó 199.) szakképzett gazdasági gépész és kovács (patkó és gépész-kovács). Nős, két kiskorú gyermeke van. Cziczter József (Érsekudkert, Gyarmati-út 69.) képesített kertész, 33 éves, nős, gyermektelen. Foltiny József (Mátraszőlős) hosszú bizonyítványokkal rendelkező gazdasági ispan július 1-i belépésre ajánkozik akár havidíjnak bentkosztra, akár konvencióra. Darabant István ny. MÁV főintéző (Budapest, V., Csanádi-u. 16., II. em. I. Telefon: 94-32-49) Budapest környékén bármilyen mezőgazdasággal kapcsolatos (magtársai, felügyelői, raktárnoki, csepéllélenőri) szolgálatra ajánkozik. Fischer Lajos (Budapest, VI., Sziv-u. 60., III. em. Tamás Gyuláné címén) 26 éves gazdálkodó, 4 polgári és 2 felsőkerekedelmi iskolai végzettséggel, azonnali elhelyezkedést keres. Szalai Péter (Kaposvár, Kis Róma-hegy 41.) juhász, nős, egygyermekes, uradalomba vagy gazdaságba mint felesjuhász munkát vállalna. Huszák Mihály (címe a nórádvármegyei gazdasági felügyelőség) gazdasági felügyelő, nagyobb gazdaságba elhelyezkedne hosszú gyakorlattal és jó bizonyítványokkal. Munkát keres: Végh Vilmos (Csesztve) egy fejős gulyást. Gróf Lajos gazdasága (Tereske) 15 pár aratót.

IDŐJÁRÁS.

Rovatvezető: Réthly Antal dr.

Február időjárása.

Írta: Kulán István.

A rendkívül hideg január után a február hónap országszerte enyhé volt. Csapadék jóval több volt, mint a megelőző hónapokban és az országnak több mint $\frac{2}{3}$ -a átlagon felül csapadékot kapott.

A január végén fellépt hirtelen enyhülés februárban tovább folytatódott és már másodikán mindenütt olvadáspont fölé emelkedett a nappali hőmérséklet. Különösen a nyugati megyékben és a déli részekben +5, +8, helyenkint pedig +10, +11 fokig meledgett fel a levegő. Utána 12-éig hasonló hőmérséklet uralkodott. Február 13-a után az enyhé nappali időjárás állandósult és a felmelegedés egyre fokozódott. Több mint egy héten keresztül az ország túlnyomó részén, még a hegyvidékeken is +5 foknál erősebb volt a felmelegedés és 10 fokos maximumok is napirenden voltak. Február 20 után a tavaszi meleg egyre erősebb méreteket öltött és a hegyvidékek kivételével mindenütt 10–14 fokot mértek a déli órákban, sőt 23-tól 25-ig sokfelé, különösen a Dunántúl nyugati és az Alföld déli részén 15–17 fokig meledgett fel a levegő, ami kb. 10 fokkal magasabb ennek az időszaknak az átlagánál. Február végén, 25 után kissé mérséklődött a nappali meleg, de az ország nagy részén még mindig 12–14 fokot mértek.

Az éjszakák az évszakhoz képest nagyjából szintén enyhék voltak, több derült éjszakai azonban erős volt a lehűlés. Az egész hónap folyamán éjszakánként az ország túlnyomó részén fagypontra alá süllyedt a hőmérséklet, a fagy különösen a hónap utolsó harmadában több éjjel az ország egész területére kiterjedkedett. Február 20-ig a fagy a síkvidékeken többnyire –1, –3 fok körül váltakozott és csak ritkán fordult elő egy pár derült éjszakai (egy pl. 10 körül) az Alföld és a Dunántúl több vidékén –4, –6 fokos fagy. A hegyvidékeken 9-től 13-ig terjedő időszakban Kárpátalja és Erdély egyes vidékein –20, –22 fokos fagy is előfordult. 20-a után a túlnyomóan derült éjszakák zavartalan hőki-sugárzás következtében az éjszakai fagy fokozódott és a síkvidékeken is sokfelé mértek –4, –5 fokos fagyot. Végeredményben február hónapban országszerte magasabb volt a havi középhőmérséklet az átlagnál.

A csapadék havi összege valamennyi országszerte említsékre méltó területen meghaladta az 50 mm-t. Az országnak mintegy $\frac{2}{3}$ része a 25–50 mm-es csapadékövha esik. 25 mm-nél szárazabb kisebb-nagyobb foltok voltak főleg a Kisalföldön és az Alföld déli határszélein. Erdély déli részén, különösen Székelyföld legnagyobb részén.

A harmincéves átlaghoz viszonyítva az országnak kb. $\frac{2}{3}$ részén meghaladta a csapadék az átlagot és többfelé az átlag kétszeresét is megközelítette. Átlagon alul maradt a csapadék a Kisalföld nagy részén, a Dunántúl délnyugati részén, az Alföld déli felének nagy részén, így különösen Bácskában, továbbá a Körös–Tisza–Maros

szőgenagy részén és Erdély déli felének nagyobb részén, főleg a Székelyföldön. E területeken az átlag fele és az átlag között volt a csapadék.

A csapadék időbeli megoszlása a következő volt: 1-3-ig igen kiadós, különösen 2-án az országnak csaknem felén 20 mm-t is meghaladó esőt kaptunk. Utána 8-áig még naponta az ország kisebb-nagyobb része kapott csapadékot. Majd két száraz nap után 12-én ismét kiadós esőzés kezdődött s 17-éig naponta az országnak legalább fele kapott csapadékot. 18-a után a hónap végéig száraz időjárás uralkodott.

A csapadék síkvidékeken legnagyobb részben eső alakjában hullott le, a hegyvidékeken azonban gyakran volt havas eső és havazás.

A hótakaró a hónap folyamán a következőképpen alakult: Január végén az országnak több mint 3/4 részén 10 cm-nél vastagabb volt a hótakaró, a hirtelen beköszönőftt enyhe időjárás és a február első napjában megismétlődő kiadós esők következtében azonban a hótakaró rohamos pusztulásnak indult és az olvadás egyre erősebb méreteket öltött. A hónap végéig már a Dunántúlon és az Alföldön mindenütt eltűnt a hótakaró a földekről, s a Felvidéken is csak egy pár helyen volt még foltokban hó. Kárpátalján és Erdélyben is csak a magasabban fekvő völgyekben és fensíkokon volt összefüggő hótakaró.

A mezőgazdaság szempontjából február időjárása kedvező volt. Az enyhe időjárás lehetővé tette a gazdasági munkálatoknak megindulását, sőt a déli megyékben a kora tavaszi növények vetését is. A késő őszi vetések kikelésére és általában az őszi vetések fejlődésére is igen előnyös volt az enyhe időjárás. A huzamosabb időn keresztül tartó nappali olvadás és rákövetkező éjszakai fagyok következtében a vetések sokfelé felfagytak.

NYILTTER.

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Négy DOHÁNYPAJTA eladó.

Megtekinthetők Felfüggetlést ad 8340
CZIBAKHÁZÁN: Sváb Gyula Czibakházai Alapítványa
 Sárszeg, Budapest, V., Tűlör-u. 4. Tel.: 313-027
 Dóramajorban.

Gyógy- és ipari növények 8304

termelését díjtalanul irányítja, termelési szerződést köt Losonczy V. gyógy-növénygyártó és kereskedő, Budapest, XI. kerület, Bocskay-út 36. szám

TŐZSDE és KERESKEDELEM.

A gabona- és terménypiac helyzete.

A tavalyi termésű kenyérmagvakról nincs jelenteni való. A különféle terményekben is annyira csökkent az értékesítés, hogy a terménypiacon egy-egy üzletnapokon e héten egyáltalán nem volt forgalom. A rendkívül előrehaladt idény folytán a vidéki hetipiácokon is annyira megesappon a felhozatal órákban, hogy komolyabb mennyiség elhelyezésére az ország egyik vidékén sem került sor. A felajánlott kis tételeket pedig a helyi szükséglet részére vásárolták meg, úgyhogy az értékesítés terén a budapesti terménypiac szinte teljesen kikapcsolódott. Két héttel Péter és Pál előtt más években is forgalomszünet következett be, áll ez azonban különösen az idén, amikor a gazdasági év második felében úgyszólván mindenfajta termény iránt olyan érdeklődés nyilvánult meg, mint talán még soha. A nagtárak és raktárak menthatni minden gazdnál kiürültek, amit igazolni látszik az a körülmény is, hogy június elején a különféle terményekben és fűszermagvakban életbeléptetett magasabb termelői átvételi árak ellenére sem volt semmi mozgalmasság az árufelajánlás terén. Az esős időjárás folytán az érdeklődés tavaszi búkköny, muharmag, vetőköles és szudáni fűmag iránt továbbra is feltűnően élénk. Tavaszi búkkönyből csak egyes erdélyi állomásokról kínáltak kisebb tételeket, amelyeket kisalföldi rendeltetéssel vásároltak meg. Muharmagból némi felesleg kizárólag a Dunántúlról jelentkezett, amelyet a megállapított legmagasabb termelői egységáron kötöttek le főleg a Tiszavidékre. Természetesen sokkal nagyobb tételek is elhelyezhetők lennének, mint amennyi készáru áll rendelkezésre. Vetőkölesben hasonló a helyzet és a magkereskedelem közvetlenül a gazdaközönség rendelkezésére megmeglévő készleteit. Szudáni fűmagban áruhiány következtében egészen jelentéktelen a forgalom. Az ó-árak közül megemlíthetjük még a teljesség kedvéért a szőlőmagot, amelyből kocsirakomány-tételek kerülnek értékesítésre. A helyzet itt az, hogy a tavalyi áru, amely alatt az 1941. évi termésű értendő, csak nehezen talál vevőre, mert a minősége gyenge. Bihar és Szilágy vármegyékben aránylag nagyobb tételek is kaphatók, de pillanatnyilag az a minőség elhanyagolt és az ára névlegesen 13-14 pengő feladálomáson. Az 1942. évi szőlőmag szárítása sok helyütt a folytonos esőzés következtében egyre késik és így nem kerülhet a piacra jó áru, amely iránt pedig a kereslet igen élénk. Különösen Heves vármegyében, de Bihar és Szilágy vidékén is jelentékeny mennyiségek várnak értékesítésre, mihelyt a napos, meleg idő az áru szállítását lehetővé teszi. Olajszázalékunkat az ár ezidőszert 360-370 pengő.

Az idei termésű termények közül tovább élénkült a forgalom nyers zöldborsóban. Most már Pest megyéből, a Dunántúlról, a Tiszavidékről és a Bácskából is folytonosan érkezik mind a fővárosban, mind a nagyobb vidéki géopontokra nagymennyiségű áru, amelynek következtében az értékesítési árak tovább csökkentek. A pünkösdi ünnepek előtt 65-68 pengő volt a legalsóbb jegyzés, s ezen az áron dunántúli feladóállomásokról kötöttek tételeket. Új burgonyából is amnyira megelénkült a felhozatal, hogy a szükségletet zavartalanul kielégíti.

Az új gazdasági évben a közellátási miniszter május 29-én kiadott és azonnal hatálybalépett rendelete értelmében hatféle termény- és termékcsoportha foglalt és a beszolgáltatási kötelezettség szempontjából beszámítható árak megvásárlásának és felhasználásának irányítására, a forgalom ellenőrzésére, végül a készletek nyil-

vántartása céljából a 2980. M. E. sz. kormányrendelet alapján áruforgalmi központokat létesített. Mult heti számunkban erről a rendeletről részletesen beszámoltunk. Az első három áruforgalmi központ vezetőinek hivatalos kinevezésére rövidesen sor kerül, akik — mint hírlík — a következők lesznek: Az I. Gabonaáruforgalmi Központ vezetője: vitéz kiskökei Takách Gyula, m. kir. gazdasági főtanácsos, a közellátási miniszterium V. főosztályának v. főnöke, helyettese Vargha László dr., a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara v. igazgatója. A II. Hűvelyesáruforgalmi Központ főnöke: Glatz János dr. főosztályvezető, a Magyar Gabonakereskedelmi R.T. ügyvezető-igazgatója, aki évekkel ezelőtt a M. Kir. Buzahivatal vezetője volt, helyettese Sitkery Lajos, a Magyar Vetőmagkivitel R.T. cégjegyzője lesz. A III. Vetőmagáruforgalmi Központ vezetője: Marinovich László dr., a M. Kir. Kereskedelmi Hivatal igazgatója, helyettese pedig Eperjesy Adorján, a Magyar Vetőmagkivitel R.T. ügyvezető-igazgatója lesz.

Június 5-én járt le az egyes áruforgalmi központok kijelölt kereskedői kérvényeinek határideje. A kijelölések — mint a kiadott rendelet alapján ismeretes — háromféle kategóriában történtek: országos, megyei körzeti és helyi bizományosi kereskedői kinevezések. A Gabonaáruforgalmi Központ kijelölt országos kereskedői gyanánt ezeideig a következő fővárosi cégeket jelölte ki. A szövetkezetek közül: Futura, Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi R.T., Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Hangya Termelő, Értékesítő és Fogyasztási Szövetkezet. A bankérdekeltségek sorából: Gabonabevásárló R.T., Magyar Gabonakereskedelmi R.T. A magáncégek közül: Barázdá Mezőgazdasági és Kereskedelmi Kft., Bischoff és Alex, „Fruges” Terménykereskedelmi és Ipari R.T., Koós Elemér, ifj. Kovácsnay István és lovag Kriegs-Au Gyula. A megyei körzeti kereskedők csoportjában megtörtént már a cégek egész sorának a kijelölése is.

Az európai gabonapiaci helyzetről aránylag kevés jelentés érkezett. A közellátó aratással kapcsolatban az új felemelt búzaátvételi árak Olaszországban a következők: Észak- és Középtájiában 285, Délolaszországban 280, a szigeteken 315 líra métermázsánként. Finnországban ugyancsak felemelik a gabonaméteket átvételi árát a mult évvel szemben átlagban 25-30 százalékkal.

A lengereutli terménypiacok árfolyamai: Chicagóban a búza júliusra 143, szeptemberre 144, a rozs júliusra 95, szeptemberre 97, a kukorica júliusra és szeptemberre 105, a zab júliusra 63 és szeptemberre 62 cent bushelenként. A winniepegi gabonahatáridős piacon a búzát júliusra 99, a rozst júliusra 86, az árpat júliusra 64 és a zabot júliusra 51 centtel kötötték.

Allatpiaci szemle.

A budapesti vágómarhapiacra, amint azt a legutóbbi polgármesteri jelentés is közölte, gyenge minőségű és aránylag kevés vágómarha érkezik. Bár a vágómarhák száma több héten keresztül majdnem elérte a bekebeli felhajtást, a silányabb minőség és rosszabb hűskihűtés miatt a fogyasztási szempontból nem jelent azonos mennyiséget; kevesebb húst jelent. Ezenkívül a sertés és birkahús hiánya következtében a marhahús iránt ismét fokozott a kereslet.

A vágómarha igénybevétellel kapcsolatban ismételen panaszok merültek fel. Ezek közül a legsúlyosabbak azok a sérelmek, amelyek a kivételre kijelölt vármegyékben érkeztek az országos gazda-érdekképviseletekhez és a MÁESz vezetőségéhez. Jogosan sérelmezik a gazdák, hogy állataikat nagyobb távolságokról is bizonyos napra berendelik az igénybevételre, és később a fűlbélyegzésre ismét elővezették, végül az elszállítás kapcsolatban berakáshoz a gazdának harmadszor is fel kell vágómarháját hajtani. Tekintettel arra, hogy a legnagyobb tavaszi munkaidőben egész napokat vesznek el hiábavaló ácsorgással ezáltal a gazdaközönségtől, a MÁESz utasította a kirendeltséget, hogy a

A Magyar Lovaregylet
 június 21-én (hétfőn) d. u. 3³⁰ órakor
 a budapesti lóversenytér nyergelőjében

telivér lóárverést tart.

Árverésre kerül 8377
 100-on felül 2 éves és idősebb versenyló.

Részletes katalógust küld a
 MAGYAR LOVAREGYLET
 TITKÁRSÁGA
 Budapest, IV., Széputca 3.

TELEFON: 18-92-21 és 18-34-92.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GYÓGYFÜRDŐI

A
SZT. GELLÉRT RUDAS SZÉCHENYI és SZT. IMRE

RÁDIUMOS, KÉNES, RÁDIUMEMANÁCIÓVAL TELITETT GYÓGYVIZEI. MINDNYÁJUNK EGÉSZ SÉGÉT SZOLGÁLJÁK!

LYAM.
 en 150 drb
 bocsatott
 m. kir.
 i kerületi
 atással,
 zdakörök,
 al haszná-
 nőzzék ki.
 Kamara egy
 rási gazdasági
 irdet. A meg-
 mi rendszerű
 lynak, a külső
 lánál a XI.3.
 pályázati ker-
 téhez (Ungvár)

országos Gaz-
 kézők keresnek
 f. földszint 8.)
 yalagos béres,
 t. Cilió-t 23.)
 zelőnek. Ágos-
 lakatos, moz-
 ntai (Szolnok,
 etetig irécai
 yei gazdasági
 al. Fekete Fái
 éves, öskeresz-
 mon 243 hsz.)
 t Imre (Csik-
 oyács (patkó)
 Czizer József
 33 éves, nos,
 nyitványokkal
 zik akár havi-
 ván ny. MÁV
 t: 94-32-49)
 csolatos (mag-
 tra ajánkozik,
 amás Gyuláné
 kedelmi iskolai
 ter (Kaposvár,
 adalomba vagy
 k Mihály (cím-
 tisz, nagyobb
 b bizonyítva
 tejs gulyást.

ruár hónap
 volt, mint
 b mint 2/3-a

és február-
 mindenütt
 hőmérséklet.
 részekben +5,
 gedett fel a
 urakadott.
 a handóult
 nt egy héten
 a hegyvidé-
 egedés és 10
 Február 20
 tetekek öltött
 10-14 fokot
 felé, különö-
 részein 15-17
 kkal maga-
 ruár végén,
 eleg, de az
 t mérték.

részt szintén
 en erős volt
 akánként az
 lt a hőmér-
 harmadában
 erjeszkedett.
 yire -1, -3
 elő egy pár
 és a Dunán-
 egyvidékeken
 és Erdély
 fordult. 20-a
 rtalan hőkí-
 okozódott és
 okos fagyot.
 zerte maga-
 nál.

országrészen
 0 mm-t. Az
 csapadéköve
 ltoók voltak
 határszélein,
 legnagyobb

rszágnak kb.
 és többfelé
 gon alul ma-
 a Dunántúli
 nagy részén,
 iszá - Maros

fülbélyegzést lehetőleg a kijelölés alkalmával végezzék el, ami által megrövidítik az igénybevételi eljárás idejét is. Abban az esetben, ha bármely kereskedő ellen a szarvasmarha igénybevételénél során oly panasz érkezik, hogy az állatot nem a gazda községében vagy a legközelebb eső hivatalos mázsán vette át, a közellátási hivatal utasítására jogosítványát azonnal megvonják.

Örömmel közölhetjük, hogy a közellátási miniszter a gazdák régi kérelmének helytadva, a legújabbban megjelent 108.510/1943. számú rendeletével intézkedett az 1943. március 10-től igénybevett vágómarhák és vágóbivalyoknak a beszoállításási pontokba történő beszámitása iránt. A rendeletet lapunk más helyén részletesen ismertettük.

Amint már a múlt szemlémben beszámoltunk, a közellátási miniszter az Állatforgalmi Központ felállítását rendelte el. Az Állatforgalmi Központ azonban nem jelenti új szerv felállítását, mert a Magyar Állat-értékesítő Szövetség kapott megbízást a központ megalkotására.

A budapesti sertésvásár felhajtása továbbra is szűk keretű. Egyre kevesebb uradalmi tétel érkezik. A felhajtást legnagyobb részt vegyessúlyú szedett sertések teszik.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonaneműk. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1943 június 10. Az 1942. évi termésű gabonaneműeknek a 4100/1942. M. E. számú rendelettel megállapított termelői ára az ország bármely feladóállomásán, 100 kg-kint, pengőben, vasúti kocsiba vagy uszlyba, vagy a malom raktárába, az eladó költsége legfeljebb 15 tonnás tételben berakott árura vonatkoznak. **Búza:** 78 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 30—; rozs: 71 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 28—; árpa: takarmányárpa 65 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 24-50, sörárpa, legalább 65 kg/hl-súlyú, közönséges 29—, elsőrendű 30—, kiváló 31—, kopaszárpa 50—; zab: 41 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 27—; kukorica a szeptember 27-én megjelent 97.100/1942. K. M. sz. rendelet szerint vasúti kocsiba vagy uszlyba rakva q-kint: szemes, legalább 15 tonnás tétel, legfeljebb 15% víztartalommal 23-50.

Külföldi termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1943 június 10. Az 1942. évi termésű külföldi mezőgazdasági terményeknek a 90.000/1942. K. M. számú rendelettel megállapított legmagasabb termelői ára 100 kg-kint, pengőben a következő: köles, fehér, vörös, szürke, japán, szokványos 33-60; hajdina, 60 kg/hl-súlyú, hántolatlan, szokványos 37-60; repcemag, káposzta- vagy repérepce, szokványos 68—; vadrepcemag, legfeljebb 5% keveréssel 52—; lenmag, olajgyártásra, szokványos 75—; napraforgómag, fehér, szürke, csíkos, szokványos, enyhén dohos 50—; tökmag, szokványos 60—; enyhén dohos 65—; szójabab, szokványos 60—; kendermag, szokványos 120—; rostkendervetőmag, 96% tisztaságú és 85% csiraképes 150—; gomborkamag, 96%-os tisztaságú 65—; mák, legfeljebb 2% idegenanyag-tartalommal 181—; mustármag, legfeljebb 2% idegenanyag-tartalommal, fehér 169—; fekete 109—; kőmennyag, legfeljebb 2% idegenanyag-tartalommal 398—; koriander, legfeljebb 2% idegenanyag-tartalommal 89—; borsó, legfeljebb 2% idegenanyag-tartalommal, hántolatlan, előzsisikmentes, Viktória 54-60, expressz 46-60; lencse, előzsisikmentes, legfeljebb 5% idegenanyaggal és lébaszettel, kisszemű 55-60, közepes 65-60, nagyszemű 75-60; erdélyi lencse, természeténél fogva előzsisikmentes, bármely háromszéki és udvarhelyvármegyei feladóállomásán 75-60; bab, legfeljebb 2% idegenanyag-tartalommal, fehér, szokványos és gyöngy 60-60, fehér hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűrj és egy színű szines 65-60; tarka, vegyes és egyéb 57-60; búkköny, 96% tisztaságú, szösös 115—; pampon 51-60, tavaszi 41-60; csillagfűrj 96% tisztaságú, édes 36-60, keserű 29-60; tavaszi és őszi takarmányborsó, 94% tisztaságú 61-60; szegesborsó, 95% tisztaságú 41-60; lóbab 95% tisztaságú 51-60; lóheremag, nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalommal 230—; erdélyi lóheremag, nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalommal 240—; lucernamag, nyers, arankás, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% lóheretartalommal 385—; baltacimnag, hámozatlan, 90% tisztaságú, legfeljebb 2% vértümag-tartalommal 80—; biborheremag, 95% tisztaságú 150—; fehérheremag, 94% tisztaságú, legfeljebb 2% svédheremagtartalommal 360—; komlóslucernamag, 95% tisztaságú 200—; korcsheremag, 94% tisztaságú 340—; nyúlzapukamag, 90% tisztaságú 220—; somkórómag, fehér, 94% tisztaságú 150—; szarvaskeremag, 94% tisztaságú 260—; muharmag, 95% tisztaságú 40—; szudáni fűmag, 95% tisztaságú és 80% csiraképes 70—; csibehermag, 96% tisztaságú és 90% csiraképes, őriás 55—, aprószemű 50—, csirok, 95% tisztaságú, seprőcsirok 28—, cukorcsirok 40—.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete magostályának heti jelentése.) 1943 június 11. A magpiac, az idény végének megfelelően, teljesen üzletlen. Az érdeklődés már inkább az új termés felé fordult. Kötés csak kevés léte. A hüvelyesek piacát is a teljes lanyhaság jellemzi, mindössze az elmúlt évben kötött exporttétel maradványait bonyolítják le a cégek. A terméskilátások az utóbbi napokban valamivel javultak; a további fejlődéshez azonban meleg, szép időre van szükség.

Burgonya. A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés a közellátási miniszter rendelete alapján december 11-től kezdve további intézkedésig a termelőknek budapesti paritásban q-kint értékre válogatott nyári rózsaburgonyáért 22-50, Gullabáért 22—, Öszirózáért 21—, Elláért 18-50, Wohltmannért 17—, Krügerért 16—, ipari Wohltmannért 15-50, ipari Krügerért 15— pengőt fizet, feladóállomás, vagonba vagy hajóba rakva. A megállapított árból feladóállomás és Budapest-Nagyvásártélen távolságnak megfelelően 250 km-nél közelebb fekvő állomásokon a 15c, 250 km-nél messzebb fekvő állomásokon a 16c kocsiosztály fuvardíja, hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le. — Az úrburgonya ára. A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés a közellátási miniszter rendelete alapján május 26-tól kezdve további intézkedésig a termelőknek budapesti paritásban 1943. évi termésű mosott úrburgonyáért q-kint 104 pengőt fizet, feladóállomás, vagonba vagy hajóba rakva. A fent megállapított árból Budapest-Nagyvásártélen és berakóállomás közötti távolságnak megfelelően vasúti szállításkor a 13/a kocsiosztály fuvardíja, a hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

Budapesti préselttakarmány- és számaárak. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.) A jöszetvárosi pályaudvaron 1943 május 31-én és június 2-án jegyzett nagykereskedelmi árak: Rétiszéna, Ia 12-75—12-85, IIa 11-50—11-60, IIIa 9-65—9-75, muhar-

széna, Ia 12-50—12-60, lucernaszéna, Ia 15-75—15-85, lóhereszéna 14-25—14-35, baltacimuszéna 13-50—13-60, zabosbúkkönyszéna 13—13-10, tavaszi szalma 9-35—9-45, rozszalma 8-95—9-05, búzaszalma 8-75—8-85 pengő kg-kint.

Állatok és állati termékek.

Vágómarhavásár. A vágómarhavásárt a 162.000/1942. illetve 15.500/1943. K. M. számú rendeletek állapították meg. (Lásd „Köztelek” múlt évi 47., illetve f. évi 10. szám.) A rendes etetés és itatás után mért vágómarha legmagasabb és legalacsonyabb termelői ára (8% súlylevonással), illetve zárójelben a MÁÉSZ által Budapesten fizetendő árak: Ökör, Ia 1-70 (1-83), IIa 1-50 (1-63), IIIa 1-30 (1-42), csontozni való 1-10 (1-22); bika, Ia 1-65 (1-78), IIa 1-45 (1-57), IIIa 1-25 (1-39), csontozni való 1-05 (1-17); tehén, Ia 1-60 (1-73), IIa 1-40 (1-52), IIIa 1-20 (1-33), csontozni való 1— (1-12); bivalyökör, Ia és IIa 1-30 (1-41), IIIa 1-20 (1-32), csontozni való 1— (1-11); bivalybika, Ia és IIa 1-25 (1-36), IIIa 1-15 (1-26), csontozni való —95 (1-06); bivalytehén, Ia és IIa 1-20 (1-32), IIIa 1-10 (1-22), csontozni való —90 (1-02) pengő kilogrammonként.

Borjúvásár. Az élőborjúárakat a szeptember 24-én megjelent 97.800/1942. K. M. sz. rendelet szabályozta (l. „Köztelek” múlt évi 39. szám), amely szerint az ország egész területén, a rendes etetés és itatás után mért legmagasabb termelői ár, 6% súlyengedmény levonásával, I. oszt. 1-70, II. oszt. 1-60 P élősúlykg-kint.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfővárosi állatvásárok és körvágóhídnak igazgatóságának jelentése.) 1943 június 11. Árak: Csikó 500—2500—, könnyű kocsi 850—3010—, igás kocsi, nehéz 800—4000—, igás kocsi, könnyű 500—2180—, alárendelt minőségű ló 250—500—, szárnár 570—580—, vágó ló 150—540— P darabonként.

Sertésvásár. A sertések termelői árát a július 23-án megjelent 89.200. K. M. sz. r. állapította meg. (L. „Köztelek” múlt évi 30. szám.) E rendelet szerint a szimulánzózt és ivartalanított (beállítani való) sovány sertések legmagasabb ára, ab gazdaság, az egész országban: 25 kg-os és nehezebb, de 30 kg-nál kisebb súlyú kg-kint 3-20, 30—35 kg-os 2-95, 35—40 kg-os 2-75, 40—45 kg-os 2-60, 45—50 kg-os 2-48, 50—55 kg-os 2-40, 55—60 kg-os 2-32, 60—65 kg-os 2-26, 65—70 kg-os 2-20, 70—75 kg-os 2-15, 76—80 kg-os 2-10, 80—85 kg-os 2-06, 85—90 kg-os 2-02, 90 kg-os és nehezebb 2—. Levágásra eladott, 12 órát koplatott, fiatal élősertések termelői ára: 145 kg-os és nehezebb 2-10, 130—145 kg-os 2-05, 115—130 kg-os 2-02, 100—115 kg-os 1-98. Szedett sertés 100 kg-os és nehezebb, fiatal 1-94, sorkasított 80 kg-os és nehezebb 1-98. A 145 kg-os és nehezebb, előbbiekhöz nem tartozó sertés 1-92, a 145 kg-nál könnyebb, előbbiekhöz nem tartozó 1-86, Öreg koca ára súlykategóriák szerint 4 fillérrel, a kaniói sertés pedig 8 fillérrel alacsonyabb. A 100 kg-nál könnyebb zsirsertés és a 80 kg-nál könnyebb hüssertés 1-90 pengő kg-kint.

Tenyészmarhák és jármosok. (A Magyar Mezőgazdák Állat-értékesítő R.-T. vásári jelentése.) 1943 június 11. Ia belföldi jármos-ökör és beállítani való tinó (tarka), 580—680 kg-os, a belföldi jármos-ökör és beállítani való tinó, 480—680 kg-os és Ia fehér jármos-ökör 2—2-30, 1½ éves üsző és fiatal hasas és frissfésű tehén 2-50—3— P kg-kint.

Tej és tejtermékek. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.) A nagyvásártélen és a vásárcsarnokokban 1943 május 31-től június 5-ig jegyzett árak aranypengőben: Teljes tej (kicsinyben) literje —52; lefölözött tej (kicsinyben) literje —18; tejfel 2-10; teavaj (tömb) kg-ja, édes tejszínből készült 6-60; pasztörözött tejszínből készült 7—; főzővaj kg-ja 6-60; tehéntúró, 15% zsirtartalmú, kg-ja 1-40, 35% zsirtartalmú 2-20, sovány tehéntúró 1-20, juhtúró kg-ja 3-50; trappista sajt, kövér, kg-ja 4-10, félkövér 2-95; emmentáli sajt kg-ja 4-95. A forgalom közepes, az árak változatlanok.

Juhgomolya. Az OMTK a kizárólag teljes juhtejből tejtúróval készített, legfeljebb 50% víztartalmú és szárazanyagában legalább 52% zsirtartalmú, egészséges, érett (legalább egyhetes), szikkadt, elsőrendű juhgomolyáért a legmagasabb termelői árát, kg-kint 3 P-t fizet. Ez az ár mint termelői ár értendő, a vasúti fuvar tehát és — ahol ilyen költség felmerül — a gyűjtési költség már az OMTK viseli. Minőségi és mennyiségi átvétel a központ budapesti telepén történik.

Budapesti halpiac. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.) A halpiacot és a vásárcsarnokokban 1943 május 31-től június 5-ig jegyzett árak kg-kint, aranypengőben: Ponty, élő, nagyság szerint 5-40, jegelt, nagyság szerint 5-10, harcsa, jegelt, nagyság szerint 8—12—.

Baromfi és tojás. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.) A nagyvásártélen és a vásárcsarnokokban 1943 május 31-től június 5-ig jegyzett árak kg-kint aranypengőben. **Élő baromfi:** Csirke 4-60; tyúk 4-10; ruca, sovány (kicsinyben) 4-80; pulyka 4-40; gyöngyös (kicsinyben) 4-60. **Leölt baromfi:** Tyúk, bélé 4-60; csirke, bélé, Ia 5-40; ruca, kövér, Ia 4-80—4-88; liba, kövér, Ia 5-08; libamaj, kicsinyben, 45 dkg-on felül 18—, 45 dkg-ig 16—, 30 dkg-on alul 12—; pulyka 4-60. A forgalom közepes, az árak változatlanok. **Tojás:** friss, osztályozatlan, eredeti 5-08, kiolvasva 5-16. A tojás-forgalom közepes, az árak változatlanok.

Különfélék.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.) A nagyvásártélen és a vásárcsarnokokban 1943 május 31-től június 5-ig jegyzett árak q-kint, aranypengőben. **Zöldség:** Sárgarépa, Ia 28—32—, IIa 20—26—, zöldjével (100 csomó) 7—50—; petrezselyem, Ia 50—54—, IIa 36—46—, zöldjével (100 csomó) 20—60—; zeller, zöldjével, újdonság (100 db) 40—120—; karalábé, zöldjével (100 db) 8—40—; karfiol, levéllel, újdonság 200—600—; vöröshagyma, zöldjével, kicsi (100 csomó) 6—16—, nagy 12—40—; fokhagyma, zöldjével (100 csomó) 15—100—; fejes káposzta, újdonság 180—250—; kelkáposzta 50—260—; fejes saláta, szabadföldi (100 fej), Ia 14—35—, IIa 6—20—; torma, nemesített, Ia 180—250—, IIa 80—100—, erős 40—80—; burgonya, új 113—; champignon gomba, Ia 800—1100—, IIa 550—1000—; fekete. Jánosnap retek (100 csomó) 20—70—, hónapos retek, szabadföldi (160 csomó) 10—60—; uborka, újdonság 200—500—; zöldpaprika, újdonság, (100 db), tölteni való 16—100—; apró, hegyes 8—50—; tök, főzni való, újdonság 140—400—; pa adicsom, újdonság (kg-kint) 8—16—; zöldbab, újdonság 300—1200—; zöldborsó, hüvelyes, újdonság 70—180—; rebarbara 40—140—; spárga, extra, szőlő 350—450—, szőlő 300—350—, Ia 150—320—, IIa 80—180—, vékony, levesnek való 20—100—; paraj, tisztított 50—140—, gyökere 70—110—; sóska, szabadföldi 40—160—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. **Gyümölcs:** Cseresznye, fekete, ropogós, nagy (kicsinyben) 400—500—, apró 250—390—; fekete, egri, nagy 200—400—, apró 120—300—; piros, ropogós, nagy 200—400—, apró 100—260—; sárga, ropogós, nagy 160—220—, apró 100—160—; szamóca, különleges minőségű, nemesített, kerti 400—800—, szamóca, kerti, nemesített, fogyasztási, Ia 250—600—, IIa 120—380—; egres, éretlen 120—220—. A forgalom közepes, az árak csökkentek.

Egyéb mezőgazdasági termények és termékek. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának jelentése.) 1943 május 31-től június 5-ig jegyzett árak aranypengőben: Paprika, csemege, csipősségmentes 6-28, csemege 6-28, édesnemes, csipősségmentes 5-68, édesnemes 5-68, félédes 4-68, róza 3-88, erős 3-08 pengő nagyban, kilogrammonként. Szimzéz (kicsinyben) 4-10 pengő kilogrammonként.

Borpiac. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Borértékesítő Szövetkezetének jelentése.) 1943 június 8. A borpiac szűk. A minőségi borpiacokon, ahol fagykár nem volt, a kínálat fokozódott. Ezzel szemben az Alföldön a termelők a fagykár után erősen visszatartották boraikat, ami az árak emelkedésére vezetett. Kistermelőknek 18 filléren alul bort venni, ab termelőpince alig lehet, uradalmi tételért azonban 19—20 fillért kérnek. A melegre fordult és az idők egyelőre a szőlőkre is kedvező és országos átlagban a terméskilátások kellegitők.

Szesz. Az egyedűrságnál az összes szeszféleségekben a forgalom e héten is a megállapított kereteken között mozgott és az árak nem változtak.

Gyümölcsipálka. A gyümölcsipálkapiacra a helyzet e héten sem változott. A forgalom szűk kereteken között folyt le, mivel a főzdek részéről nem volt nagy kínálat. Csak törköly és szilviorumban volt kisebb tételben forgalom, változatlan árakon.

Országos állatvásárok. (1943 június 14-től 21-ig.) Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt kiütő okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos ezért az illető közég előjárásához fizetett válaszkérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és állatfelhajtás lesz-e? **Június 14-én:** Jászárokszállás, Kisvárd, Martonvásár, Nágocs, Nagybaracska, Nagyigmánd, Sárborád, Szécsény. **Június 15-én:** Apostag, Bátaszék, Berzence, Csurgó, Dunaföldvár, Egerár, Fertőszentmiklós, Fülöpszállás, Gyergyószentmiklós, Irsa, Kaposmérő, Kerkeszentmiklós, Kocsér, Kolozsvár (két nap), Losonc, Lováspatona, Mágocs, Mihályi, Nagyborzöny, Nagyodbrony, Pécsvárad, Ráckeve, Rajka, Répceszentgyörgy, Rozsnyó, Szécsény, Székelyudvarhely, Szerednye, Tata, Tinnye, Tiszaszentimre, Törökgyöngy (kisállatfelhajtás nincs), Verebély, Zalalövő, Zalazántó, Zalavár. **Június 16-án:** Adony, Barót, Kassa, Kürt, Lenzyeltóti, Mezőkovácsháza, Nagyköny, Olaszliszka, Polgár, Sármaság, Siófok, Szekesfehértár, Tiszaujváros, Zagyvarékás, Zsibó. **Június 17-én:** Bodrogkeresztúr, Eleds, Haghó, Nemesvid, Paeca, Süttő, Szarvas (marhavásár), Ungvár. **Június 18-án:** Békés (két nap), Csenger, Hetes, Makó, Szabadhidvég, Szarvas (lővásár). **Június 19-én:** Győr (lővásár, két nap), Kiskunmajska, Lenti, Magyaracseke, Nyírábrány. **Június 20-án:** nincs állatvásár. **Június 21-én:** Avasszélőfalva, Babócsa, Battonya, Békéscsaba (marhavásár), Bethlen, Bükköd, Csögle, Dunapente, Dunazekcső, Érsekújvár, Feketeardó, Győr, Gyulakeszi, Hajdúdoros, Jászalsószentgyörgy, Jászapati, Jászó, Kadarkút, Kéthely, Kóka, Mezőkövesd, Mohács, Mór, Munkács, Nagykapornak, Nagyszőlős, Nagyvásony, Ócsa, Ökörmező, Párkány, Pasztó, Ricsé, Rimaszék, Siklós, Szabéd, Szentgotthárd, Szob, Técső, Tokaj, Tolnánémedi, Toponár, Túrkeve.

Gazdaérdekeket szolgál, ha biztosításait a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél adja fel. Gazdák alapították, gazdák vezetik! Kartelen kívül. (Fűz, jég, állat, élet stb. biztosítás.)

A Gazdák Biztosító Szövetkezte erőteljes kifejlődése agrárérdek. (Fűz, jég, állat, élet stb. biztosítás.)

Többszörös terhet könnyen szállít kombináltkerékű **ZELENSKI-kocsival** Sárban nem süllyedsz!



Teherautó-pótkocsik és karosszériák.

Gróf ZELENSKI RÓBERT Gépgyár Kft.
Pestszenterzsébet, Mikezách-utca 18. sz. Telefon: 147—212, 347—566

„MÁTYÁS-ZÚZÓ”

legmodernebb egyetemes őrlő-, szártépő- és silótöltő-gépek.

Üzemközben cserélhető szitákkal és metszőkésekkel.

Alacsony fordulatszám.



Újdonság!

Napraforgófejtőgép

Magyar szab. 131.462. szám.

kombinálva tengerimorzsoló és borsócséplő berendezéssel.

Gyártja és szállítja:

HERCZEGH GYULA

földbirtokos napraforgófejtőgép gyára
SOLT Pest megye.

Árajánlatot és részletes leírást kívánatra készpénzzel küld.

TELEFON: 19. sz.



Eladó
KARCAGON **316** katasztrális hold föld megfelelő épületekkel.
Cím: Dr. KARCZAG SÁNDOR ügyvéd Karcagon. 8373



FAG GÖLYÖSCSAPÁGY-KÉPVISELET
HESZ ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-ÚTCA 22.
TELEFON: 142.166 és 331.716. Székhelyünk: FAG BUDAPEST

Termeljünk gomborkát

(sárga repét) a kiszántolt területeken szerződéses alapon.

Termelési utasítása:

Talajban nem válogatós, minden földben megterem (ahol a rozs megterem), a homokos talajokat nagyon szereti. Felőlése nagyon gyors, a vetéstől számított 100 nap alatt aratható. Rovar nem bántja és növényi kártevői nincsenek. Aratása nem kényes, csak ha nincs túlsó, nem pereg. Igen értékes másodtermény, tartalma is vethető. Kat. holdanként 7 kg gomborkát 12-18 cm sortávolságra, 1,5-2 cm mélyre vetnek. Aratása nem kényes, mlör beelő sárgulnak, aratható kézikaszállyal vagy géppel egyaránt. A learatott gomborkát azonnal kővébe kötjük és a kővéket sátrakba rakjuk (mint a kender). A csomókat kellő száradás után ponyvás szekéren behordjuk és elcsépeljük. Termés a tavaszi vetésnél 6-8 q, míg a tarló utáni vetésnél 4-5 q kat. holdanként. Gomborkavetésnél 1 q búzaegységre = 200. Kőlesővetőmag. Biztosított minimális átvételi ár 65.- pengő az feladóállomás.

A kötelező % vetésterületbe 1 kat. hold 1/2 kat. holdnak számítatik be

SCHULLER JENŐ ÉS IMRE magtermelő

Budapest, V., Széchenyi-rakpart 7, III. 1. Telefon: 327-571

40-45 HP TRAKTOR

generáljavított NEUMAYER-gyártmányú, villanyvilágítással, esetleg 4-6-osvasúti Eberhardt-ekével
azonnal szállítható.
Kisebb traktorra becserezjük. 8385
Szántógépkereskedelmi Kft.
Budapest, V., Sziget-utca 11. Telefon: 291-361

Csepeg az istállója?

A szabadalmazott **Autoventor** folytonszellőző motornélküli **szárazzá és páramentessé teszi. Malacfiatartónál ökörs, tehén, ló, birkaistállóknál egyaránt nélkülözhetetlen**
VADAS MIHÁLY okl. mérnök
hűtő- és szellőzőberendezések vállalkozó
Budapest, VII., Damjanich-u. 36. Tel.: 220-051 8346

Hirdessen lapunkban, biztos eredmény!

Arató-gépek 3 darab eladó k. kéveköto.

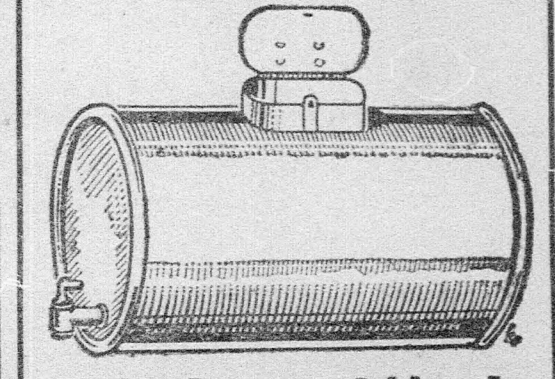
Cím: Dr. HOLOTA JÁNOS
Budapest, VI., Benczúr-utca 28. 8383

Fejős és hasas teheneket, tenyésztőszőket

szállítok uradalmaknak napi árban megállapodás szerint.
Fuchs Jenő tenyészállatkereskedő
Újpest, Szent István-tér 17.
Telefon: 494-327. 8325

Tolna-ozorai gazdaságban eladó:

1 drb 5 éves kiváló származású angol félvér tenyészmén
20 drb törzskönyvezett angol félvér fiatal tenyészkanca
10 drb 3-4 éves ménesbéli félvér csikó
20 drb 2 éves hazai fésűs tenyészkos
20 drb 3/4 éves törzskönyvezésre előjegyzett berkshírei kan.
8372 Jóságigazgatóság Tolna-Ozora.



Lajtok, tartályok, fa- és vashordók
Félgelönyösebben beszerezhető k
Fémipari és Kereskedelmi Vállalat kft.
Budapest, XIII., Váci-út 69. Tel.: 291-764 8358



Ceretan-nal pácolom

a búza-, árpa- és a rozsvetőmagot.

Bayer NÖVÉNYVÉDELMI SZEREK ELOSZTÓJA:
TILLINGER GYÖRGY, Újvidék, Búza-tér 19. Távbeszélő: 3919.

A nagykereskedők szíves figyelmét felhívjuk a **Bayer Ceretan** porcsávázószer szükségletük mielőbbi fedezésére.

Grosso-előnyaránylattal és további felvilágosítással készpénzzel szolgál a **Tillinger György cég,** mint a BAYER növényvédelmi cikkek magyarországi elosztója, Újvidék, Búza-tér 19. 8368

Birtokokat, bérleteket keresünk

tagjaink és megbízóink részére minden nagyságban; birtok-parcellázási vállalkozó.
Farm Mezőgazdasági Szövetkezet
Budapest, IV., Váci-u. 65. 8357

Csépléshez, gőzzántáshoz, kazántüzeléshez, házfűtéshez

Tatai szén és brikett

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
Budapest, V., Zoltán-u. 2.

OLYAM.

szárazgubóságának...
1943 május...
Zöldség...
100 csomó...
46...
100 db...
40...
karfiol...
zöldjével...
kicsi...
magya...
180...
250...
100 fej...
180...
250...
13...
champignon...
fekete...
jánosnap...
100 csomó...
paprika...
8...
50...
tök...
100 db...
kg-kint...
dörzslő...
párga...
20...
11a...
80...
tisztított...
50...
100...
140...
160...
Cseresznye...
fekete...
250...
330...
piros...
ropogós...
nagy...
fontos...
minőség...
megesett...
fogysz...
s...
éretlen...
120...

(Budapesti szék...
31-től június 5-ig...
cipő...
8...
édesnemes...
568...
kilogrammonként...

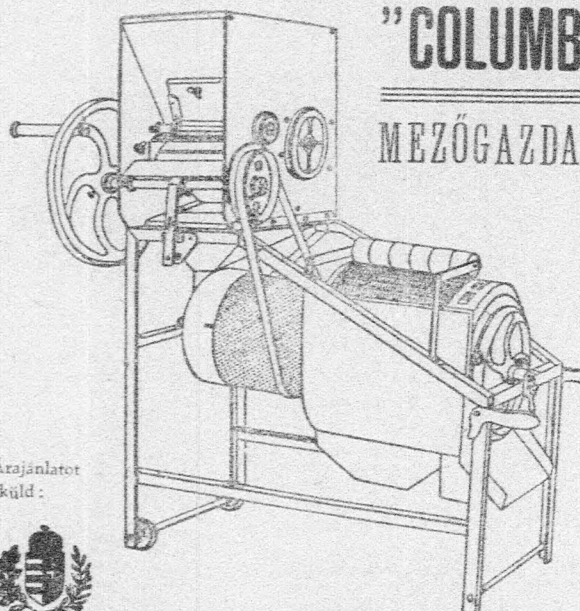
érték...
Szövet...
A minőség...
bor...
Ezzel szemben...
visszatartották...
Kistermelők...
18...
aradalmi...
tétel...
és...
idő...
egyelőre...
látások...
kielegítő...

gekben a forgalom...
és az árak nem...
helyzet e héten...
le, mivel a főzdek...
szilviumban volt...

(ig.) Nem egyszer...
okok miatt nem...
erőség...
fizetett...
latfelhajtás...
lesz-e?
tonvásár...
Nagocs...
június 15-én...
Egerág...
Fertő...
Irsa...
Kaposmérő...
Losonc...
Lövész...
brony...
Pécsvár...
Szekelyudvar...
Örköppány...
Kis...
Zalavár...
június...
Mezőkovács...
K...
Szekesfehértár...
Bodrogkeresztúr...
rhavásár...
Ungvár...
akó...
Szabadhidvég...
nap)...
Kiskunmajs...
nincs...
állatvásár...
Pékésaba...
marha...
maszekesó...
Érsek...
ormény...
Jász...
ly...
Kúka...
Mező...
Nagyszőlős...
Nagy...
Pécs...
Rimaszecska...
Kaj...
Tolna...
némedi...


ait a Gazdák...
gazdák alapít...
m kívül...
tosítás.)
K ft.
47-566

"COLUMBA-BÉBI"
MEZŐGAZDASÁGI TRIÓR



konkolyoz,
osztályoz,
a búzából
a rozsof is
kiválasztja.

Árajánlatot
küld:



MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM.

ZSÁK PONYVA Kévekötelek
kötélárak
különbéle
papírzsákok
szőlőkötöző
fonalak

eladás,
kölcsönzés.

legelőss és legmegbízhatóbb szállítója:

Mezőzsák

Részvénytársaság
Budapest, V., Perczel Mór-utca 2. Telefon: 118-567, 121-528
Alapítva: 1910. évben. Sürgönycím? Mezőzsák

Uradalom részére

**50 drb
tehenet
vennék,**

amely egy éven belül 100 darabra
emelhető. Tejre reflektálok, évek
mulva földben is lehet vissza-
fizetni. „Reális üzlet 8366” sz.
jeligén a kiadóhivatal továbbít.

OPTIMUS
kézi tűzoltókészülék sok más
műszaki cikkel egyetemben

kapható
Gerő Sándor műszaki nagykereskedőnél
Budapest, VI., Óutca 21. Telefon: 315-172.

**Külön engedély nélkül
szállít
traktor- és hengerolajat**

Holitscher Zsigmond és Ta.
Budapest, V., Kálmán-u. 16. Tel.: 323-720.

Unverzálts silótöltőgépek
elevátorral és elevátor
nélkül zúz, vág és tép.
R é p á t v á g.




Készíték vasból gép- és kézi hajtásos széna-,
szalma-, len-, olrok-

SAJTOLOKAT
mely könnyebben,
gyorsabban, súlyosabb
bálákat sajtol az eddi-
gieknél. Gyártok barna-
szén-generátorokat.

**BARTKO GYÖRGY
GÉPÜZEME**
Budapest, XIII.,
Szegedi-út 48.
Telefon: 498-374.

Víztisztítás

Vastalanítás
Mangántalanítás
Savtalanítás
S z ü r é s
L á g y í t á s

**KNUTH K. MÉRNÖK
ÉS GYÁROS**
Budapest, VII., Garay-utca 10.
Telefonszám: 224-801, 228-036.

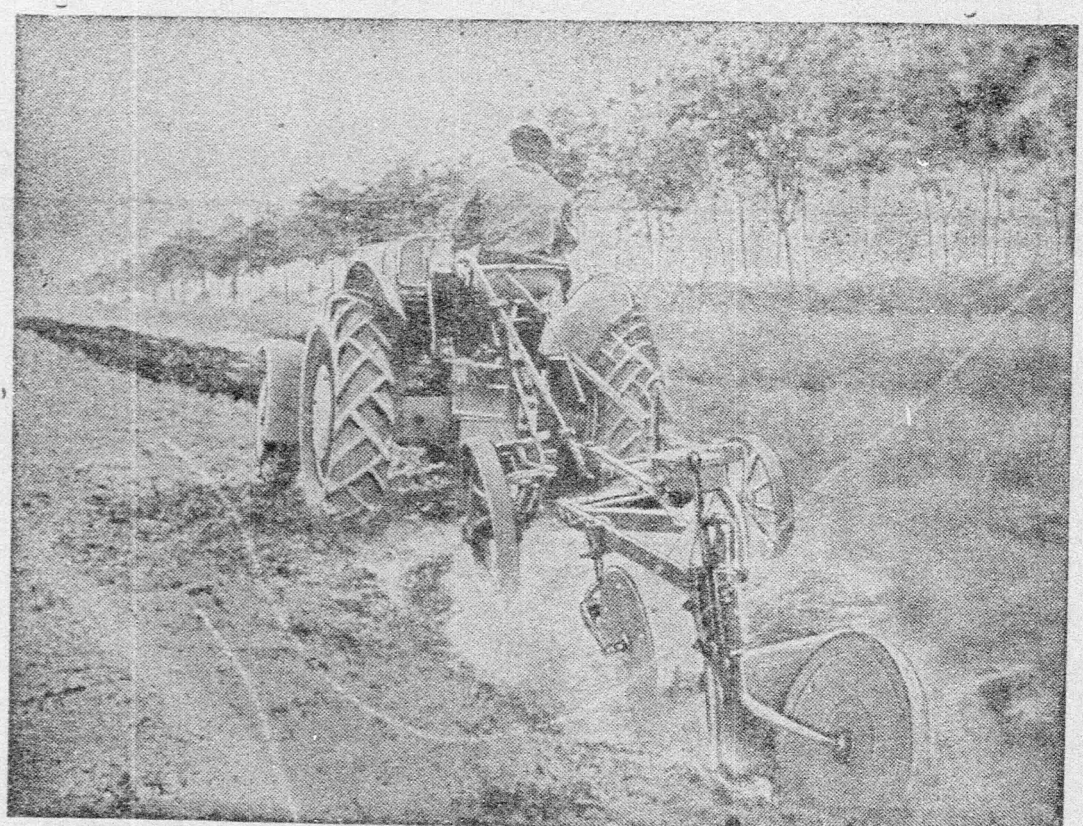
Minden gazda a „Köztelek Gazdasági Könyvtára”-t olvassa!

A kishéri és bábolnai ménesekből
kisorolt

23 drb különböző korú kanca

Kishéren
június 16-án 11 óra 15 perckor **árverésre kerül.**

Bővebb felvilágosítást a kishéri és bábolnai ménesparancsnokság nyújt.



AZ ÚJ 20-25 LE

RÁBA

**MINDENES
TRAKTOR**

KISEBB GAZDASÁGOK EGYETEMES MUNKAGÉPE,
URADALMAK KONNYÚ TALAJMUVELŐ- ÉS VON-
TATÓGÉPE, NAGYTELJESÍTMÉNYŰ KASZÁLÓ- ÉS
KAPÁLÓGÉP, VONTATJA ÉS ÜZEMBENTARTJA A
NAGYOBB CSÉPLŐGÉPEKET IS.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.
KÖZPONTIRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRASSY-UT 12. TEL.: 125-210

»Patria» Irodalmi Vállalat és Nyomdai Készvénytársaság nyomása Budapest IX. kerület, Oláh-út 25. szám (Köztelek) 483439 Felelős vezető: Wessely Károly

LIT

Föld

168

Rész

Egyé

OMG

Hegye

a leg

Lape

téz na

fömlé

kötésok

borúba

küzdün

Ezért a

köszöne

időkhöz

gondos

értettük

De h

sege kö

gos ün

millión

nemzet

imálság

megkezo

hálás sa

Ót Mag

saób és

mentül

vábba

jelentős

élen, m

ben, lel

jességél

Hála

dolatban

lád gye

Lelki sz

morú id

zér hoz

megeson

gyarorsa

lunk v

mányzó

magyar

megújít

a semm

ezeréves

szerzett.

Dicső

zunk Né

meg, h

dalmas

magyar

Mint a

lbi pedi

jük a

Gondvis

„fényt

M

n

803

Mai sz